

CESB

Centros Econòmics i Socials
de Barcelona

Resum executiu

Memòria Socioeconòmica de Barcelona

2013

Text complet: <http://bcn.cat/cesb>

La **Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2013** ha estat aprovada per la Comissió Executiva del Consell Econòmic i Social de Barcelona

President (en funcions): **Vicenç Tarrats**
Vicepresident/es: **Juan José Casado**
Agustí Bonavia
Secretari general: **José A. Fernández**

El grup de treball ha estat format per: *Vicenç Tarrats, Agustí Bonavia, Juan José Casado, Yesika Aguilar, Dolors Cotrina, Àngels Santigosa, Pep Gómez, José A. Fernández, Pascual Bayarri i Elena Alarcón.*

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**
Disseny i maquetació: **sSB**

Índex

Presentació, Vicenç Tarrats, <i>President en funcions del CESB</i>	5
Introducció, Joan B. Casas, <i>Degà del Col·legi d'Economistes</i>	7
Capítol 1. Situació econòmica	15
Capítol 2. El mercat de treball a Barcelona	27
Capítol 3. Polítiques actives d'ocupació	37
Capítol 4. Qualitat de vida	49
Capítol 5. Perspectives	57
<i>Aposta municipal per les smart cities com a eina per afavorir el creixement econòmic.</i> Antoni Vives	58
<i>El Pacte +Indústria i el futur industrial de la metròpoli de Barcelona.</i> Joan Trullén	60
<i>Els joves empresaris com a factor de creixement.</i> Marc Bonavia	64
<i>L'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva i l'Estratègia Compartida, un nou model d'intervenció social a la ciutat.</i> Maite Fandos	66
<i>Desigualtats socials a Barcelona vistes des de la perspectiva de Càritas Diocesana de Barcelona.</i> Carme Trilla	70
Capítol 6. Valoracions i propostes	73

Presentació

Vicenç Tarrats, president en funcions del CESB

Després d'un quinquenni de crisi econòmica sostinguda, i de les seves repercussions socioeconòmiques negatives sobre l'activitat econòmica i la qualitat de vida de les persones, les darreres dades conegudes de creixement del PIB al 2013 semblen indicar que tant l'economia espanyola com la del conjunt de la UE han iniciat un lent procés de recuperació, malgrat els dubtes que apareixen a l'hora de valorar la solidesa d'aquesta recuperació. Les primeres previsions de l'any 2014 apunten, en principi, a una consolidació del creixement de l'economia espanyola i d'altres economies del sud d'Europa, mentre que s'observa un estancament de l'activitat econòmica a Alemanya i França.

En la part més negativa del balanç cal destacar que no han millorat al llarg de l'any 2013 les taxes de pobresa a la nostra ciutat, segons els indicadors disponibles. Aquestes taxes, com van dir l'any passat, han experimentat un ascens constant des de l'inici de la crisi com a conseqüència de l'increment del nombre de persones aturades i dels ajustos pressupostaris vinculats a polítiques socials.

En la vessant positiva, ens trobem les capacitats de Barcelona que, malgrat el context general, presenta millores significatives en indicadors econòmics com els de turisme, viatges i comerç exterior.

La recuperació de l'activitat econòmica i la creació d'ocupació són els principals reptes als quals ens hem d'enfrontar, aprofitant els avantatges de la ciutat, on pràcticament la meitat de l'afiliació a la Seguretat Social és en serveis intensius en coneixement. Aquesta és una característica que caldria reforçar com a base per aconseguir un mercat de treball i un teixit productiu inclusius que donin una sortida professional adient al nivell formatiu de la població de Barcelona. En aquest sentit, encoratgem els poders públics a crear les condicions necessàries per aconseguir una ràpida reactivació econòmica i la creació de llocs de treball. Una responsabilitat que hauria de ser compartida amb els agents econòmics i socials.

Si dirigim el focus cap a indicadors globals del mercat de treball constatem que, malgrat tendències negatives com la reducció de la població activa o de la població ocupada segons l'EPA, especialment entre els més joves, al llarg de l'any 2013 s'han produït un seguit de fets que ens podrien permetre parlar de una certa millora de l'ocupació. S'han reduït les persones afectades per expedients d'ocupació, i al quart trimestre de 2013 s'observa un increment de l'afiliació a la Seguretat social d'un 0,2% respecte al mateix període de 2012. Aquesta dada indica una estabilització del nombre de llocs de treball després de cinc anys de destrucció neta d'ocupació.

Per altra banda, trobem que el nombre de contractes formalitzats l'any 2013 a la ciutat es va incrementar un 0,8% respecte a 2012, arribant al major nivell de contractació des de 2008. És el segon any consecutiu amb augments anuals de la contractació, un fet que sembla que ens convida a l'optimisme, malgrat que s'ha d'advertir que encara són augments molt reduïts i que bona part d'aquesta contractació segueix sent de molt curta duració, inferior a un mes.

Aquests canvis de tendència en la contractació i l'afiliació tenen efectes directes sobre l'atur. Segons l'EPA, el nombre d'aturats a la ciutat l'any 2013 es va reduir un 3,5% respecte a l'any 2012, any que va marcar el màxim històric d'atur a la ciutat. A l'any 2013 es produeix el primer descens interanual d'aquest indicador des de l'inici de la crisi. Aquesta evolució també s'observa a l'atur registrat, que presenta un descens al desembre del 2013 del 4% respecte al desembre de 2012. La reducció de l'atur a la ciutat és més intensa que les que experimenten la província de Barcelona, Catalunya i el conjunt d'Espanya. No obstant, cal cridar l'atenció sobre una dada encara devastadora: es manté l'increment de l'atur de llarga durada, que ja representa el 42% del total d'aturats de l'any 2013.

Per tant, i com punts que segueixen sent molt preocupants dins del mercat laboral a la ciutat, hem de tornar a assenyalar l'increment del nombre de persones aturades de llarga durada (més d'un any) i de molta durada (més de dos anys), unes taxes d'atur juvenil elevades i l'augment de la població jove resident a l'estranger. Són qüestions sobre les que el Consell Econòmic i Social de Barcelona ha emès les seves propostes en els informes aprovats per a cadascuna d'elles.

Encara que coneixem i valorem positivament els esforços que s'estan fent des de l'Administració local, hem d'assenyalar que la manca de recursos per a polítiques actives d'ocupació, com a conseqüència dels ajustos pressupostaris tant de l'administració autonòmica com de l'estatal, no és una bona política per a millorar la situació.

Les repercussions de l'atur sobre la qualitat de vida de les persones tenen una traducció directa en l'increment de les taxes de risc de pobresa que ja estan arribant a segments de la població que fa poc temps creiem salvaguardats: les classes mitjanes. Les repercussions de la crisi han fet que s'incrementin les persones ateses als serveis d'atenció primària als darrers anys.

Per altra banda, el procés de convergència entre la renda familiar disponible dels barris més desfavorits i els més benestants s'ha interromput i ha canviat de signe, tot i que encara podem observar com la renda mitjana de la majoria de barris se situa prop de la mitjana de la ciutat. Aquest valor s'hauria de mantenir per evitar el risc de fractura social.

Estic convençut de les potencialitats de Barcelona per sortir de la crisi i fer-ho bé, i crec que al llarg de l'any 2013 s'observen canvis que permeten ser un punt més optimistes que l'any passat. Però encara hi ha molt per fer, molt per millorar. Cal sumar energies, compartir esforços i fer del diàleg i la concertació la pedra clau de l'edifici que entre tots hem de construir.

Introducció

Joan B. Casas, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Després d'uns quants anys d'intensa crisi econòmica, el 2013 sembla marcar el començament d'un canvi important de tendència de l'economia i esdevé l'antesala d'una recuperació que es consolida els primers mesos de l'exercici 2014. Malgrat els riscos i els dubtes que, tot i que a la baixa, encara persisteixen, el panorama general es caracteritza per un optimisme relatiu i al començament de 2014 les perspectives són esperançadores, amb un enfortiment de la recuperació del món desenvolupat i el manteniment, i fins i tot la millora, de la marxa dels mercats emergents i en desenvolupament. No obstant això, val a dir que la recuperació encara és feble i fràgil i que el creixement no té la mateixa consistència en tots els països, per la qual cosa cal mantenir les accions encaminades a restablir la confiança dels agents econòmics.

L'any 2013, l'**economia mundial** gairebé va mantenir les constants vitals de l'exercici anterior atès que va créixer el 3,0%, lleugerament per sota del 3,2% de 2012. Això queda lluny de l'estancament i, fins i tot, de la contracció patida al final del decenni passat. Com en exercicis recents, el creixement va estar liderat pels països emergents i en desenvolupament, el dinamisme del PIB dels quals s'estima que va ser del 4,7% (5,0% el 2012), mentre que l'economia conjunta dels països avançats va experimentar un augment del 1,3% (1,4% el 2012). L'activitat mundial va registrar un impuls destacat durant la segona meitat de l'exercici, que va ser divers segons els components, atès que es va consolidar la bona marxa de les exportacions però la de la demanda interna va ser desigual i variable. Bona part del repunt de 2013 s'explica pel comportament més positiu de les economies desenvolupades, que van aplicar unes polítiques fiscals i monetàries menys restrictives i més adaptades a les condicions del moment. Les previsions del Fons Monetari Internacional (FMI) per a 2014 apunten un creixement del PIB mundial del 3,6%, que s'eleva al 3,9% per a 2015, amb uns registres optimistes tant per als països avançats (2,2% i 2,3%, respectivament), que indiquen la continuació de la seva recuperació, com per a les economies emergents i en desenvolupament (4,9% i 5,3%, respectivament), que consoliden i intensifiquen el seu dinamisme.

Conjuntament amb la Xina, els **Estats Units** va ser el líder impulsor del creixement de l'economia mundial durant el 2013 i va palesar així la seva recuperació. El PIB va créixer l'1,9%, amb una millora significativa del sector exterior i del consum privat, gràcies a la situació patrimonial més positiva de les llars, així com a una recuperació del mercat immobiliari i del crèdit bancari. Els components menys actius van ser la inversió, tant productiva com residencial, i el consum públic. En aquest darrer cas, cal remarcar la reducció de la incertesa política i fiscal gràcies a l'acord assolit el 2013 entre demòcrates i republicans per evitar el tancament de l'Administració federal i elevar el sostre del deute nord-americà. La bona marxa i les perspectives positives de l'economia van animar la Reserva Federal a modificar la seva política monetària, que el mes de desembre va iniciar la retirada d'estímul monetaris.

El 2013, l'economia de la **zona euro** va evidenciar l'inici d'un procés de recuperació, centrat principalment els darrers mesos de l'any. El PIB va disminuir un 0,4%, per sota del

0,6% de 2012, però el més important és que aquest millor comportament va ser generalitzat, si bé a diferents velocitats.

La recuperació s'explica, en bona part, pel dinamisme de les exportacions, que tanmateix es van desaccelerar a causa a l'encariment de l'euro en els mercats de divises, així com a una evolució més positiva de la demanda interna, impulsada per la inversió i el consum públics i per un increment de la renda bruta disponible de les llars. Hem de ser conscients que la recuperació de l'eurozona serà lenta i que possiblement l'escenari encara és fràgil, però els riscos existents estan gairebé controlats i perden força. També va resultar positiu, el 2013, l'avançament ineludible del procés d'unió bancària –amb l'aprovació, per exemple, de les bases del mecanisme únic de resolució (MUR) al mes de desembre–, el comportament esperançador de la consolidació fiscal i de la correcció de desequilibris als països mediterranis i el context contundentment expansiu de la política monetària del Banc Central Europeu (BCE). L'any 2013 cal ressaltar, a més, l'evolució positiva de la producció industrial i de l'activitat comercial. De fet, les enquestes d'opinió i confiança de consumidors i empresaris apunten millores, sobretot al final de l'exercici, que permeten ser optimistes per a 2014. D'altra banda, es va consolidar un comportament més favorable del mercat laboral, amb expectatives de creació d'ocupació i estabilització de la taxa d'atur, cosa que va destacar, especialment, en alguns països perifèrics. Les exportacions de la zona euro es van desaccelerar durant els tres primers trimestres, principalment a les economies més grans, amb l'excepció d'Espanya, però van tornar a créixer de manera significativa els darrers mesos de l'any amb un paper protagonista de la demanda externa en el procés de reactivació. Finalment, cal esmentar que es va produir un important esforç de contenció del dèficit públic, especialment per part dels països més afectats per la crisi, la majoria dels quals van aconseguir reduir el seu pes específic en el PIB. En la recuperació de l'economia de la zona euro de 2013 cal apuntar, sobretot, la correcció dels desequilibris en el cas dels països perifèrics, que van aconseguir guanyar competitivitat, redreçar els dèficits comercials i continuar el despalanquejament financer.

En un altre sentit, el 2013 el **Japó** va palesar un comportament divers, amb una primera meitat de l'any amb un dinamisme destacat gràcies a una política monetària fortament expansiva, que va anar perdent força, però, durant la segona meitat i va evidenciar un alentiment de la inversió en equipaments i de les exportacions, així com del consum privat. En el conjunt de l'exercici, el PIB va créixer un 1,6% (1,4% el 2012). Per la seva banda, les economies emergents i en desenvolupament van experimentar un ascens conjunt del 4,7% (5,0% el 2012), amb un comportament millor el segon semestre gràcies al dinamisme de les exportacions impulsat per la intensificació de l'activitat als països avançats. El continent asiàtic va tornar a encapçalar la marxa d'aquests països amb un increment del 6,5% (6,7% el 2012), liderat per la **Xina**. Aquesta va créixer un 7,7%, la mateixa taxa que l'exercici passat, sobre la base d'una forta demanda interna, un sector exterior actiu, així com unes tensions inflacionistes reduïdes (2,6%). En el cas de l'**Índia** i del **Brasil**, la diagnosi va ser menys positiva i les dues economies van mostrar un dinamisme inferior al previst, mentre que els desequilibris interns i externs van ser preocupants. Val a dir, per exemple, que la inflació es va elevar fins al 10,9% a l'Índia i

al 6,2% al Brasil. Finalment, **Rússia** es va caracteritzar per un creixement notablement inferior al de 2012 (1,3% i 3,4%), fruit de la feblesa de les exportacions, del consum públic i de la inversió privada.

El **comerç mundial** va continuar impulsant la marxa de l'economia, amb un augment en volum del 3,0%, lleugerament per sobre del 2,8% de l'any anterior. El 2013, els creixements més importants de les exportacions i les importacions van correspondre a l'Àsia, amb la Xina al capdavant. Va destacar pel seu dinamisme el comerç de serveis, amb una pujada de les exportacions del 5,5%, mentre que el de mercaderies va ser del 2,1%. Dins dels serveis cal esmentar el fort augment de les exportacions de serveis d'informàtica i informació i de serveis d'assegurances, si bé les principals partides en valor van ser els serveis comercials, els serveis prestats a les empreses i els viatges. Així mateix, s'ha d'apuntar la recuperació dels serveis financers i la davallada de les exportacions de la construcció. Val a dir que la Xina, els Estats Units i Alemanya van encapçalar els primers llocs de l'exportació i de la importació mundial de mercaderies durant el 2013.

El context de feblesa econòmica internacional, sobretot als països desenvolupats, amb una demanda que, almenys durant la primera part de l'any, es va caracteritzar per la manca d'impuls i un panorama de reducció generalitzada dels preus de les primeres matèries, va permetre continuar el procés de contenció de les tensions inflacionistes dels darrers anys. Fins i tot, cal recordar que durant una part de 2013 un dels principals temors a l'eurozona va ser la possibilitat d'un període de cotes baixes d'**inflació** i, fins i tot, de deflació, provocat, entre altres factors, per l'excés de capacitat productiva instal·lada. Segons l'FMI, els preus al consum van créixer l'1,4% a les economies avançades, mentre que a les emergents i en desenvolupament ho van fer el 5,8% (2,0% i 6,0% el 2012, respectivament). Als països de l'OCDE, la taxa d'inflació es va situar en l'1,6% i va assolir l'1,3% al Grup dels Set. A la zona euro, la inflació va acabar l'exercici amb una pujada del 0,8%, significativament per sota del 2,2% de 2012. D'altra banda, els **preus internacionals de les primeres matèries** van registrar un nou descens durant l'any 2013. L'índex de preus de The Economist va mostrar un retrocés del 8,4% en dòlars i de l'11,3% en euros (reducció del 9,7% i del 2,2% el 2012, respectivament). Val a dir que la davallada es va anar intensificant a mesura que avançava l'exercici i que va assolir una lleugera moderació el darrer trimestre. La caiguda més important va correspondre als aliments, sobretot a l'apartat de begudes (cafè, cacau en gra i te). Per la seva banda, el retrocés dels preus dels productes industrials va ser del 9,4% en euros amb un paper destacat dels metalls. Pel que fa al preu del petroli, va retrocedir un 0,9% de mitjana (1,0% l'any passat) amb una davallada del 2,7% de la varietat Brent del mar del Nord. Cal esmentar, en aquest cas, els descensos pronunciats del primer semestre, al voltant del 5% trimestral, les pujades dels mesos de juny-juliol i les caigudes més moderades dels darrers mesos. De fet, l'any es va iniciar amb un preu mitjà de 112,6 dòlars/barril durant el període gener-març i es va tancar amb una cotització de 109,3 dòlars/barril l'últim trimestre.

L'any 2013, els governs i les autoritats dels països desenvolupats van introduir canvis substancials en les seves **polítiques econòmiques**. D'una banda, es va denotar un relaxament en la consolidació fiscal, fins i tot als països mediterranis més afectats per la crisi gràcies a la millora de les condicions financeres i macroeconòmiques i a la correcció

dels desequilibris, en paral·lel a la recuperació de la confiança i a uns riscos en general més reduïts. I, d'altra banda, es va intensificar l'aplicació d'unes polítiques monetàries clarament expansives. Tanmateix, la diferent situació entre les economies nord-americana i japonesa, d'una banda, i l'economia europea, de l'altra, va derivar en una modificació no alineada de les polítiques monetàries, més restrictives durant els primers casos, sobretot al final de 2013.

El tipus d'interès oficial del Banc Central Europeu (BCE) va baixar en dues ocasions al llarg de l'any. Del 0,75% assolit l'estiu de 2012 va passar al 0,50% al començament del mes de maig de 2013 i, posteriorment, al 0,25% el mes de novembre. Val a dir que al començament de juny de 2014 es va situar en el 0,15%. Paral·lelament, cal destacar que els progressos en matèria reformista i la millora de l'activitat econòmica van permetre corregir la dinàmica de l'endeutament públic dels països europeus perifèrics, principalment Espanya, Itàlia i Portugal. La recuperació de la confiança dels inversors internacionals va afavorir una reducció de les primes de risc en els mercats internacionals, retrocés que en el cas espanyol va ser especialment important i va acabar l'exercici per sota dels 230 punts bàsics. Al llarg de l'any 2013, l'euro es va mostrar fort en els mercats de divises i es va apreciar en el conjunt de l'exercici. Concretament, la seva cotització va augmentar un 4,2% amb relació al dòlar nord-americà, un 26,4% respecte al ien japonès i un 23% davant la lliura esterlina.

Per a Espanya i Catalunya l'exercici 2013 va ser crucial atès que va marcar un abans i un després i va ser l'inici d'un procés de superació de la dura crisi que va començar el 2008. Al conjunt de l'Estat, el PIB va caure l'1,2%, taxa inferior a l'1,6% de l'any passat i als percentatges patits en exercicis anteriors que es xifren en 1.022.988 milions d'euros. Però el que és més important és l'evolució al llarg dels mesos. Val a dir que mentre que durant la primera meitat de l'any els registres mantenien, a grans trets, el comportament negatiu, a partir de l'estiu els diferents indicadors van evidenciar un canvi de tendència relativament accelerat que va comportar que el darrer trimestre el descens interanual de l'economia només fos del 0,2% després de caigudes superiors a l'1% els trimestres anteriors. Es tracta, doncs, d'una modificació d'escenari encoratjadora que permet ser optimista de cara a 2014, exercici clau per consolidar de manera efectiva les bases que han de permetre una nova fase de creixement. Cal apuntar que les reformes adoptades els darrers temps i l'avançament en la correcció dels desequilibris macroeconòmics van impulsar la recuperació de la confiança interna i, especialment, internacional en l'economia estatal, amb la consegüent millora de les perspectives a curt i mitjà termini. Així, per exemple, la inversió estrangera a Espanya va augmentar un 8,8% el 2013, després de la important davallada de l'any anterior, alhora que les desinversions van disminuir un 33,4%. A Catalunya, el 2013 el PIB va retrocedir un 0,5%, per sota de l'1,3% de l'exercici passat.

Totes les **comunitats autònomes** espanyoles van registrar descensos del seu PIB durant el 2013, amb caigudes destacades en els casos d'Astúries, Castella i Lleó, el País Basc i Cantàbria, mentre que els comportaments menys negatius van correspondre a les Balears i Canàries gràcies als efectes del boom turístic. Cal esmentar la important moderació de la marxa negativa de territoris com Castella-la Manxa, Canàries i Cantàbria.

Des del punt de vista de la **demanda**, la recuperació de l'activitat del segon semestre de 2013, i sobretot del darrer trimestre, es va sustentar en el manteniment del bon comportament del sector exterior i en la millora progressiva de la demanda interna. Les exportacions de béns i serveis van augmentar un 4,9% i van superar la taxa del 2,1% de 2012 i de l'1,0% registrat a Catalunya. Val a dir que els guanys de competitivitat de l'economia estatal han permès impulsar-ne la internacionalització al llarg dels darrers anys, de tal manera que les exportacions de béns i serveis han passat de representar el 27% del PIB a suposar el 34%. Paral·lelament, el 2013 el nombre d'empreses espanyoles exportadores es va situar en 137.000, per sobre de les 100.000 del període 2003-2007.

Mentrestant, la demanda estatal va moderar la tendència baixista dels exercicis anteriors i va fer una contribució menys negativa a la marxa del PIB. Cal destacar-hi tres fets favorables: en primer lloc, el comportament cada vegada més dinàmic del consum de les llars, que el darrer trimestre de 2013 va registrar un increment després de les davallades continuades dels últims temps, de tal manera que va tancar l'exercici amb una disminució del 2,1% (-2,8% el 2012), similar al 2,2% de Catalunya. També va moderar la seva tendència baixista el consum públic atès que va caure un 2,2% (-4,6% el 2012), inferior al 3,5% patit al Principat com a conseqüència dels forts ajustaments fiscals portats a terme. I, per la seva banda, la inversió en béns d'equip, indicador de conjuntura avançat, va palesar un creixement de l'1,7% (-2,6% el 2012) per al total de l'any, amb una pujada del 7,0% el darrer trimestre, cosa que contrasta amb el descens del 2,4% de Catalunya. Val a dir que, en el cas de la construcció estatal, la formació bruta va contenir el descens atès que va disminuir un 9,6%, taxa similar al 9,7% de 2012 i superior al 7,5% del Principat. Fruit de la millora de la demanda interna, el 2012 també es va produir un canvi en la marxa de les importacions, que a Espanya van créixer un 0,4% (-5,7% el 2012) davant la davallada de l'1,7% de Catalunya. A això s'hi ha d'afegir que el 2013 Espanya va continuar la correcció del seu desequilibri exterior, que ha permès passar d'un dèficit per compte corrent del 10,6% del PIB a mitjan 2008 a un superàvit del 0,8% l'any passat.

Atenent a l'**oferta**, cal parlar d'una millora bastant generalitzada de l'activitat durant el 2013 als diversos sectors. El d'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca va ser l'únic a registrar creixement, de l'1,1% (3,7% a Catalunya), i va invertir així el fort retrocés de l'any anterior (10,9%). Per la seva banda, la indústria manufacturera va experimentar una reactivació progressiva a mesura que avançaven els mesos, amb una millora del nivell d'utilització de la capacitat productiva, impulsada per les exportacions i per la inversió, tot i que en el conjunt de l'exercici encara va palesar una caiguda del 0,9% a l'Estat, però no a Catalunya, on va créixer el 0,8%. Dins de la indústria del Principat, els comportaments més positius van correspondre als apartats de subministrament d'aigua, productes farmacèutics i materials i equips elèctrics, electrònics i òptics. L'activitat a la construcció, d'altra banda, va frenar la seva evolució baixista tant a Espanya com, especialment, al Principat. En el primer cas va disminuir un 7,7% i en el segon un 6,7% (-8,6% i -9,1% el 2012, respectivament).

Cal esmentar, en aquest sentit, la moderació en el ritme de caiguda tant de les compravendes d'habitatges com dels preus i dels visats d'obra nova. Finalment, el sector serveis va retrocedir un 0,5% a escala estatal i un 0,4% a Catalunya, arrossegat, sobretot

al Principat, per l'ajustament financer de les administracions públiques. Val a dir que aquest comportament del terciari va suposar mantenir la marxa de 2012 a Espanya, que contrasta tanmateix amb l'estancament manifestat l'exercici anterior per l'activitat en el cas de Catalunya. Dins dels serveis, l'evolució més favorable va ser la relativa a les branques relacionades amb el turisme i la logística, amb un increment del 5,6% del nombre de turistes estrangers a escala estatal i un rècord de 60,7 milions de visitants.

El canvi positiu de la tendència macroeconòmica experimentat per les economies espanyola i catalana durant el 2013 també es va començar a palesar en el **mercat laboral**, sobretot els darrers mesos, quan es van registrar els primers increments intertrimestrals després d'uns quants anys, arrossegats per la creació de llocs de treball en els serveis i una destrucció més reduïda en la indústria.

En el conjunt de l'exercici, a l'Estat l'ocupació va caure el 2,8%, taxa inferior al 4,3% patit l'any anterior, i el nombre d'afiliats a la Seguretat Social el 3,2% (-3,4% el 2012). A Catalunya, l'ocupació va disminuir el 2% i la població afiliada el 2,7% (-5,5% i -3,2% el 2012, respectivament). Paral·lelament, l'atur va augmentar el 2,6% en l'àmbit estatal i el 0,5% en el català, davant del 10,9% i el 6,0% de 2012, respectivament. Cal ressenyar la moderació notable tant de la destrucció de l'ocupació com de la pujada de l'atur de la segona meitat de 2013, en aquest cas especialment en el col·lectiu dels menors de 25 anys, així com de la pujada del nombre de contractes registrats, sobretot en la modalitat de contractació temporal.

D'altra banda, el 2013 la **inflació** va experimentar una moderació significativa amb relació a anys anteriors. L'índex de preus al consum va créixer l'1,4% a Espanya i l'1,7% a Catalunya, per sota del 2,4% i del 2,9% de 2012, respectivament. Cal remarcar l'evolució descendent dels preus durant una part significativa de l'exercici, que els va portar a registrar un creixement pràcticament nul el darrer trimestre, la qual cosa posa en relleu la preocupació per un possible fenomen de deflació. Això s'explica per la baixa dels preus energètics, la feblesa de la marxa dels preus industrials i la contenció salarial. Cal afegir, en aquest sentit, que els costos laborals van continuar disminuint el 2013, cosa que va permetre consolidar els guanys de competitivitat de l'economia.

Des del punt de vista **financer**, el 2013 el sector privat va continuar immers en un important procés de despallanquejament i tant les llars com les empreses van reduir de forma significativa els seus nivells d'endeutament, que fins i tot van assolir percentatges similars als dels anys anteriors a la crisi. Val a dir que això, juntament amb el descens de la càrrega dels interessos dels darrers mesos, resultarà cabdal per consolidar l'activació del consum i de la inversió.

Els darrers mesos de l'exercici es va registrar una desacceleració de la contracció del crèdit i un augment de la sol·licitud de finançament per part dels agents privats. Finalment, el sector públic va acabar el 2013 amb un dèficit del 6,6% del PIB, cosa que va significar una dècima més que l'objectiu establert i dues dècimes menys que el dèficit de 2012.

El conjunt de **Barcelona i la regió metropolitana (RMB)** va ser un dels territoris que es va veure més clarament beneficiat per la millora de la conjuntura econòmica de 2013. La seva extraordinària capacitat exportadora, l'elevat pes específic d'una indústria molt diver-

sificada i els efectes d'una vocació turística creixent expliquen, entre d'altres factors, el comportament positiu de les economies barcelonina i metropolitana. Fidel reflex d'això va ser que a Barcelona el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va créixer un 0,1%, després de 23 trimestres consecutius de caigudes interanuals, i el total de contractes un 0,8%, amb un increment notable dels temporals i sobretot en la indústria i els serveis. Alhora, el nombre d'establiments empresarials, en termes de centres de cotització a la Seguretat Social, va pujar un 0,4%, en contraposició al descens mitjà anual de l'1,6% del període 2008-2013. Mentrestant, l'atur barceloní va retrocedir el 3,5%, després de l'augment de l'11,8% de l'exercici passat i de multiplicar-se per 2,2 entre 2008 i 2013, amb la qual cosa va disminuir la taxa de desocupació, que es va situar en el 17,5% (18,7% el 2012). En comparació amb altres territoris, Barcelona i la seva àrea d'influència van presentar uns indicadors d'activitat i del mercat de treball relatius a 2013 força millors que es palesen en aspectes diferencials clarament més favorables.

Al començament de 2014, les dades disponibles tendeixen a la consolidació de la millora del ritme de creixement de les economies internacional, europea, espanyola i catalana. A més, els missatges d'organismes internacionals com el FMI o la Comissió Europea són optimistes, especialment pel que fa al món desenvolupat. S'espera que el creixement s'acceleri i que la recuperació entri en una fase d'estabilitat.

Paral·lelament, la confiança en les economies espanyola i catalana continua augmentant, mentre que els riscos es redueixen i la correcció dels desequilibris macroeconòmics avança per bon camí. S'ha de mantenir l'atenció sobre això, alhora que es continuen impulsant els guanys de competitivitat per tal d'aconseguir que al bon comportament de les exportacions s'afegeixi de forma sostinguda la reactivació del consum privat i, sobretot, de la inversió, així com del mercat laboral, per tractar d'evitar, en la mesura del possible, una excessiva acceleració de les importacions que pugui perjudicar la correcció assolida els darrers anys en el saldo comercial exterior. Certament, les previsions sobre la marxa de l'economia interna són positives, sobretot a mitjà i llarg termini, mentre que la confiança dels inversors estrangers i dels agents privats, consumidors i empresaris, continua l'escalada ascendent.

Malgrat tot, encara resta camí per recórrer i, el més important, cal assentar les bases per tal que el procés de recuperació guanyi embranzida al llarg de 2014. L'agenda reformadora no s'ha de relaxar tot i l'assoliment dels objectius d'estabilitat financera i de millora de la situació econòmica. Encara queden transformacions per fer, transcendents per garantir una etapa d'expansió futura que sigui sostenible, com, per exemple, les relatives a la modernització del sector públic i del model energètic. Però, d'altra banda, no ens podem oblidar de mantenir l'atenció en quatre reptes. Primerament, continuar fomentant la competitivitat de l'economia i de les empreses. En segon lloc, restablir tan aviat com sigui possible unes condicions de finançament per al sector privat que siguin estables i amb vocació de contribuir a una recuperació sòlida. En tercer lloc, instrumentar polítiques de lluita contra l'atur centrades en els àmbits més complexos, com l'atur juvenil, el femení o el de llarga durada. I, finalment i vinculat a això, reflexionar seriosament sobre la posada en marxa de mecanismes que permetin disminuir els nivells de desigualtat social i invertir la tendència ascendent patida els darrers anys.

1

SITUACIÓN ECONÓMICA

Marc econòmic internacional

Les darreres dades de creixement del PIB confirmen que l'economia espanyola i la de la UE estan plenament immerses en un procés de recuperació de la trajectòria expansiva. Els dubtes apareixen a l'hora de valorar la solidesa d'aquesta recuperació.

El ritme de creixement de l'economia europea està, ara com ara, lluny d'equiparar-se al dels Estats Units que, gràcies a una política monetària molt expansiva i a un recurs més moderat a les importacions –bàsicament energètiques– ha tancat l'any amb un creixement del PIB del 2,5%, ha creat ocupació –menys de l'esperada– i ha reduït la taxa d'atur fins a prop del 7%.

Al conjunt de la Unió Europea, els punts d'atenció són ben diferents. El creixement és encara precari com a conseqüència de la feblesa de una demanda interna. La producció industrial millora igual que l'indicador de clima econòmic gràcies al dinamisme exportador que, al seu torn, comença a plantejar dubtes.

La incidència sobre el mercat laboral d'aquesta lleu reactivació de l'activitat econòmica és inapreciable. S'ha reduït notablement la destrucció de llocs de treball alhora que la taxa d'atur es manté relativament estancada. Augmenta la preocupació envers l'evolució baixista dels preus de consum, estretament lligada a l'elevada cotització de l'euro. Un creixement econòmic feble i unes taxes d'inflació baixes no són pas el còctel desitjable per a una economia que ha de gestionar un volum de deute públic que creix dia a dia i que equival al volum del PIB.

La taxa d'atur ha baixat al llarg de l'any 2013 quasi un punt als EUA, fins al 7%, i s'ha mantingut estable a la UE i a Espanya. Les taxes de Catalunya i Espanya es mantenen per sobre del 22%, més del doble que la taxa mitjana de la UE.

L'atonía del consum i la lenta recuperació de l'activitat econòmica, a més de les mesures monetàries de les autoritats europees, expliquen que l'índex de preus només s'incrementi un 1% a la UE. A Espanya i Catalunya la baixada de la inflació és encara més intensa. Aquesta situació de baixa inflació també se sustenta en les baixades del preu de les primeres matèries i el petroli.

Perspectives econòmiques per a 2014

L'FMI preveu un creixement del PIB mundial del 3,7% per a l'any 2014, taxa semblant a la previsió que fa la Comissió Europea, que és del 3,6%. Per a l'any 2015, la UE i l'FMI coincideixen a preveure que el creixement del PIB mundial serà d'un 3,9%.

Segons les previsions d'hivern de la Comissió Europea, la recuperació econòmica continuarà a la majoria dels estats membres i a la UE en conjunt. Les previsions continuen partint de la hipòtesi que amb l'execució de les mesures acordades millorarà la confiança i les condicions financeres, a més d'ajudar el necessari ajust econòmic dels estats membres i l'increment del seu potencial de creixement.

Per a Espanya, la Comissió Europea, en les seves previsions de febrer de 2014, ha previst una millora de l'1% del PIB per a l'any 2014 i de l'1,7% per a l'any 2015. L'informe de

gener de 2014 de l'FMI preveu una sortida de la recessió nominal de l'economia espanyola, que creixerà a un ritme del 0,6% el 2014 i del 0,8% el 2015. Malgrat aquesta millora de les perspectives, l'aposta de l'FMI continua per sota de la del Govern espanyol, que manté un pronòstic de creixement el PIB del 0,7% per a 2014 i de l'1,2% per a 2015.

El Banc d'Espanya, al butlletí econòmic de març de 2014, és més optimista sobre el ritme de la recuperació. Per al bienni 2014-2015 espera que es consolidi la incipient recuperació de l'activitat, amb taxes de creixement superiors a l'1%. Per al supervisor, les claus d'aquest creixement continuaran sent un sector exterior al alça i, com a novetats, un mínim repunt de la demanda i el saldo positiu de l'ocupació. Segons el Banc d'Espanya, aquesta millora de l'ocupació és fruit de la moderació salarial registrada els darrers anys i de la flexibilització del mercat de treball.

La demanda interna, segons el Banc d'Espanya, prendrà progressivament el relleu del sector exterior com la principal font de contribució al creixement. El consum privat creixerà per sobre de l'1%, mentre que la inversió de les empreses accelerarà el seu ritme de recuperació amb taxes properes al 6%.

El Banc d'Espanya, com altres analistes i organismes oficials, anticipa una inflació molt baixa aquests dos anys. Però el Banc d'Espanya agrega que la infrautilització de la capacitat productiva i laboral, així com l'apreciació de l'euro o els preus energètics es poden traduir en una pressió deflacionista. D'altra banda, preveu que el l'any 2014 dèficit públic se situï en línia amb l'objectiu del 5,8%. Per a l'any 2015 assumeix, però, una reducció inferior, de 0,3 punts percentuals del PIB, fins al 5,5%.

Evolució de l'economia espanyola el 2013

L'estabilització del sistema financer espanyol i el retorn a la via de la solvència, l'evolució positiva de la prima de risc, l'augment de la competitivitat com a resultat de la contenció del nivell general de preus i la reforma laboral han contribuït a la millora gradual dels indicadors d'activitat al llarg de 2013.

El primer trimestre de 2014 millora el to econòmic amb un increment del PIB. El primer trimestre de 2014 és el tercer consecutiu amb creixement intertrimestral.

La demanda interna continua mostrant debilitat. El consum final de les llars experimenta una reducció per la pèrdua generalitzada de poder adquisitiu de les famílies. La despesa pública segueix una tendència contractiva per les polítiques d'austeritat.

La caiguda que continua experimentant el sector de la construcció el 2013 ha provocat un retrocés de la inversió empresarial, tot i que la inversió en béns d'equipament ha aconseguit tancar l'any amb un creixement del 2,2%. Tot i així, s'observa una millora d'aquests indicadors i una tendència positiva al llarg de l'any, ja que el consum final i la demanda interna han anat reduint la seva aportació negativa al PIB. El primer trimestre de 2014 gran part dels components del PIB ja mostren una evolució positiva.

Les exportacions han suavitzat la tendència descendent de l'activitat i constitueixen el component del PIB amb un comportament més dinàmic el 2013. Com a resultat d'aquest fenomen, el sector exterior ha fet una aportació positiva a la variació del PIB i

la taxa de cobertura de les exportacions amb relació a les importacions assoleix el valor màxim des de l'inici de la sèrie històrica (93,6%).

La balança de pagaments per compte corrent assoleixi, per primera vegada en molts anys, un saldo positiu, que representa un 0,7% del PIB al tancament d'any.

Des del punt de vista de l'oferta, el 2013 tots els grans sectors de l'economia espanyola experimenten una reducció del VAB, amb l'única excepció de l'agricultura i pesca. La indústria, fa una aportació negativa a la variació del PIB després que l'índex de producció industrial s'hagi reduït i la mitjana anual se situï en el valor més baix dels últims 11 anys. La contribució dels serveis al PIB també és negativa, si bé és la més moderada dels grans sectors econòmics.

Preus, salaris i crèdit

Durant el 2013 la inflació a Espanya va anar perdent impuls fins a tancar l'any amb una variació interanual de l'IPC del +0,3% el mes de desembre. Pel que fa a la inflació subjacent, és a dir, aquella que no té en compte els preus energètics i el dels aliments no elaborats, en el conjunt de l'any ha experimentat una variació positiva de l'1,4%.

Els salaris pactats en conveni creixen un 0,7%. Malgrat el procés de devaluació interna de l'economia espanyola per mitjà de la contenció de preus i salaris. El 2013 els costos laborals totals augmenten un 0,2%.

El crèdit al sector privat es continua reduint i tanca l'any 2013 sent un 9,5% inferior al de 2012. S'encadenen tres anys de caigudes del crèdit a famílies i empreses i la proporció de crèdit viu al sector privat se situa en el 181% del PIB, valor inferior al de l'any 2006.

Mercat de treball

L'evolució positiva del nombre de cotitzants durant el quart trimestre de 2013 i el primer trimestre de 2014 obre el camí, segons preveuen els experts, cap a la recuperació del mercat laboral i la creació de llocs de treball durant el 2014. No ha de fer oblidar que l'ocupació creada es caracteritza per una important precarietat, amb salaris en nivells més baixos i una proporció de contractes indefinits amb relació als temporals notòriament inferior a la del anys anteriors a la crisi.

L'EPA del quart trimestre de 2013 situa el nombre d'aturats en 5.935.600 persones, el 25,7% de la població activa. La taxa d'atur femenina supera la masculina, tot i que hi ha més homes en atur en termes absoluts. El nombre de persones que no troben feina des de fa més d'un any s'incrementa fins al 60,7% dels aturats, i la taxa d'atur juvenil se situa en el 54,9%.

Per comunitats autònomes, la reducció absoluta més important del nombre d'aturats es produeix a Catalunya, seguida a distància per la Comunitat Valenciana.

La població activa, torna a disminuir el 2013 i ho fa en 289.500 persones, una disminució de més intensitat que la que va experimentar el 2012. Quant a la població ocupada, l'EPA indica una reducció de l'1,2% respecte a l'últim trimestre de 2012. L'ocupació disminueix a tots els sectors menys a l'agricultura.

Dèficit i deute

El saldo pressupostari de les AAPP a Espanya se situa en el -7,1% del PIB el 2013, mentre que si no es tenen en compte les ajudes destinades a institucions financeres en el marc de la reestructuració del sector bancari el dèficit assolix el 6,6% del PIB.

Malgrat l'increment dels ingressos fiscals, la dificultat de l'Administració central per disminuir la despesa pública no ha permès que el dèficit se situï per sota de l'objectiu fixat per la Comissió Europea. El deute públic a final d'any se situa en un 93,9% del PIB. D'altra banda, la baixa taxa d'inflació dificulta que la ràtio d'endeutament disminueixi. El dèficit pressupostari de les administracions públiques el 2013 per nivells de govern, l'encapçala l'Administració central, seguida de les CCAA i la Seguretat Social. Les corporacions locals són les úniques que aconseguixen tancar l'any amb superàvit.

Distribució del PIB per comunitats autònomes

La Comptabilitat Regional d'Espanya de 2013 revela que la totalitat de comunitats autònomes registren taxes negatives d'evolució del PIB. Destaquen Canàries, les illes Balears, la Comunitat Valenciana, Catalunya i Galícia.

Pel que fa al PIB per habitant l'any 2013, la mitjana espanyola se situa en 22.279 euros. Catalunya és la comunitat autònoma que registra la millor evolució interanual. Set CCAA superen el PIB per càpita d'Espanya, entre les quals el País Basc encapçala la classificació amb 29.959 euros. Catalunya ocupa el quart lloc amb 26.666 euros.

L'economia catalana el 2013

Evolució del producte interior brut

El 2013 l'economia catalana aconsegueix sortir de la recessió atès que experimenta un creixement positiu els tres darrers trimestres de l'any. El PIB passa de caigudes de prop del -1% interanual els primers trimestres a un creixement positiu el quart trimestre.

L'evolució global el 2013 és el resultat de dues forces contraposades: l'impuls provinent del sector exterior i la debilitat de la demanda interna. Tot i que aquesta millora el seu comportament, l'aportació que fa a l'evolució del PIB català continua sent negativa.

Un dels factors que expliquen la contracció de la demanda interna és la intensificació del descens del consum públic. Una evolució a la qual cal sumar la nova disminució del consum privat. El component de la demanda interna amb una evolució més desfavorable és la inversió en capital fix.

Des de la perspectiva de l'oferta, el 2013, la indústria és l'únic sector que experimenta un creixement positiu del PIB. En els serveis continua la tònica d'estancament, mentre que la construcció experimenta una nova caiguda.

L'Enquesta de Clima Empresarial de 2013 reflecteix que la marxa de la indústria millora. La utilització de la capacitat productiva reflecteix la millora del comportament del sector i se situa en el 71% el quart trimestre, el segon valor més elevat dels darrers tres anys.

L'evolució de l'índex de producció industrial (IPI) mostra creixement el conjunt de 2013. Catalunya obté un creixement interanual de la producció industrial superior als de la zona euro i d'Alemanya, que contrasta amb la nova caiguda de l'índex a Espanya.

Sis anys després de l'inici de la crisi, el 2013 la construcció experimenta una caiguda rellevant del PIB, tot i que més moderada que la dels tres anys anteriors.

L'evolució del sector terciari durant l'any mostra dues fases ben diferenciades: els dos primers trimestres el PIB experimenta caigudes interanuals al voltant del -1%, mentre que el segon semestre l'activitat del sector millora gradualment fins a assolir un creixement positiu moderat el quart trimestre. Aquesta tendència positiva es fa especialment palesa en els serveis de mercat, mentre que als serveis de no-mercat aquest indicador experimenta un descens a causa de l'impacte de les polítiques de consolidació fiscal.

En el cas del comerç minorista, el comportament de les vendes millora la segona part de l'any fins a assolir un increment interanual el quart trimestre. L'activitat turística tanca el 2013 amb màxims de pernoctacions hoteleres i turistes internacionals i un increment de la despesa del turisme estranger.

Des de l'òptica de l'oferta, destaca la bona evolució de la indústria; el terciari mostra signes de millora i la construcció continua sent el sector més afectat per la crisi.

Comerç exterior

Els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit com un dels principals motors d'activitat a l'economia i ha fet una aportació positiva al creixement del PIB al llarg del sexenni 2008-13. Aquest paper dinamitzador es va fer especialment palès el bienni 2010-11, en què les exportacions van experimentar augments de dos dígits i el saldo exterior va compensar la contracció de la demanda interna i assolir increments globals del PIB.

Les exportacions de béns de les empreses catalanes s'han estabilitzat durant el 2013, amb un volum superior a 58.000 milions d'euros que representa la quarta part del total espanyol i confirma el Principat com a líder del rànquing exportador estatal. Prop del 60% de les exportacions industrials de les empreses catalanes de 2013 corresponen a béns d'alt o mitjà-alt contingut tecnològic.

El 2013, les importacions es redueixen com a conseqüència de la feblesa de la demanda interna. La disminució d'aquest indicador al Principat és superior a la que experimenta al conjunt d'Espanya i el manté en valors inferiors als previs a la crisi.

Inversió estrangera

La inversió estrangera productiva a Catalunya ha estat de 3.511 milions d'euros el 2013. Es tracta d'una evolució molt favorable tenint en compte que aquest increment és superior al que experimenta l'IED tant internacional com, especialment, estatal.

La inversió estrangera bruta total a Catalunya –incloent-hi els ETVE– se situa en 3.850,6 milions d'euros el 2013, representa un 22,2% de la feta a Espanya.

Les inversions de la UE i d'Amèrica del Nord són les que registren creixements més importants en termes absoluts, mentre que en termes relatius destaca l'evolució de la in-

versió procedent d'Amèrica del Nord. Prop del 40% de l'IED rebuda a Catalunya el 2013 s'adreça a la indústria manufacturera. La segueixen en el rànquing de sectors receptors la informació i les comunicacions, els serveis a les empreses i el comerç i reparacions.

Innovació

L'any 2012, la despesa en innovació empresarial a Catalunya va assolir un volum de 3.312 milions d'euros i va disminuir un -2,8%, en contrast amb l'evolució favorable que havia assolit el 2010. Es manté el 2012 com la comunitat autònoma amb un nombre més gran d'empreses que fan activitats innovadores a Espanya. El pes del Principat s'ha mantingut entre el 20 i el 25% els darrers cinc anys.

El 2013, Catalunya encapçala el rànquing espanyol de sol·licituds dels models d'utilitat i el de les patents.

Preus, salaris i crèdit

La tendència decreixent dels preus al consum a l'economia catalana durant l'any 2013 ha portat la taxa d'inflació des de valors del 3% en la primera part de l'any a situar-se en el 0,2% el desembre. Aquesta tendència s'explica, d'una banda, per l'efecte de comparació amb l'any anterior, en què es van incrementar l'IVA, els preus dels medicaments o les taxes universitàries; i, de l'altra, pels descensos del preu del petroli i les matèries primeres i per la feblesa de la demanda interna.

La contenció continuada dels preus fa que la inflació mitjana anual de 2013 sigui la segona més baixa després de 2009. La mitjana anual de l'IPC subjacent s'ha situat al voltant del 2%.

Durant el 2013 s'han registrat 245 convenis col·lectius, que han pactat un increment salarial inferior al de 2012 i a la inflació interanual. La situació conjuntural, i els canvis que ha comportat la reforma laboral, han provocat una reducció del nombre d'empreses, sectors i treballadors afectats per convenis.

Segons el Banc d'Espanya, el saldo viu del crèdit en mans del sector privat s'ha reduït el 2013. Una reducció que il·lustra la persistència d'una situació de contracció creditícia que afecta empreses i famílies i suposa un fre a la recuperació de l'activitat econòmica.

Dèficit i deute públic

El saldo pressupostari de l'Administració autonòmica de Catalunya se situa en el -1,96% del PIB el 2013, resultat lleugerament inferior al de l'any anterior. Aquesta evolució i l'esforç d'austeritat pressupostària desenvolupat pel Govern català –amb una reducció significativa de la despesa en àmbits com la sanitat i l'educació– no han estat, però, suficients per complir el límit de dèficit establert per a les comunitats autònomes.

El deute públic a Catalunya continua l'evolució ascendent experimentada des de 2007 i assoleix el 29,9% del PIB. Aquest endeutament és molt inferior al de l'Estat espanyol, que es troba al voltant del 100% del PIB.

L'economia de la ciutat el 2013

Evolució general

L'any 2013, l'economia de Barcelona ha estat un dels motors de la millora progressiva dels indicadors de demanda interna i d'activitat industrial que, juntament amb la bona marxa dels indicadors d'obertura a l'exterior, marquen l'inici de la recuperació econòmica a Catalunya i Espanya. La ciutat genera un clima de confiança per als inversors i les empreses, tal com apunten l'increment significatiu de la inversió estrangera, i la dinàmica favorable en la creació de societats mercantils. El turisme assoleix xifres rècord de visitants, pernoctacions i despesa amb targeta de crèdit i l'aeroport del Prat continua creixent en nombre de passatgers, mentre que les exportacions s'estabilitzen.

Es detecta una inflexió positiva en el mercat laboral a la fi de l'any 2013. El nombre de treballadors s'estabilitza i el d'empreses augmenta per primera vegada des de 2007.

Enquesta de Clima Empresarial

El sector que ha registrat la millora més notable de la marxa dels negocis ha estat el de l'hoteleria, seguit per l'industrial. Per contra, el sector de la construcció continua mostrant els saldos més negatius.

Els resultats de l'Enquesta de Clima Empresarial de l'AMB per a la indústria mostren el 2013 un saldo menys negatiu per a la marxa dels negocis, a causa de l'evolució positiva de les vendes a l'exterior i de la contenció de la contracció de la demanda interna. L'ajustament de plantilles se suavitza, la inversió torna a valors de 2010 i s'accentua l'augment de la facturació a l'estranger.

Quant als factors limitadors de la marxa dels negocis, la recuperació progressiva de l'activitat ha afavorit la pèrdua de pes de la feblesa de la demanda, tot i que continua sent el més esmentat per les empreses. Per contra, l'augment de la competència, segon factor esmentat, no perd força. De cara a 2014 les opinions dels empresaris de l'AMB assenyalen que la millora de la marxa dels negocis es consolida.

Teixit i dinàmica empresarial

L'afiliació al conjunt de règims de la Seguretat Social experimenta una inflexió positiva a la ciutat i s'estabilitza a la Regió Metropolitana. Malgrat la millora del comportament d'aquest indicador l'any 2013, el procés de destrucció d'ocupació produït en els últims 5 anys situa el nombre d'afiliats a Barcelona en tancar l'any pels volts del de 2003.

Els serveis guanyen centres de cotització, i la resta de grans sectors econòmics en perden. Des de l'inici de la crisi la ciutat ha perdut més de l'11% del teixit empresarial. El Directorio Central de Empresas de l'INE, ubica a la ciutat de Barcelona 169.777 empreses el gener de 2013, 73.835 de les quals tenen assalariats i 95.942 són sense treballadors.

El 2013 s'han constituït 7.067 societats mercantils, xifra que suposa un increment respecte a 2012, i es van dissoldre 1.722 societats mercantils a la província de Barcelona.

L'Informe de Catalunya 2013 del *Global Entrepreneurship Monitor* situa la taxa d'activitat empre-

nedora, en un 6,7% de la població resident a la província, valor superior als de Catalunya, Espanya i països com Alemanya, França o Finlàndia.

Construcció residencial i mercat immobiliari

El 2013 la construcció apaivaga la recessió tot i que continua experimentant l'evolució més desfavorable dels grans sectors econòmics a l'AMB en totes les variables que analitza l'Enquesta de Clima Empresarial.

El 2013 augmenta el percentatge d'empresaris que assenyala un descens de la inversió mentre que es modera el descens dels preus de venda i s'estabilitza la destrucció d'ocupació.

De tota manera, s'observa una inflexió positiva en diversos indicadors. En particular, cal destacar que la compravenda d'habitatges a la província de Barcelona se situa per sobre de 28.000 transaccions, la represa de les actuacions de rehabilitació a Barcelona i l'augment del sostre previst a les llicències d'obres majors de nova construcció.

El procés d'ajustament de preus al mercat residencial modera la seva intensitat i podria estar arribant a la fi.

Port i aeroport

Els fluxos d'activitat comercial del port de Barcelona reflecteixen, el 2013, la suau millora de la conjuntura econòmica a Catalunya, Espanya i Europa, la contenció del consum energètic i l'alentiment del comerç mundial, de manera que el tràfic total de mercaderies s'estabilitza un -0,3% en termes interanuals.

La càrrega general estabilitza el seu volum, augmenta el tràfic de líquids a granel i disminueix significativament el de sòlids a granel. Es detecta un comportament diferenciat entre la mercaderia embarcada que s'incrementa i la desembarcada, que cau. Pel que fa al trànsit de passatgers ha augmentat en paral·lel a l'increment dels creueristes.

L'aeroport de Barcelona registra més de 35 milions de passatgers el 2013, la qual cosa suposa un màxim històric.

Turisme

Els principals indicadors turístics han continuat evolucionant de forma positiva a Barcelona l'any 2013 i confirmen el paper clau del sector dins l'estructura productiva de la ciutat. La ciutat ha acollit 7,6 milions de turistes en hotels que hi han fet 16,5 milions de pernотacions, xifres que suposen nous màxims històrics.

Entre la resta d'indicadors del sector destaca el fort increment de la despesa de compra amb targeta de crèdit dels turistes internacionals, alhora que el nombre de creueristes puja i experimenta un increment interanual.

Pel que fa al turisme de negocis, la ciutat va acollir 2.039 reunions de més de 40 delegats que van pernoctar a la ciutat, amb un impacte econòmic de 1.264,26 milions d'euros. Fira de Barcelona ha celebrat 57 salons i ha rebut un total de 1.490.061 visitants.

Coneixement i innovació

El quart trimestre de 2013, més de la meitat dels llocs de treball a la ciutat de Barcelona corresponen a activitats de coneixement al. La ciutat és el nucli central d'aquest segment de l'economia a Catalunya.

L'afiliació en sectors intensius en coneixement a la ciutat experimenta un increment superior al del conjunt de l'economia durant el 2013. Quant a les empreses, un 29,3% del total de Barcelona pertanyen als sectors de coneixement alt.

Comerç exterior

Les exportacions de la província de Barcelona assoleixen un volum de 45.280,2 milions d'euros l'any 2013. El 2013, la província de Barcelona continua encapçalant el rànquing exportador de l'Estat amb gairebé una cinquena part de les vendes a l'exterior.

Els trets més rellevants de les exportacions de l'àrea de Barcelona són:

Els productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen el 59,3% de les vendes.

El sector químic representa més de la quarta part de les vendes a l'exterior de la província de Barcelona.

La major part es destinen a la UE, però creix amb especial intensitat l'intercanvi amb països de la UE que no pertanyen a l'Eurozona, Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina.

Les importacions de l'àrea de Barcelona representen el 20,9% del total espanyol. Presenten les característiques següents l'any 2013:

La UE i Àsia concentren més del 81% de les importacions.

Encapçalen el rànquing importador el sector químic i els béns d'equip i maquinària industrial.

El comportament diferenciat de les exportacions i les importacions fa que la taxa de cobertura el 2013 se situï en un 86,4% a l'àrea de Barcelona.

Barcelona, ciutat de referència internacional

Barcelona se situa entre les 10 primeres ciutats europees i/o del món en aspectes clau per al desenvolupament de negocis a la ciutat, i en la majoria d'àmbits millora el seu posicionament. La internacionalització de l'economia i la potència de la marca Barcelona es confirmen com a factors clau des del punt de vista de la competitivitat.

Ciutat competitiva per als negocis

Segons la revista *fDi Magazine*, Barcelona ocupa el setè lloc en la classificació de les ciutats europees amb millors perspectives de futur 2014-15. Entre les ciutats del sud d'Europa se situa a la primera posició a la categoria general i en promoció d'inversió estrangera.

El *Mori Global Power Index 2013* li atorga el 19è lloc del món i el desè europeu per la seva competitivitat global. Assoleix la desena posició de principals metròpolis receptores de projectes d'inversió estrangera, segons l'informe *Global Cities Investment Monitor 2014* de KPMG.

Rànquings sobre atractivitat comercial amb relació a les preferències de les empreses en la distribució internacional, situen Barcelona entre les deu ciutats europees més atractives des del punt de vista del comerç al detall.

Referent internacional de turisme urbà

Barcelona és la 23a ciutat més visitada per turistes internacionals entre 100 ciutats del món, i la sisena més visitada entre les ciutats europees. Pel que fa al turisme de negocis, Barcelona és la quarta ciutat del món on s'han celebrat més reunions internacionals l'any 2013. Així mateix, és la primera ciutat del món en nombre de delegats i la tercera en nombre de congressos internacionals organitzats en el període 2008-12.

Pol d'economia del coneixement i creativitat

L'estratègia d'impuls a la recerca ha permès que Barcelona continuï avançant i se situï en cinquena posició europea i onzena mundial en producció científica l'any 2013.

L'any 2012, Catalunya és la cinquena regió d'Europa en nombre d'ocupats pel que fa a treballadors en ciència i tecnologia, la vuitena quant als sectors de serveis intensius en coneixement i alta tecnologia i l'onzena en sectors manufacturers d'intensitat tecnològica alta i mitjana-alta.

La ciutat gaudeix d'un creixent reconeixement internacional com a Smart City i se situa com la quarta europea. La celebració del *Mobile World Congress* i el projecte de llegat industrial (legacy) vinculat a la designació de Barcelona com a *Mobile World Capital* suposen una oportunitat estratègica per posicionar la ciutat com a referent en l'àmbit tecnològic.

Ciutat de qualitat de vida i compromesa amb el medi ambient

Barcelona és la sisena ciutat del món amb una millor marca global entre les 57 principals urbs de tot el món segons el *Guardian Cities Global Brand Barometer*. L'agència Habitat de Nacions Unides atorga a Barcelona la cinquena posició en la dimensió de qualitat de vida entre 69 ciutats del món i el lloc 17è en l'*Índex de Prosperitat Global 2012*, i l'*Scorecard on Prosperity del Toronto Board of Trade 2014* situa la metròpoli de Barcelona en cinquè lloc en la valoració de l'atractiu laboral de 24 grans ciutats.

Pel que fa a la mobilitat, la metròpoli destaca positivament per l'estratègia i les accions del sector públic, la quota dels modes de desplaçament amb emissions zero, el rendiment de la bicicleta compartida, i la densitat de l'espai viari.

Des del punt de vista del compromís amb la sostenibilitat, cal destacar el temps moderat que es triga a arribar a la feina a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Millora de la competitivitat en matèria de costos

Pel que fa al cost de la vida, segons Mercer Consulting, Barcelona manté un cost de la vida competitiu amb relació a altres ciutats del món i se situa en el 84è lloc.

Preus rellevants per a l'activitat econòmica, en particular els de lloguer del sòl industrial, s'han estabilitzat l'any 2013. Barcelona també se situa entre les ciutats amb una bona posició competitiva per atreure activitat del comerç minorista l'any 2013. La ciutat es manté en posició intermèdia en el rànquing de nivells salarials de ciutats del món segons l'informe UBS de 2012.

Nou deteriorament dels indicadors laborals

Els indicadors que mostren resultats menys favorables són novament els relacionats amb el mercat de treball, ja que l'ajust en curs a Catalunya provoca que el 2013 la taxa d'ocupació se situï per sota de la mitjana europea per cinquè any consecutiu i la taxa d'atur es continuï incrementant fins a més que duplicar la mitjana de la UE.

La ciutat promou el desenvolupament de sectors considerats estratègics per a l'economia com ara el de les TIC, la logística i l'agroalimentari; dels sectors potents de comerç i turisme i de nous sectors punta com el biomèdic i el vehicle elèctric dins l'àmbit de la mobilitat i l'energia sostenible.

2

**MERCADO
LABORAL**

Enquesta de població activa

Població activa i inactiva

L'any 2013, Barcelona té 762.500 persones actives de mitjana anual. Els serveis són el sector dominant. La indústria, que representa gairebé el 10% del total i la construcció, amb un pes del 3,3%, han vist com la seva rellevància a la ciutat ha anat caient.

La majoria de la població activa de Barcelona continua sent masculina. Les persones més joves són les que presenten els descensos més considerables. La població activa amb estudis superiors representa el 54% del total d'actius.

A la ciutat hi ha quasi mig milió de persones inactives l'any 2013, prop d'un 40% de la població major de 15 anys.

Població ocupada

L'any 2013, la població ocupada mitjana a Barcelona va ser de 624.800 persones, un 3% menys que l'any anterior. El 68% de les persones ocupades són assalariades del sector privat. Les ocupades del sector públic i les empresàries representen un 15,5% i un 16,1%.

Pràcticament la meitat de les persones ocupades són dones. Les caigudes més notables s'observen entre la població més jove i les més moderades entre la població major de 54 anys. En el període 2008-13 l'ocupació de les persones estrangeres ha caigut quasi el doble que la de les espanyoles. El percentatge de persones ocupades de la ciutat que han cursat educació superior arriba al 57% l'any 2013.

La construcció i la indústria són els sectors que perden més ocupació els darrers cinc anys. Les activitats que concentren més ocupació són administració pública, educació i sanitat, comerç, reparacions i hotelaria i les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i de serveis auxiliars.

Afiliació a la Seguretat Social

El nombre de persones treballadores assalariades a Barcelona era de 970.825 el quart trimestre de 2013. Al llarg de 2013 el nombre de persones afiliades s'ha incrementat en 1.732. Gairebé el 70% de l'afiliació al règim general s'ha quadrat als serveis a les empreses, el comerç, l'hotelaria, les activitats sanitàries i els serveis socials, l'educació i l'administració pública.

El desembre de 2013 es comptabilitzen a Barcelona 70.317 centres de cotització, un 0,4% més que el desembre de 2012.

Contractació

El nombre de contractes formalitzats l'any 2013 a la ciutat va ser de 785.624, xifra que suposa un increment del 0,8% respecte a 2012. Els augments de la contractació es concentren en la temporal, ja que el nombre de contractes indefinits ha minvat.

Entre les principals modalitats de la contractació temporal destaquen eventuals per circumstàncies de producció i obra o servei. També s'ha d'assenyalar un increment en el nombre de contractes d'interinitat, que han pujat un 2%.

Els contractes formalitzats per persones estrangeres han baixat un 13,8% el darrer any. Per edat, el 64% dels contractes l'any 2013 a la ciutat han estat de persones d'entre 25 i 44 anys. La contractació ha augmentat entre els grups que van dels 20 als 44 anys i ha baixat entre les persones més joves de 20 anys i entre les majors de 44. El percentatge de contractes temporals va del 93,1% en les persones menors de 20 anys al 86,5% en les majors de 44 anys.

El sector serveis concentra més del 94 % del total de contractes formalitzats a la ciutat. Les activitats que tenen un pes més gran en la contractació són les tècniques i professionals, les activitats sanitàries i de serveis socials, l'hoteleria i restauració, i el comerç.

El 54% de les persones que han formalitzat contractes tenen estudis de secundària general i la població universitària és el segon grup en importància.

Població aturada

Atur segons l'EPA

Barcelona va tenir una mitjana de 137.700 aturats l'any 2013. Aquesta xifra suposa un descens del 3,5% respecte a 2012. L'any 2013, el perfil de la persona aturada a la ciutat és el d'un home d'entre 25 i 54 anys que fa més d'un any que és a l'atur. Les taxes d'atur de dones i homes estan força igualades: 17,3 els homes, i 17,6 les dones.

Atur registrat

L'atur registrat a Barcelona es va situar, el desembre de 2013, en 107.677 persones, amb un descens del 4% respecte a desembre de 2012. L'any 2013 l'atur masculí baixa un 5% i el femení es redueix un 3%. Per edat l'atur ha baixat en tots els col·lectius, menys el de persones majors de 54 anys.

Per nivell formatiu, les baixades més importants s'observen en els nivells educatius extrems: persones que no arriben ni a estudis primaris i les que tenen estudis superiors. De cada cinc persones aturades a Barcelona el desembre de 2013, una era estrangera. Les persones que fa més d'un any que cerquen feina creixen un 6,3%. L'atur de llarga durada afecta més les dones que els homes.

Entre desembre de 2012 i desembre de 2013 l'atur va baixar en tots els districtes. Els districtes que el desembre de l'any 2013 concentren el nombre més gran de població aturada de la ciutat són els de Sant Martí, l'Eixample i Nou Barris, que acumulen el 43% del total. Quasi el 60% de les persones estrangeres a l'atur es concentren als districtes de Ciutat Vella, Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc.

Per sexes, l'atur és predominantment masculí a tres Nou Barris, Sants-Montjuïc i, especialment, Ciutat Vella. En canvi, a Sarrià-Sant Gervasi el 54,6% són dones.

Pedralbes és el barri on més baixa l'atur en el període desembre 2012-desembre 2013, un 9,4%. Per la seva banda, la Clota és el barri de la ciutat on l'atur es comporta pitjor atès que es manté estable al llarg de l'any. Dels deu barris amb més creixement de l'atur registrat, set es concentren als districtes de Nou Barris i Sant Martí.

Els barris que presenten els percentatges més alts de població que només ha cursat fins a primària són, normalment, aquells on el pes de l'atur registrat en la població de 16 a 64 anys és més gran.

Des del començament de la crisi s'han accentuat les diferències de renda familiar disponible entre els barris més rics i els més pobres amb relació a la mitjana de la ciutat. També s'ha incrementat el nombre de barris que només arriben fins al 60% de la RFD mitjana de la ciutat.

Demandes d'ocupació

Mentre que el nombre de persones demandants d'ocupació que fa menys d'un any que cerquen feina va disminuir l'any 2013, el nombre de persones que cerquen feina des de fa més d'un any continua creixent.

Les persones demandants d'ocupació han baixat en tots els sectors econòmics, especialment a la construcció, i han pujat mínimament entre les persones que no tenien una ocupació anterior.

Les demandes d'ocupació entre les persones nacionals han crescut un 87% des de l'any 2008. Entre les persones estrangeres l'increment ha estat d'un 78%.

El desembre de 2013, a Barcelona hi havia 29.431 persones demandants d'ocupació que no estaven en atur. El 2013 les demandes d'ocupació de persones no aturades baixen amb més intensitat entre les persones treballadores qualificades i les tècniques que entre les administratives, el personal de servei i el no qualificat.

Comparació amb altres àmbits

Població activa i taxa d'activitat

Les persones actives baixen en els tres àmbits territorials. Al llarg de la crisi, la població activa a Barcelona ha caigut més que a la resta d'àmbits analitzats. Barcelona continua sent el territori on les dones tenen un pes més gran sobre el total d'actius: 49,5%. A Catalunya representen el 47,2% i a Espanya el 46%.

La població menor de 25 anys presenta les reduccions més significatives en tots els àmbits, el grup de 25 a 54 anys es redueix a Barcelona i a Catalunya, però creix a Espanya, i el nombre de persones actives majors de 54 anys es manté a Barcelona, però creix a Catalunya i, sobretot, a Espanya. Barcelona és l'àmbit on el percentatge de població activa amb educació superior és més alt, ja que arriba al 54% del total.

A Barcelona, baixa la taxa d'activitat masculina i es manté la femenina, i a Catalunya i Espanya pugen. Les taxes d'activitat a Barcelona són més altes que les de la UE-15.

Població ocupada

La pèrdua d'ocupació a la ciutat des del començament de la crisi, l'any 2008, és similar a la que s'ha produït al conjunt de l'Estat, i lleugerament inferior a la de Catalunya. Als tres àmbits territorials la reducció dels homes ocupats duplica la de dones ocupades.

La pèrdua d'ocupació és especialment intensa entre les persones més joves. i les de més de 54 anys són les que presenten les reduccions més discretes. L'ocupació baixa en tots els àmbits territorials i en tots els sectors productius, amb especial intensitat a la construcció. A Espanya és on més cau la indústria i a Barcelona on més es redueix l'ocupació a la construcció i els serveis.

A Espanya els serveis ocupen el 76% de les persones, a Catalunya el 73,6% i a Barcelona el 85,5%. En els tres casos, el pes dels serveis s'ha incrementat respecte als anys anteriors. Catalunya és l'àmbit on té més pes l'ocupació al sector privat l'any 2013. El darrer any l'ocupació al sector públic presenta les reduccions més importants en tots els àmbits.

Segons durada del contracte, les persones assalariades amb contracte indefinit han perdut un 15% de la seva ocupació a Barcelona des de l'any 2008, mentre que a Espanya la reducció ha estat de l'11%. L'any 2013, quasi el 83% de les persones assalariades de Barcelona tenien contracte indefinit, a Espanya aquest percentatge era inferior al 77%.

El desembre de 2013, Barcelona manté una taxa d'ocupació superior a la catalana i l'espanyola. El quart trimestre de l'any 2013, la taxa europea supera la de Barcelona en 1,1 punts. Barcelona és l'àmbit amb la taxa d'ocupació femenina més elevada i l'únic que compleix l'objectiu del 60%.

Afiliació

Després de cinc anys de pèrdues d'afiliació a la ciutat de Barcelona, el desembre de 2013 es produeix un increment del 0,2%. A la resta d'àmbits territorials (província, Catalunya i Espanya) es manté la reducció del nombre d'afiliats, però amb taxes més moderades que les de l'any anterior. En el període 2008-2013, l'afiliació a Barcelona ha baixat menys que a Catalunya i Espanya.

Amb excepció del sector serveis, la resta de sectors presenten baixades del nombre de persones treballadores afiliades al llarg de 2013 als tres àmbits. L'afiliació de persones estrangeres ha caigut des de l'any 2008 i és la que ho fa amb més intensitat.

El terciari té major pes a Barcelona que a la resta d'àmbits. Si l'any 2013, quasi nou de cada deu persones afiliades al règim general i al d'autònoms a Barcelona treballaven als serveis, a Espanya el percentatge era del 78,5%, deu punts menys que a la ciutat.

Contractació

A Barcelona, la contractació anual s'incrementa un 0,8% l'any 2013, un percentatge inferior al de Catalunya i Espanya. En tots els àmbits, aquest creixement es concentra en la contractació temporal.

A Catalunya, i a Espanya, els homes són majoritaris en la contractació temporal i en la indefinida. A Barcelona, en canvi, més del 53% dels contractes corresponen a dones.

Segons el nivell d'estudis assolit per les persones que formalitzen els contractes, a Barcelona el pes de les que tenen estudis universitaris és més del doble que la mitjana estatal. Els contractes signats a la ciutat per les persones que han estudiat fins a primària suposen el 13,4% del total, quasi cinc punts menys que a Catalunya i menys de la meitat de la mitjana estatal.

Població aturada

Població aturada segons l'EPA

A Barcelona, el darrer any, l'atur baixa, mentre a Catalunya i Espanya s'incrementa, encara que amb taxes més moderades que els anys anteriors. L'atur femení va augmentar als tres àmbits, mentre que l'atur masculí va baixar a Barcelona, però va pujar a Catalunya i Espanya. L'any 2013, l'atur baixa a la construcció i als serveis en tots els àmbits territorials, amb reduccions més considerables a Barcelona que als altres territoris.

Al quart trimestre de 2013, Barcelona és l'àmbit territorial amb la taxa d'atur més baixa, amb l'excepció, lògicament, de la UE-15, però mentre que a Barcelona i Catalunya les reduccions són superiors a 1,3 punts, a Espanya només es redueixen 0,1 punts.

Atur registrat

Entre desembre de 2012 i desembre de 2013 l'atur registrat a Barcelona es redueix un 4%, descens lleugerament superior al de la província, Catalunya i Espanya. El 50,4% del total de les persones aturades registrades a Barcelona el desembre de 2013 eren homes. A Catalunya, el percentatge és molt similar, el 50,6%. A Espanya, en canvi, la majoria de persones aturades són dones, un 51,2%.

Des de l'inici de la crisi, l'atur registrat ha crescut especialment a la construcció i als serveis, mentre que a la indústria l'increment ha estat més moderat. A Barcelona i Catalunya, el sector més perjudicat per la pèrdua d'ocupació ha estat la construcció, mentre que a Espanya els serveis han estat el sector que ha experimentat l'augment més gran.

Encara que l'atur ha baixat l'any 2013 als tres àmbits territorials, es manté l'increment del nombre de persones que fe més d'un any que es troben a l'atur. L'increment constant de persones aturades de llarga durada ha fet que el desembre de 2013 aquest col·lectiu sigui el majoritari entre les persones a l'atur, amb un pes per sobre del 42% en tots els àmbits.

Atur registrat a l'RMB

El desembre de 2013, el 40,4% de l'atur de l'RMB es concentra a la comarca del Barcelonès. L'atur baixa en totes les comarques de l'RMB, especialment al Vallès Occidental i al Barcelonès. Segons dades de desembre de 2013, el 82,7% dels aturats de l'RMB són de nacionalitat espanyola, el 14,6% no comunitaris i un 2,7% comunitaris no espanyols. Gairebé el 45% fa més d'un any que són a l'atur.

A Barcelona, el 76,5% dels aturats provenen del sector serveis, percentatge que baixa al 66,5% en el cas de l'RMB. Els aturats industrials, en canvi, suposen menys del 10% de l'atur a la ciutat i quasi el 15% del total d'aturats a l'RMB.

La diferent tipologia de la població activa de Barcelona i de l'RMB es fa evident a l'hora d'analitzar l'estructura de l'atur registrat segons el nivell de formació assolit per les persones. A l'RMB, gairebé el 75% del grup de persones aturades han cursat fins a secundària, mentre que a Barcelona aquest percentatge baixa al 66,4%. El pes de les persones aturades amb estudis de FP és força semblant en els dos àmbits; les persones aturades amb estudis superiors a la ciutat suposen quasi el 17% i a l'RMB no arriben al 10%.

Expedients de regulació d'ocupació (ERO)

El nombre d'expedients d'ERO presentats l'any 2013 a Barcelona és de 782, un 49% inferior al total de l'any 2012. A Catalunya, la reducció ha estat del 40%. Han perdut pes els expedients de rescissió de contracte, i han augmentat les categories de suspensió i reducció d'ocupació.

En el període 2008-13, els ERO s'incrementen en tots els sectors, especialment als serveis: un 416% a Barcelona i un 621% a Catalunya. La indústria és el sector on la regulació d'ocupació creix de forma més moderada, amb increments del 50% a Barcelona i del 121% a Catalunya.

L'any 2013, el nombre de persones afectades per ERO ha baixat un 55% a Barcelona i un 31% a Catalunya. El fet que afectin, cada vegada més, el sector serveis ha implicat que el nombre de dones se hagi incrementat molt més que el d'homes.

El 2013, una de cada quatre persones treballadores afectades per ERO a Barcelona fa activitats tècniques i professionals.

Prestacions per desocupació (SEPE)

L'import total que el SEPE va pagar a la província de Barcelona al llarg de 2013 va ser de 2.732,5 milions d'euros, un 7,5% menys que l'any anterior. És evident que l'evolució de les prestacions públiques no es correspon amb el creixement del nombre de persones en atur. De desembre de 2007 a desembre de 2013, les persones beneficiàries de prestacions públiques s'han incrementat un 74%, l'import pagat ha crescut un 89% i, en el mateix període, l'atur a la província ha crescut un 230%.

El nombre de persones beneficiàries de prestacions a la ciutat de Barcelona ha baixat un 7,1% l'any 2013. Aproximadament una de cada quatre persones beneficiàries de prestacions de la província de Barcelona està domiciliada a la ciutat de Barcelona.

Si al començament de la crisi la cobertura dels subsidis es va mantenir i fins i tot va créixer (el març de 2010 va arribar al 73% de la població aturada), des d'ençà no ha deixat de baixar i el desembre de 2013 només arriba al 55% de les persones aturades.

Cost laboral

Segons l'Enquesta trimestral del cost laboral del quart trimestre de 2013, a l'Estat, la reducció dels costos laborals que es va observar l'any 2012 no s'ha mantingut el quart trimestre de 2013, ja que es produeix un increment de 2,1%. Catalunya és l'única comunitat autònoma on es redueixen els costos laborals i, juntament amb la Comunitat Valenciana, l'única que presenta reduccions anuals del cost mensual salarial.

L'enquesta també ofereix dades sobre l'evolució de les hores treballades. A Catalunya, les hores pactades per treballador i mes el quart trimestre de 2013, incloent-hi les jornades a temps complet i a temps parcial, van ser 149,6 hores, un 0,4% menys que al mateix període de l'any anterior. La reducció només afecta els serveis.

La indústria torna a ser el sector que presenta la jornada més llarga, mentre que la construcció és l'únic sector on s'incrementa la jornada el quart trimestre de 2013. La situació és molt similar al conjunt estatal ja que la jornada mensual pactada baixa lleugerament per al conjunt d'ambdues jornades, com l'any anterior, baixa als serveis, però s'incrementa a la indústria i a la construcció.

El total d'hores extra per mes i persona treballadora ha baixat a Catalunya i a Espanya.

Salari brut anual. 2011

Les últimes dades disponibles de l'INE sobre salaris són les corresponents a l'any 2011. Creiem interessant presentar-les ja que faciliten conèixer l'evolució del poder adquisitiu de les persones que treballen, mentre que els costos salarials permeten aproximar-se més al grau de competitivitat.

En primer lloc s'ha de destacar una constant que es reflecteix en totes les variables: el salari dels homes és superior al de les dones i tots augmenten amb l'edat. El salari de les dones se situa entre el 76 i el 84% del percebut pels homes. Les diferències entre les persones més joves i les de més edat s'han agreujat entre 2008 i 2011.

Entre els grups amb qualificació professional més alta, és a dir professionals de la ciència i la tecnologia, de suport, de direcció i comptabilitat o de tasques administratives, el salari de les dones respecte al dels homes se situa en un 80%; en les ocupacions menys qualificades, el salari de les dones que treballen en restauració, venedores i en ocupacions elementals és més d'un 30% inferior al dels homes.

El grup ICSA i l'escola de negocis EADA van presentar un informe, elaborat amb criteris molt diferents als de l'enquesta salarial de l'INE, sobre remuneracions. Les dades corresponen a juliol de 2013, i inclouen la retribució total anual bruta, la variable i les tendències en beneficis extrasalarials (cotxe, ordinador, tiquet restaurant, etc.).

Entre 2007 i 2013 els salaris bruts de les persones directives van augmentar un 14,5%, davant el 4,7% d'increment dels comandaments i el 8,1% de les persones empleades. A l'informe trobem que Catalunya es troba entre les comunitats autònomes amb retribucions superiors a la mitjana espanyola i entre les que ofereixen millors retribucions a persones directives, comandaments i empleades.

Sinistralitat i salut laboral a Barcelona

Lesions per accident de treball

L'any 2013 es van produir 27.993 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, un 4,2% més que l'any anterior. La taxa d'incidència també va ser lleugerament superior a la de 2012. Ambdós augments han estat a expenses de les LAT lleus, atès que tant les greus com les mortals van disminuir. Tot i així cal esmentar l'augment de les lesions greus en dones, que han passat de 64 el 2012 a 70 el 2013.

El 56,8% dels accidentats van ser homes, que també van patir les lesions més greus. En les LAT lleus l'ocupació més freqüent en els homes va ser la de policia i en les greus la de conductor d'autobús i de tramvia. Pel que fa a les mortals, agents i representants comercials i peons de la construcció i de la mineria.

Pràcticament tots els tipus de lesions greus i mortals van disminuir amb relació a 2012. Hi destaca, però, l'augment de les lesions traumàtiques greus en jornada en les dones.

La majoria de les LAT es van produir en el sector dels serveis seguit, a molta distància, de la indústria.

Malalties professionals

L'any 2013 es van declarar 780 malalties professionals (MP), el 57,3% de les quals van ser amb baixa. . Cal assenyalar l'augment de la incidència de les MP amb baixa. Les MP van ser més freqüents en dones i en persones amb ocupacions manuals tant pel que fa a les que van cursar amb baixa com les que ho van fer sense. La patologia més freqüent va ser la de tipus musculoesquelètic.

Malalties relacionades amb el treball

L'any 2013, els centres d'atenció primària van notificar 457 malalties relacionades amb el treball a la Unitat de Salut Laboral de Barcelona, un 13,9% més que l'any 2012. Hi va haver un augment dels trastorns ansiosos-depressius, sobretot entre les dones, que van passar del 65,2% el 2012 al 72,6% el 2013. En canvi, els musculoesquelètics van augmentar entre els homes i van disminuir entre les dones.

3

**POLÍTICAS
ACTIVAS**

Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

1. Serveis a l'empresa i l'ocupació

Empresa

Barcelona Activa ha atès 4.293 empreses. Els serveis ja en marxa s'integraran a l'OAE. Ubicat a l'edifici MediaTIC, en el marc del projecte **Barcelona Growth**, concentrarà el conjunt de serveis per donar suport a l'empresa en tot allò que necessiti i esdevindrà un espai de referència al servei de les empreses on es presentarà el potencial econòmic de la ciutat de Barcelona.

El **Servei de Finançament** ha donat suport a 514 empreses i 104 projectes.

El **Servei de Constitució d'Empreses** ha facilitat la constitució de 408 noves empreses.

El **Servei de Cerca de Treballadors**, ha gestionat 1.146 vacants laborals i de pràctiques.

Mitjançant el **Servei de Transmissió d'Empreses**, 46 empresaris s'han beneficiat del servei i 105 persones s'han convertit en reemprendedores. S'han tancat 17 operacions.

S'ha atès 145 demandes d'empreses que es volien instal·lar a la ciutat per part del **Servei de Business Landing**, 21 de les quals han fet efectiva la seva instal·lació l'any 2013.

S'han impulsat programes per fomentar el creixement empresarial, com l'**aXelera**, **Learning to Grow**, i **Reinverteix en Futur**, entre d'altres.

S'han organitzat activitats de *networking synergies* on empreses internacionals han presentat reptes a més de 200 empreses locals per tal que aquestes aportin solucions.

Emprenedoria

14.774 persones ateses i 2.653 nous projectes empresarials acompanyats.

Més d'un miler de càpsules formatives han beneficiat un total de 4.660 persones.

765 persones han seguit programes de creació d'empreses.

132 empreses i 15 projectes preincubats han estat instal·lats als espais per a empreses.

S'ha treballat en nous models d'incubació per a empreses que veuran la llum el 2014.

Capacitació professional i ocupació

El servei i programes de capacitació professional i ocupació dirigits als col·lectius vulnerables i en risc d'exclusió social han atès 19.322 persones.

10.734 persones desocupades s'han beneficiat de càpsules grupals d'orientació i recerca de feina. 6.543 han millorat les seves competències clau i el seu perfil professional.

El programa Treball als Barris ha atès 3.137 persones.

El programa Actualitza't ha format 502 persones.

El programa d'impuls ocupacional al sector mòbil, que ha orientat 473 persones, n'ha format 104 en ocupacions vinculades a aquest sector emergent.

S'ha impulsat un programa d'ajuts a empreses per al foment de la contractació estable de joves i aturats de llarga durada.

Formació

5.000 accions formatives han incidit en més de 20.000 persones.

Al Cibernàrium s'han format 10.508 professionals i/o treballadors de PIMES de la ciutat.

3.525 persones han rebut formació tecnològica inicial per a l'alfabetització digital.

2. Promoció

Promoció de la ciutat

30 accions de promoció econòmica a l'exterior per presentar la marca Barcelona.

El Comitè de Rutes Aèries ha contribuït que la ciutat disposi de noves rutes intercontinentals.

S'han atès 226 delegacions estrangeres, s'han fet 14 *Barcelona updates* amb consolats, cambres de comerç i associacions d'empresaris així com nou actes de *networking*.

Sectors estratègics

S'ha celebrat el *Mobile World Congress* amb més de 70.000 visitants i s'ha inaugurat la nova seu del *Mobile World Centre*.

S'ha donat suport a la creació del clúster de l'e-commerce i a múltiples jornades i esdeveniments per promoure la incorporació de la tecnologia a sectors estratègics.

S'ha acollit l'*Electric Vehicle Symposium EVS27*.

L'Ajuntament ha participat en l'organització del congrés *BioEurope Spring 2013*.

Promoció del turisme i els esdeveniments

Barcelona ha revalidat la certificació *Biosphere World Class Destination*.

S'han presentat els plans de turisme dels 10 districtes.

S'han coordinat accions de millora de l'encaix del turisme en zones d'alta concentració.

S'han acompanyat 163 projectes oferint suport logístic, coordinació i comunicació.

Promoció del territori i el comerç

El programa "Obert al Futur" ha permès formar 864 comerciants.

S'han coordinat l'activitat dels cinc districtes implicats en el projecte ocupacional i de dinamització econòmica "Treball als Barris".

S'ha donat suport a 18 esdeveniments de promoció de la moda.

Des de la Xarxa d'Economia Social de Barcelona s'ha participat en jornades i fires i una jornada d'intercanvi i transferència de coneixements amb l'Ajuntament d'Estocolm.

Fundació BCN Formació Professional

Els graduats en FP presenten uns nivells d'atur inferiors a la resta de nivells formatius; també triguen menys temps a trobar feina; pel que fa a la contractació, presenten uns nivells de temporalitat inferior i gairebé un 40% aconsegueixen inserir-se al mercat de treball en acabar els estudis.

La conjuntura actual de recessió es manifesta en totes les dimensions del mercat de treball, si bé aquest fet evidencia un canvi estructural que mostra el pas d'una societat industrial a una societat del coneixement. Cal, doncs, fer èmfasi en la importància de la especialització i de la formació continuada al llarg de la vida.

Oferta d'FP inicial i per a l'ocupació

Durant el curs 2012-13 a la ciutat de Barcelona es van oferir un total de 154 cicles formatius d'FP repartits en 91 centres. El nombre d'alumnes que van cursar estudis de cicles específics d'FP a la ciutat va ser de 30.766, xifra que representa un augment del 1,59% respecte al curs anterior.

Pel que fa a les característiques sociodemogràfiques de l'alumnat d'FP, al 2013 s'observa un augment de la població de 20 anys o més, i la permanència tant de la masculinització (56% d'homes) com del pes de la població estrangera (12%). L'accés a la universitat des d'una titulació prèvia de CFGS ha superat ja l'opció de canvi de carrera i es constitueix com la segona via d'accés més important a la universitat.

Pel que fa a la FP per a l'ocupació, el 2013 hi van participar 80.000 persones a la ciutat, amb un pes important de les de 30 a 45 anys amb estudis superiors, i pel que fa als PQPI el nombre de matriculats va continuar creixent.

Reptes principals de futur

Optimitzar l'FP per tal de reduir al el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur.

Millorar l'orientació per tal de posar en valor els estudis d'FP i donar a conèixer el seu caràcter professionalitzador.

Millorar la informació sobre l'FP al món de l'empresa.

Estendre l'FP dual entre centres i empreses.

Continuar treballant de forma col·laborativa i coordinada per tal d'optimitzar la xarxa d'agents existent.

Convertir els marcs de referència europeus, tant de qualificacions com de qualitat, en referències compartides efectives.

Continuar apostant pels sectors estratègics i buscar els encaixos que aquests poden tenir amb els estudis d'FP.

Potenciar totes les vies d'accés al mercat de treball per part dels graduats en FP.

Incrementar la internacionalització de l'FP.

La Fundació BCN Formació Professional ha continuat treballant durant el 2013 per tal de respondre a les necessitats dels diferents agents (econòmics, socials i educatius). En aquesta línia s'han portat a terme els projectes següents:

Premis FPemprèn 4a edició "Un camí per aprendre a emprendre". Fomenten els valors de la cultura emprenedora i busquen premiar els bons projectes d'empresa i obtenir un reconeixement social de l'FP. Es van presentar un total de 29 projectes d'un total de 75 alumnes.

Fòrum virtual d'FP entr@lumes. L'orientació entre iguals. Estudiants d'FP expliquen l'oferta d'estudis i les seves sortides laborals a l'ESO i el batxillerat a través de les xarxes 2.0.

Programes de qualificació professional inicial (PQPI). Planificació i coordinació de 31 unitats de PQPI a Barcelona per al curs 2013-14 en centres d'FP de la ciutat.

Guia FP 2013-2014 a Barcelona. Difondre l'oferta de títols, instituts i centres d'FP de la ciutat de Barcelona per tal de despertar l'interès per l'FP dels joves i les seves famílies.

Anuari FP, formació professional i mercat de treball. Indicadors de la FP integrada a la ciutat de Barcelona i a l'RMB a l'abast del públic a través de la web de l'observatori FP.

Mobilitat d'estudiants. Programes Erasmus i Leonardo per a estudiants, amb estades de dos mesos de durada en empreses.

Estades europees per a directius i professorat. Mobilitat d'un grup de docents d'FP per conèixer, contrastar i intercanviar bones pràctiques amb col·legues d'altres ciutats europees.

Servei als centres educatius d'FP en mobilitat d'estudiants. Assessorar i tutoritzar processos i procediments de gestió de la mobilitat d'estudiants.

Aula Empresa 2013. Suport als 11 centres per a la configuració de l'aula com una empresa del mòdul formatiu del cicle de tècnic en gestió administrativa, "L'empresa a l'aula".

SISP. Recull dels principals indicadors de suport a la planificació de l'FP de 20 famílies professionals a partir de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques CCAE-09.

Sectors emergents. Estudi del sector de l'energia i les seves necessitats respecte als estudis d'FP i els seus graduats a l'entorn de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Projecte Beca - empresa 2013. Promoció de les pràctiques de qualitat com a millor via per a una inserció laboral d'èxit. Durant 2013 hi van participar un total de set empreses i 27 alumnes.

Projecte de Vida Professional. Participació de tres tècnics en l'edició dels materials i les sessions formatives per a estudiants d'ESO, batxillerat i FP de la fundació a Porta22.

Pla de mesures per al foment de la innovació a l'FP. Més d'una dotzena de projectes han rebut ajut econòmic per posar en marxa la innovació en algun dels estudis d'FP.

"Experiències d'èxit per als nous reptes". Jornada d'innovació, empresa i pràctiques de referència en la formació professional. La jornada "Experiències d'èxit per als nous reptes" va donar a conèixer experiències, projectes i bones pràctiques en la FP a Catalunya.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

POIN/28/2013

Nombre participants	51
Data inici	02/04/2013
Data finalització	31/03/2014
Gènere:	
Homes	25
Dones	26
Discapacitat	
Física	31
Intel·lectual	14
Trast. mental	3
Visual	1
Auditiva	2
Cost del projecte	123.117,96 €

Agents econòmics i socials

Comissions Obreres del Barcelonès

Les accions formatives que CCOO ha desenvolupat durant l'any 2013 a Barcelona a través de la Fundació Paco Puerto han estat fonamentalment de formació contínua, tot i que per primer cop s'ha organitzat un Certificat de Professionalitat de Formació Ocupacional compost per 13 accions formatives (una per cada unitat formativa més les pràctiques i la formació complementària). Els participants han estat tant treballadors ocupats com aturats atès que així ho ha permès la normativa que regula les subvencions amb les quals ha estat finançada la major part d'aquesta formació.

Aquesta formació ha estat bàsicament subvencionada pel Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya i el FSE i en una proporció més reduïda per la Fundació Tripartita para la Formación en el Empleo i pel Servei d'Ocupació de Catalunya.

Gairebé el 59% dels cursos han tingut una durada entre 11 i 30 hores, formació en la qual han participat 1.432 alumnes. La mitjana d'alumnes per curs ha estat de 17,02.

La família professional majoritària ha estat la formació complementària transversal (prevenció de riscos, comunicació, intel·ligència emocional), seguida pel comerç i màrqueting i els idiomes. La formació informàtica ha disminuït de manera important.

L'any 2013, a la ciutat de Barcelona, CCOO ha format més dones que homes, de manera que s'ha invertit la tendència de l'any 2012. El 40% de l'alumnat tenia una edat igual o superior a 45 anys i només un 5% menys de 25 anys.

El 42% dels alumnes tenen estudis universitaris. Si bé és cert que un nombre important són participants en el pla de l'Administració Pública d'Ensenyament i, per tant, tenen com a mínim una diplomatura universitària, el nombre d'alumnes universitaris s'ha incrementat un 14% amb relació a l'any anterior.

La majoria de l'alumnat han estat persones ocupades, tot i participació d'un 41% de persones en situació d'atur. El 6% dels participants tenen nacionalitat estrangera. Han disminuït amb relació a l'any anterior.

El 71% dels alumnes que han respost han estat personal qualificat i de baixa qualificació, un 17% personal tècnic i un 11% comandaments intermedis o directius.

La formació impartida ha estat rebuda majoritàriament per treballadores i treballadors de l'àrea de producció.

L'alumnat ha estat format en gran part per treballadors i treballadores ocupats, més dones a diferència de l'any anterior, un 74% d'edat superior a 35 anys, amb una certa reducció de l'edat respecte a l'any anterior i un important increment d'alumnes amb estudis universitaris (42%). La major part de l'alumnat està ocupat i pertany a categories professionals qualificades i no qualificades de l'àrea de producció i treballa en pimes, tot i que augmenta la presència de treballadors de grans empreses. També hi destaca la reducció d'alumnes estrangers.

UGT de Catalunya

La UGT de Catalunya disposa d'un servei d'orientació i intermediació laboral de qualitat, públic i gratuït adreçat a qualsevol persona que es trobi en situació d'atur o que vulgui millorar la seva situació laboral. El 2013, ha atès 108 persones a Barcelona. El 45% de les persones han estat dones i el 55% homes; un 40% han estat persones de 25 a 35 anys, un 31% de 36 a 45 anys i un 25% de més de 45 anys.

Orientació professional

L'any 2013, l'IDFO ha atès 400 persones a Barcelona. D'aquestes, el 45,5% han estat dones i el 54,5% homes. Un 17,3% han estat homes de 36 a 45 anys, seguits de molt a prop pels homes de 25 a 35 anys. Les dones majors de 45 anys representen el 16,8%.

Formació

Formació contínua. Es van impartir 161 cursos adreçats prioritàriament a persones ocupades, amb un total de 600 alumnes.

Formació de persones adultes. S'ofereix als usuaris i usuàries la possibilitat d'obtenir el graduat en ESO, preparació per a les proves d'accés als CFGS i d'accés a la universitat per a majors de 25 anys.

Formació sindical. Al llarg de l'any 2013 es van impartir 18 cursos.

Atenció a diferents grups de població amb més dificultats d'inserció laboral

Dones. El Servei d'Informació, Atenció i Mediació per a les Dones va atendre 48 consultes a la ciutat de Barcelona, el 58% tenien entre 25 i 35 anys i el 42% entre 35 i 45 anys.

Joves. El Projecte Eixam! Xarxa d'Assessorament i Mediació Sociolaboral Juvenil ofereix assessorament personalitzat a joves de 16 a 35 anys, així com tallers formatius.

AVALOT també assessora en recerca de feina i drets i deures laborals, fa tallers formatius i dona suport tècnic a la xarxa de punts d'informació juvenil. S'han atès 961 joves.

Persones immigrades. L'Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya desenvolupa iniciatives, projectes, serveis i activitats per aconseguir la integració sociolaboral de les persones immigrants que viuen a Catalunya.

L'any 2013 va atendre 762 persones. El 57% van ser homes i el 43% dones.

Respecte als orígens de la població atesa, a Barcelona s'han registrat 51 nacionalitats i per primera vegada l'espanyola ocupa el primer lloc amb el 12,2% del total. El gruix més important continua sent població de 19 a 64 anys.

Col·lectius amb especials dificultats. El Servei Institucional Social ofereix orientació, informació i assessorament sobre temes socials i vetlla per la reducció de les desigualtats socials. Durant l'any 2013 es van portar a terme 149 accions a la ciutat de Barcelona, la majoria consultes de caràcter laboral i de requisits i drets de prestacions.

Generalitat de Catalunya

ACCIÓ

1. Programa de clústers de Catalunya

Durant el 2013, destaca el disseny del Programa Catalunya Clústers.

Quatre projectes de mapeig i identificació d'oportunitats de negoci.

Actuacions per millorar l'excel·lència dels clústers catalans.

Internacionalització dels clústers mitjançant activitats de suport i capacitat.

Dinamització de clústers

- Constitució del clúster d'automoció i el clúster de salut mental.
- Jornades d'Immersió Estratègica.
- Assessorament a cluster managers.
- Programa Agrupacions Empresarials Innovadores.

2. Programa d'innovació empresarial

Actuacions dirigides a incrementar els índexs d'innovació a Catalunya i augmentar els instruments de transferència tecnològica.

Transferència tecnològica

Impuls a la Xarxa TECNIO, que agrupa els principals agents experts en recerca aplicada i transferència tecnològica de Catalunya.

-Més de 5.600 projectes desenvolupats.

-Vuit spin-offs.

-54 patents europees sol·licitades.

-16 primers investigadors seleccionats en el programa de mobilitat TECNIO SPRING.

Valorització tecnològica: eines d'assessorament, suport i ajut financer per facilitar l'arribada al mercat de l'estoc de coneixement i tecnologia acumulat:

-60 projectes de llicència de patent transferits.

-1.057 projectes assessorats que han generat una inversió de 26 milions d'euros.

Transferència tecnològica internacional: servei per a incrementar la qualitat i la consecució d'acords de cooperació i transferència de tecnologia internacionals.

-21 trobades amb un total de 676 empreses participants a nivell local.

-1.381 usuaris (majoritàriament empreses).

Esdeveniments internacionals: *Brokerage Event Mobile World Congress* a Barcelona i Fira Mèdica de Düsseldorf.

-Nou acords de transferència tecnològica tancats i 15 de constitució de consorcis.

Estímul de la demanda empresarial: ajuts i serveis que incentiven projectes d'innovació:

Innoempresa: 130 projectes presentats amb aprovació de 69 ajuts.

Servei Innova: més de 900 assessoraments per orientar les empreses.

Deduccions fiscals, han participat 370 empreses.

Instruments d'innovació internacional

Recursos per incentivar projectes empresarials transnacionals i ajuts a projectes d'R+D diferencial. S'han aprovat nou projectes dels 12 presentats. Actuacions per impulsar la participació d'empreses en el 7è Programa Marc de la UE.

3. Programa d'internacionalització i inversions

Centres de Promoció de Negocis: 950 projectes contractats per a 677 empreses.

Assessorament en Contractació Pública Internacional: més de 100 empreses assessorades.

Missions empresarials per a la prospecció de nous mercats.

-Cinc missions pròpies organitzades per ACCIÓ. Participació de més de 200 empreses.

-Col·laboració en 85 missions de tercers. Han participat un total de 784 empreses.

-Missions institucionals per intensificar la col·laboració entre Catalunya i altres països.

Captació d'inversions. Assessorament i gestió de projectes d'inversió:

-52 projectes materialitzats per Invest in Catalonia.

-El 2013, Invest ha gestionat un total de 435 projectes.

-271 visites a empreses. Han suposat la via d'entrada de 25 projectes.

4. Programa de creixement empresarial

Servei d'informació empresarial. 2.918 empreses assessorades, 1.486 entrevistes individuals.

Programa Expansiona't. 239 empreses sol·licitants i 87 participants.

Programa Empresa Exporta. 157 empreses participants.

Programa d'incorporació de talent per a la internacionalització. 23 empreses sol·licitants.

Servei de talent per a l'empresa, 266 candidatures de tècnics en comerç internacional i professionals en pràctiques, i 343 candidatures d'assessors externs.

Xarxa d'Acceleradores Start-up Catalonia, ofereix acompanyament a empreses innovadores:

-Nova acceleradora al TecnoCampus de Mataró.

-Nova acceleradora a EsadeCreapolis, ubicada a Sant Cugat del Vallès.

-Nova acceleradora al Baix Llobregat, ubicada al parc de la UPC.

-Prova pilot de l'acceleradora de Girona, en la qual participen 31 empreses.

Paral·lelament s'ha treballat per a millorar l'accés al finançament empresarial:

Xarxa d'Assessors Financers (XAF): s'han diagnosticat 116 empreses.

Servei d'Orientació Financera: 306 empreses orientades i 780 contactes proporcionats.

Participacions en fons de capital risc: retorn de més d'1 milió d'euros per participacions en fons de capital risc.

Programa de Xarxes d'Inversors Privats: 67 operacions d'inversió per 10,58 milions d'euros.

Préstecs línia i+i: més de 350 projectes presentats.

Préstecs participatius ENISA joves emprenedors: sis préstecs tramitats i aconseguits.

Préstecs participatius ENISA competitivitat: dos préstecs tramitats i aconseguits.

Préstecs NEOTEC CDTI: tramitació i consecució d'un préstec NEOTEC.

Servei d'Ocupació de Catalunya. Departament d'Empresa i Ocupació

Polítiques actives d'ocupació atorgades al municipi de Barcelona. 2013

		Accions/ projectes	Persones beneficiàries previstes	Atorgament
Orientació professional				
Accions d'orientació i acompanyament a la inserció (1)	Ordre EMO/295/2013	N. d.	3.400	1.087.811,13 €
Espais de recerca de feina (2)	Ordre EMO/234/2013	N. d.	2.000	310.000,00 €
Formació i requalificació				
Accions de formació per a l'ocupació (CIFO)	Pressupost SOC	16	270	239.927,73 €
Accions de formació d'oferta. Prioritàriament persones desocupades	Ordre EMO/248/2013	288	4.275	8.483.876,12 €
Programa Forma i Insereix - F&I 2013	Ordre EMO/209/2013	8	40	173.968,00 €
Plans de formació d'oferta de caràcter intersectorial. Prioritàriament treballadors/ores ocupats/ades (3)	ORDRE EMO/211/2013	219	11.866	4.320.931,92 €
Plans de formació d'oferta de caràcter sectorial. Prioritàriament treballadors/ores ocupats/ades (3)	ORDRE EMO/211/2013	451	9.464	2.800.102,00 €
Oportunitats d'ocupació i formació				
Programa Joves per l'ocupació	Ordre EMO/270/2013	5	80	383.000,00 €
Programa Fem ocupació per a joves	Ordre EMO/278/2013	N. d.	100	470.000,00 €
Programa Formació i Treball	Ordre EMO/210/2013	6	253	2.150.688,60 €
Programa Formació i Treball - RMI	Ordre EMO/281/2013	1	63	512.834,04 €
Promoció del desenvolupament i l'activitat econòmica territorial				
Projectes innovadors	Ordre EMO/280/2013	1	573	150.000,00 €
Projectes integrats				
Projecte Treball als Barris	Ordre EMO/269/2013	12	2.205	3.455.705,48 €
Total Barcelona		1.007	34.589	24.538.845,02 €

Font: Servei d'Ocupació de Catalunya. Data de referència: desembre de 2013.

(1) A la ciutat de Barcelona hi ha set punts d'actuació per desenvolupar els itineraris individuals en el marc d'aquest programa.

(2) Al municipi de Barcelona, al llarg de 2014, hi ha actius cinc dispositius d'inserció o espais de recerca intensiva de feina.

(3) Font: Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya. Previsió d'execució, termini de finalització de les diferents iniciatives de formació: 30 de setembre de 2014; data extracció 28/4/2014.

Xarxa de Parcs Científics de Catalunya. XPAT

La xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya ha arribat a un total de 19 parcs. L'any 2013, la majoria de PCT estaven vinculats a l'Administració pública, especialment la local. Les universitats eren el segon propietari i promotor més freqüent als parcs, i en tercer lloc les empreses privades i entitats relacionades amb el suport a les empreses.

Poc menys del 16% dels parcs catalans tenen una superfície superior a 100.000 m² i només el 5% més de 200.000 m², segons dades de 2013.

Els parcs membres de la XPCAT tenen als seus espais 218 centres d'R+D i centres tecnològics. Els darrers anys ha augmentat el nombre d'empreses instal·lades als parcs catalans. Actualment hi ha instal·lades 2.693 empreses. Prop del 80% són petites empreses o microempreses i d'origen català.

Durant l'any 2013, el 85% dels parcs declaren tenir una incubadora. En total hi havia 29 incubadores i una acceleradora que donaven servei a 350 empreses.

Les persones ocupades als parcs de la XPCAT eren 95.247. D'aquestes, gairebé el 50% treballaven en R+D. Un 63,38% són homes i un 36,62% dones. El 38,1% dels parcs catalans tenen entre 800 i 1.500 persones treballant a les seves instal·lacions.

Els serveis que els parcs científics i tecnològics ofereixen a les entitats instal·lades als seus espais permet confirmar que no hi ha grans diferències entre els PCT de Catalunya i els de la resta del món. Per destacar-ne algunes, els parcs catalans presenten un percentatge més alt de suport al trasllat de l'empresa, de suport a la gestió, de consultoria de propietat intel·lectual i de formació. Per contra, en el mercat internacional es troba una presència més elevada de serveis financers i legals, de laboratori i de guarderia.

Els parcs de Catalunya ofereixen majoritàriament espais de lloguer d'oficines per a la instal·lació d'empreses, grups i centres de recerca i altres entitats relacionades. El 60% tenen entre el 80 i el 100% dels seus espais ocupats.

La facturació dels parcs i les entitats instal·lades als seus espais ha crescut des de que es disposa de dades. La facturació mitjana dels PCT es manté prop del milió d'euros.

El sector amb més presència als parcs continua sent el de les TIC, telecomunicació i media, seguit de les tecnologies mediambientals i biotecnologia i ciències de la vida.

La mediació laboral. Foment del Treball Nacional

El Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que funciona regularment des del mes de maig de 1992. Els resultats de l'experiència iniciada el 1992.

Dades de 2013

Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya s'han desconvocat 25 vagues que han suposat 460.654 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost tenim que el valor d'aquestes hores desconvocades és de 7.209.235,10 euros, quantitat que reflecteix la importància de la tasca que ha dut a terme el TLC.

S'han presentat un total de 1.298 expedients, entre conciliacions/mediacions i arbitratges. Pel que fa a les conciliacions/mediacions (1.281), 1.106 són tramitacions efectives de conciliacions que han afectat 13.918 empreses i 732.315 treballadors. Pel que fa a les tramitacions efectives, el 43,94% han resultat amb acord i han afectat 4.027 empreses i 147.028 treballadors. El 1,54% de les conciliacions/mediacions efectives han acabat amb un acord parcial.

La intermediació laboral, un dret o un negoci?. UGT de Catalunya

Des de fa més d'un any, els agents econòmics i socials i les entitats municipalistes es-tem consensuant i debatent l'Avantprojecte de Llei d'ocupació i del Servei d'Ocupació

de Catalunya amb la Generalitat de Catalunya. Un dels aspectes que ha plantejat més dificultats a l'hora de trobar un consens ha estat la intermediació laboral.

La legislació defineix la intermediació laboral com el conjunt d'accions que tenen com a objectiu posar en contacte les ofertes de treball amb les persones que busquen feina. Estableix que la finalitat de la intermediació laboral és proporcionar a les persones treballadores una ocupació adequada a les seves característiques i facilitar als ocupadors els treballadors més apropiats per als seus requeriments i necessitats.

Des de que es va iniciar el debat sobre la necessitat d'establir mecanismes de col·laboració públicoprivada amb l'objectiu de millorar la intermediació laboral mitjançant la regulació de les agències privades de col·locació amb ànim de lucre, hem estat molt crítics amb aquest plantejament, entenent que aquest no és el camí per millorar i potenciar els serveis públics d'ocupació.

Ens preocupa que aquest sigui l'inici de l'externalització dels serveis públics d'ocupació, de manera que la seva única funció sigui gestionar les prestacions i informar i derivar les persones usuàries.

La privatització de la intermediació laboral posa en perill la garantia d'una intermediació pública, gratuïta i universal que vetlli per la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball i la no-discriminació.

Les darreres informacions indiquen que la dotació pressupostària per al projecte pilot, que el SOC té intenció d'iniciar l'any 2014, serà d'1,9 milions d'euros. El disseny del programa s'està consensuant amb els agents econòmics i socials i les entitats municipals, però encara hi ha molts aspectes que no queden clars.

L'any 2009, recordàvem la baixa taxa d'intermediació laboral dels serveis públics d'ocupació i reclamàvem un paper molt més actiu d'aquests serveis.

La UGT de Catalunya sempre s'ha mostrat disposada a repensar i reformular el rol passiu dels serveis públics, apostant per la recerca d'empreses, la prospecció i la creació d'uns serveis actius que cerquin oportunitats i nínxols de llocs de treball.

Entenem que la via és la de reforçar el Servei d'Ocupació de Catalunya amb els recursos econòmics i humans necessaris i preservar la seva naturalesa de servei públic que garanteixi els principis d'igualtat d'oportunitats i cohesió social.

4

**CALIDAD
DE VIDA**

Població

Les dades mostren una tendència a l'estabilització de la població de Barcelona durant els últims anys, si bé des de l'any 2000 l'augment en termes absoluts ha estat de més de 115.000 persones. El mes de gener de 2013 hi havia 1.611.822 habitants.

El creixement poblacional va estretament lligat als moviments migratoris i a l'augment significatiu de població estrangera especialment fins a 2006. La lectura del padró continu el 31 de gener de 2014 dona un total de 267.578 residents estrangers a la ciutat.

El creixement demogràfic dels darrers anys ha suposat un rejoeniment de la població de la ciutat. Els districtes amb més afluència d'immigrants són els que mostren una tendència més accentuada en el rejoeniment de la seva població.

El pes dels més grans de 65 anys sobre el total de la població, al llarg dels darrers tretze anys, ha passat del 22,1% al 21,1%. L'índex de solitud de la gent gran indica que el 2013 més de la quarta part de la població de 65 anys i més viu sola a la ciutat. En el període 2000-2013, l'índex de solitud ha crescut a tots els districtes.

L'esperança de vida en néixer creix més de quatre anys al llarg d'aquest període i passa de 79,1 l'any 2000 a 83,3 anys el 2011.

Renda familiar disponible a Barcelona

L'estimació de la renda familiar disponible (RFD) per càpita a Barcelona l'any 2012 reflecteix el to contractiu generalitzat que han patit les rendes familiars. S'estima que la renda per càpita ha disminuït un 1,1% interanual en termes nominals.

La distribució de la renda per districtes a Barcelona mostra una fotografia similar a la d'anys anteriors, amb una marcada estabilitat de nivells i posicions: Sarrià-Sant Gervasi i les Corts per la banda alta i Nou Barris i Sant Andreu per la baixa.

En termes generals, les rendes mitjanes mantenen l'hegemonia però estan perdent cada any una petita part del terreny que ocupen, ja que la dinàmica econòmica dels darrers anys ha portat a un desplaçament en cadena d'una part de la població des de les rendes mitjanes-altes fins als estrats immediatament inferiors de renda.

Educació i formació

Escoles bressol

El curs 2013-14 s'ha iniciat amb un total de 7.940 alumnes a les 95 escoles bressol municipals. Aquesta oferta permet cobrir el 59% de les sol·licituds.

Ensenyament de règim general

El curs 2013-2014 s'ha iniciat amb 229.849 alumnes d'ensenyaments de règim general. L'augment més important és el de l'alumnat dels cicles d'FP.

Durant el curs 2013-2014 s'han destinat un total de 8,5 milions d'euros a les famílies de la ciutat amb dificultats econòmiques per tal de cobrir les ajudes de menjador.

La UAB se situa com la millor universitat d'Espanya, en el lloc 79 a escala europea i en la posició 177 del rànquing mundial. La UB ocupa el segon lloc al rànquing espanyol i se situa al número 80 a Europa i al 178 a escala mundial.

Cultura, lleure i esports

La cultura és un dels punts forts de la ciutat i un dels que estan ajudant més a la consolidació de la marca Barcelona, la sisena més ben valorada del món. La ciutat continua destacant com a espai urbà de forta capacitat creativa.

Tot i que en concordança amb la conjuntura, les xifres de consum cultural continuen sense ser gaire bones, sobretot les relatives a arts escèniques i auditoris musicals.

El nombre de visitants de museus, col·leccions i centres d'exposicions i ciències experimenta un augment de l'1,4% amb relació a l'any anterior, si bé els corresponents a centres municipals i consorciats augmenten un 12,6% en bona part per l'efecte del Born Centre Cultural. La resta de museus públics no va arribar al milió de visitants (-14,2%), mentre que els museus privats, amb 5,7 milions, també van retrocedir un 5,8%.

Els espais d'interès arquitectònic de la ciutat presenten un increment global del 16,6% el 2013 pel fet d'incloure per primer cop les corresponents al Poble Espanyol.

Les biblioteques municipals són el servei públic amb la gestió més ben valorada per part dels ciutadans. El nombre de carnets no ha deixat de créixer: un 2,8% més que el 2012.

Tant els espectacles teatrals com els musicals han continuat patint l'actual context de crisi, amb una davallada important del nombre d'espectadors.

El nombre d'espectadors de les sales de música en viu s'ha mantingut estable el 2013, però el de macroconcerts es redueix un 16% i el de grans auditoris musicals ha patit una disminució de l'11%.

El cinema de circuit comercial ha continuat perdent públic el 2013 i les 203 sales i 757 pel·lícules exhibides han tingut un 21% menys d'espectadors que l'any anterior.

La xifra global d'assistents a festivals s'ha reduït un 7,8% amb relació a 2012. Al Grec hi van assistir gairebé 66.600 espectadors.

Dins l'àmbit de l'esport, l'any 2013 s'ha tancat amb una lleugera disminució quant a nombre d'abonats a les instal·lacions esportives municipals. Els Campionats Mundials de Natació van tenir un impacte econòmic i mediàtic important. Un total de 92 actes promoguts per l'Institut Barcelona Esports han aplegat més de 296.000 participants. La Marató de Barcelona ha celebrat el 2013 la 34a edició, amb 18.389 inscrits, i la Cursa del Corte Inglés va celebrar la 35a. edició amb més de 72.000 participants.

Medi ambient i sostenibilitat

Els darrers sis anys, a la ciutat s'ha registrat una tendència a la baixa en la generació de residus urbans. La recollida selectiva de residus, també ha tingut una evolució positiva i el 2013 va assolir un 36,2% del total de residus.

La infraestructura per a la recollida selectiva de residus està integrada per una xarxa de 23 punts verds de barri, set punts verds de zona, i una flota de vuit unitats mòbils.

El 2013, el consum total d'aigua, en termes de litres per habitant i dia, ha estat de 160,9, un 1,4% inferior al de 2012. El consum per a usos domèstics s'ha mantingut i el 2013 se situa en 108,4 litres per habitant i dia. El 2013 el consum d'aigua freàtica va representar el 20% del consum públic total d'aigua.

Els principals indicadors relacionats amb la qualitat de l'aire presenten una evolució positiva. El nivell de partícules PM10 es va situar el 2013 en 24 micrograms/m³, el de diòxid de nitrogen en 40 micrograms/m³ i el de monòxid de carboni en 0,4 mil·ligrams/m³ situats en els líndars establerts per la UE i per l'OMS.

Mobilitat

El 2013 es calcula que s'han fet 6,7 milions de desplaçaments diaris relacionats amb la ciutat. Com que un desplaçament pot constar de diferents etapes, s'estima que el 2013 les etapes de desplaçament han estat 7,66 milions, el mínim del període 2007-2013.

Els desplaçaments interns a la ciutat han augmentat, i els de connexió s'han reduït. El transport públic és el mitjà preponderant seguit del no motoritzat i el transport privat. El sistema de transport públic metropolità ha registrat 899,9 milions de viatges.

Els modes de transport no motoritzats són els únics que han augmentat des de 2007.

El transport privat ha estat el mitjà més afectat per la recessió econòmica. La reducció de la mobilitat amb aquests mitjans coincideix amb la davallada del parc de vehicles de Barcelona i de les matriculacions.

La sinistralitat s'ha reduït un 14%. Cal distingir la reducció d'accidents de circulació dins de la ciutat de l'augment d'accidents a les rondes. Els ferits per accident han disminuït en proporcions similars a l'accidentalitat.

Percepció de la ciutat

El context de crisi econòmica que es viu durant els darrers anys fa que les seves conseqüències siguin percebudes pels ciutadans de Barcelona com el principal motiu de preocupació, que s'ha accentuat a partir de 2010.

Entre els problemes econòmics, la situació d'atur i les condicions del mercat de treball continuen sent els principals. Encara que amb menys intensitat, la pobresa i la desigualtat són considerades el 2013 com els principals problemes per un 3,8%.

Habitatge

El sector de la construcció ha viscut, el 2013, el sisè any consecutiu de retrocés tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, tot i que s'aprecia una certa moderació.

En el cas de Barcelona, les dades de 2013 ja permeten constatar algun canvi positiu, almenys quant a nombre d'habitatges iniciats. Això no obstant, altres indicadors de construcció com ara els habitatges nous previstos a les llicències d'obres aprovades es tornen a reduir el 2013 i els habitatges acabats han marcat nous mínims. L'oferta nova disponible resulta escassa i fins i tot inexistent en molts dels barris de la ciutat.

Compravenda, lloguer i preus

Les operacions de compravenda van experimentar una recuperació important a causa del creixement de les transmissions en el segment de segona mà. La caiguda dels preus i l'augment de les compres al comptat, així com de les operacions portades a terme per part d'inversors estrangers, podrien estar apuntalant aquesta millora.

Durant el 2013 ha continuat l'ajust a la baixa dels preus unitaris de venda de l'habitatge. En el cas de la segona mà s'observa una certa recuperació la segona meitat de l'any. Les dificultats econòmiques de les llars, juntament amb les restriccions creditícies, han motivat que l'opció del lloguer hagi anat guanyant pes.

Política d'habitatge

Tot i que les limitacions pressupostàries al sector públic han impactat de forma important en el sector de l'habitatge, la quota d'habitatge protegit ha pujat significativament a Barcelona. El pes dels habitatges protegits sobre els iniciats ha estat superior al 80%.

La manca d'ajuts a la promoció per part de les administracions de l'Estat i la Generalitat i la manca de crèdit per part de les entitats financeres estan dificultant la construcció d'habitatge protegit i l'ampliació del parc públic de lloguer. El 2013 Barcelona ha tornat a assolir la xifra més baixa d'habitatges iniciats amb protecció dels darrers anys.

La ciutat disposa de 10.311 habitatges de lloguer protegit, 2.054 dels quals són de lloguer social, i el Consorci d'Habitatge, ha resolt positivament, i de forma provisional, un total de 7.373 expedients d'ajuts al pagament del lloguer el 2013.

Salut pública

A Barcelona, l'esperança de vida en néixer se situa en 80 anys en els homes i 86,2 en les dones, per sobre de les xifres de Catalunya i Espanya. En el període 1991-2011, els barcelonins i les barcelonines han guanyat de mitjana 6 anys d'esperança de vida.

El càncer de pulmó és una de les principals causes de mort prematura i, si bé disminueix en els homes, augmenta en les dones. La disminució d'algunes de les causes de mort entre la població jove, com ara els accidents o les morts per sobredosi, fa que el suïcidi passi a ser una de les primeres causes de mort prematura. D'altra banda, continuen les desigualtats en l'esperança de vida lligades al territori.

Quant a la salut sexual i reproductiva, els últims anys ha disminuït l'embaràs adolescent.

El 2012 es van detectar 343 casos de tuberculosi a la ciutat, 217 dels quals van ser en homes i 126 en dones. El VIH mostra un petit descens respecte a l'any anterior. En canvi, els 82 casos de sida s'han de comparar amb els 76 de 2011. Entre les infeccions de transmissió sexual destaquen la sífilis, i la gonocòccia, amb una majoria d'homes.

El nivell d'activitat física saludable dels joves és similar al de 2006 tant en nois com en noies. Enguany els infants de posició més afavorida fan més activitat física saludable. Els infants que sopen habitualment davant la televisió, així com els que no dinen a l'escola, presenten més sobrepès.

Hi ha 8.500 pacients amb problemes de drogues als Centres d'Atenció i Seguiment. S'han fet 4.000 primeres visites a Barcelona, el 48% de les quals són a causa del consum d'alcohol, el 22% de cocaïna, el 17% d'opiacis i el 13% de cànnabis.

Atenció a col·lectius vulnerables

A Barcelona hi ha 40 centres de serveis socials i més de 500 professionals que donen servei a tota la població. Durant l'any 2013 s'ha atès un total de 70.872 persones. La tendència dels darrers anys ha estat a l'augment progressiu de les persones ateses.

Si comparem les dades amb les de l'any 2012 observem que les problemàtiques de caràcter econòmic, laboral i d'habitatge que presenten les persones s'han incrementat.

Ajuts econòmics d'inclusió

L'any 2013 s'han atorgat 23.643 ajuts econòmics d'inclusió. Cal tenir en compte que un ajut en despeses d'habitatge pot fer que les famílies puguin destinar recursos propis a alimentació i o altres necessitats.

La quantia dels ajuts econòmics per alimentació ha crescut un 213,8% els darrers dos anys i els ajuts escolars, els relacionats amb el transport i els destinats a la inserció laboral han experimentat un creixement del 192%, 197% i 84,4% en el mateix període.

Els ajuts econòmics per a infants s'incrementen un 99,55% entre els anys 2011 i 2013, principalment per a beques menjador.

La renda mínima d'inserció (RMI)

L'any 2013, els imports mensuals de la prestació econòmica de la renda mínima d'inserció són a partir de 105,93 euros i fins a un màxim de 641,40.

El 2013 hi ha hagut 5.184 beneficiaris de l'RMI. Els districtes de Nou Barris, Ciutat Vella i Sant Martí continuen acumulant la concentració més gran de persones beneficiàries, que representen el 53,05% del total de la ciutat. El 35% de les persones beneficiàries de l'RMI viuen en llars monoparentals i el 17,77% són homes que viuen sols.

Infància i adolescència en situació d'alt risc social

Els equips d'atenció a la infància i adolescència (EAIA) tenen com a finalitat protegir el menors de 18 anys que es troben en situació d'alt risc social.

Durant l'any 2013 s'han atès 3.596 menors derivats per la Direcció General d'Atenció a la Infància, els serveis socials d'atenció primària, la fiscalia i els jutjats.

La gent gran

A la ciutat hi ha 342.328 persones de 65 anys i més que representen el 21,21% de la població. L'índex de solitud de la gent gran s'incrementa a mesura que augmenta l'edat.

El Servei d'Atenció Urgent per a la Vellesa atén de manera temporal persones grans. L'any 2013 s'ha produït un increment de les urgències i el nombre de persones ateses per aquest servei ha estat de 749, un 24,21% més que el 2012.

Atenció domiciliària

Persones ateses pel Servei d'Atenció Domiciliària

	2011	2012	2013
Nombre de persones diferents ateses durant tot l'any	16.582	18.788	19.670*
Variació respecte a l'any anterior		13,30%	3,16%
Nombre d'hores de SAD	2.479.088	2.883.708	3.237.355
Variació respecte a l'any anterior		16,32%	12,26%

Teleassistència

L'any 2013 s'han atès 67.414 persones, el 13,35% més que el 2012.

Les entitats de Barcelona en la lluita contra la pobresa

El Consell Econòmic i Social de Barcelona vol posar en relleu la important tasca social portada a terme per les entitats de la ciutat per fer front a la pobresa de les persones i famílies sense recursos.

Creu Roja

El total de persones beneficiàries d'accions de la Creu Roja a la ciutat de Barcelona ha estat de 100.232 en els diferents programes, entre els quals destaquen en especial les accions iniciades per la Creu Roja a Barcelona davant la crisi.

D'aquestes, 17.934 persones van ser beneficiàries dels programes d'ajudes i alimentació: 8.779 kits de suport social repartits entre 2.394 famílies beneficiàries; 634 kits de productes de suport a la gent gran; 78 infants atesos en el programa d'alimentació infantil; 94 ajuts aCRedita i 29.000 euros destinats; 11.269 persones beneficiàries del programa d'aliments de la UE; ajuts de suport econòmic per fer front a despeses de medicació; 33 infants atesos al Centre de Mediació Social; 103 famílies van ser ateses en el programa de suport a les famílies; 274 persones en programes d'orientació i assessorament individual; 643 infants beneficiaris de la campanya de joguines, i 2.806 a la campanya de Nadal per a gent gran.

S'han d'afegir 2.148 persones sense sostre. També va reforçar els programes d'ocupació i va atendre 498 persones. Els programes de salut beneficien 14.682 persones.

Destaquen els programes d'atenció a persones amb discapacitat, amb 2.814 persones ateses i els d'atenció a immigrants amb 1.131 persones. També els projectes de suport a la infància, programes per a la població reclusa, programes de drogodependències, el dispositiu d'emergència social, i l'atenció a dones que necessiten atenció especial.

Càritas

Una altra entitat que desenvolupa una activitat significativa a la ciutat, Càritas Diocesana de Barcelona, va atendre 65.668 persones durant l'any 2013, un 9% més que l'any anterior. Aquestes persones van rebre 83.165 serveis en els seus 520 punts d'atenció, un 5% més que l'any anterior. Les persones ateses per Càritas a la diòcesi de Barcelona han estat 21.471.

L'acció social de Càritas durant l'any 2013 es va desplegar amb quatre eixos de treball. El primer va ser el d'habitatge i persones sense llar: 4.600 persones van dormir cada dia sota un sostre gràcies al suport de Càritas; 3.000 persones van ser ateses (835 llars) pel Servei de Mediació en Habitatge i es va aconseguir evitar 263 desnonaments.

Un altre eix important és el d'ajuda a necessitats bàsiques, on 39.676 persones van rebre ajuts per a alimentació; 300 persones van dinar o sopar cada dia en algun dels vuit menjadors socials de Càritas i 500 llars i 1.700 persones van poder mantenir el subministrament de la llum, el gas i l'aigua.

Als programes de formació i inserció sociolaboral, 8.456 persones van participar en algun dels 257 cursos de formació laboral i 380 persones van ser contractades.

La protecció a la família i la infància també va ocupar part de l'acció de Càritas: 200 persones i 60 famílies amb fills de 0 a 6 anys van participar en els nous projectes Paidós de prevenció de la pobresa infantil.

Banc dels Aliments de Barcelona

El Banc dels Aliments de Barcelona va gestionar 14.214.000 quilos d'aliments que provenien bàsicament de recursos propis i del Programa d'aliments de la Unió Europea.

Va arribar a atendre 146.286 persones, un 12,3% més que l'any anterior. Aquesta atenció es va prestar a través de 343 entitats receptores.

La captació d'aliments va provenir de la indústria alimentària, de Mercabarna, del programa de recollida de minves dels supermercats, del programa de retirada de fruites i hortalisses per concentrar-les en suc, del programa de la UE, dels provinents de la indústria no alimentària, d'iniciatives solidàries, de fires i esdeveniments i de les escoles.

L'estiu de 2013 es va posar en marxa, per primera vegada, el programa la fam no fa vacances en què es van organitzar més de 600 activitats.

5	PERSPECTIVAS
----------	---------------------

1. Potencialitats de Barcelona per sortir de la crisi

Aposta municipal per les smart cities com a eina per afavorir el creixement econòmic

Antoni Vives, tercer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Barcelona és una ciutat amb una projecció internacional extraordinària, una marca consolidada i reconeguda arreu; una capital que atreu i genera oportunitats; una ciutat amb potencialitats úniques i unes fortaleces importants. Malgrat tot, els últims anys estem vivint un període de profunda crisi econòmica i social. Per fer front a aquesta situació, Barcelona ha plantejat construir un nou model estratègic de ciutat que augmenti la productivitat i la competitivitat amb l'objectiu, no només de millorar aquests paràmetres, sinó de consolidar-los per atreure persones i empreses que contribueixin al desenvolupament i la riquesa de la ciutat. En definitiva, convertir Barcelona en una autèntica smart city.

Ahir en dèiem ciutats digitals o ciutats 2.0. Avui smart cities. Malgrat aquesta evolució “marquetinguiana”, la filosofia continua sent la mateixa: una ciutat que utilitza la tecnologia per gestionar eficientment els seus recursos i serveis, per millorar la qualitat de vida i el benestar de les persones i per generar oportunitats de futur, en termes de creació de nous negocis i també llocs de treball. Barcelona, en aquest sentit, ha fet una aposta molt important per impulsar un nou model econòmic de futur que permeti la generació d'oportunitats per a tothom.

La tecnologia té, doncs, un paper cabdal en aquest plantejament. Concretament, Barcelona, amb més de 28.500 treballadors i prop de 2.000 empreses amb assalariats, és el nucli central de les TIC a Catalunya, ja que concentra el 54,3% dels treballadors i el 45,5% de les empreses amb assalariats del sector al Principat. L'enorme transformació que ha experimentat Barcelona en aquest camp (solucions intel·ligents aplicades en tots els àmbits de ciutat) permet afirmar que vivim un moment en què la innovació de les TIC és crucial per al desenvolupament de la ciutat. En aquest sentit, la Comissió Europea ha distingit recentment la ciutat de Barcelona com a Capital Europea de la Innovació per l'ús que ha fet Barcelona de les noves tecnologies al servei de les persones, per tal de millorar el benestar i la qualitat de vida de tots els ciutadans.

El concepte *smart city* està de moda a la majoria de ciutats d'arreu del món. Barcelona però, no entén de modes sinó d'oportunitats, i està preparada per liderar aquesta transformació i impulsar un nou model de creixement econòmic basat en la tecnologia, la innovació urbana i els serveis avançats, amb la implicació dels principals agents econòmics i socials de la ciutat.

L'Ajuntament de Barcelona ha esdevingut un agent facilitador d'una nova economia a la ciutat, detectant i potenciant nous focus d'activitat i nous sectors estratègics.

Però, què fa Barcelona per liderar aquesta transformació? El més important és que hem convertit Barcelona en un pol d'atracció; una ciutat on és possible innovar, provar i experimentar. Actualment hi ha empreses multinacionals molt potents i institucions de renom que volen desenvolupar el seus projectes més innovadors a Barcelona.

Els acords publicoprivats que hem anat signant, com ara amb Abertis, Indra, Telvent, Siemens, Philips, Dow Chemical o GDF-Suez, representen inversions a la ciutat, atracció de talent, generació de nous llocs de treball i, sobretot, noves oportunitats per a les persones i les empreses d'aquí. A més a més, hem signat acords importants amb ONU-Habitat, el Banc Mundial o la Comissió Europea i, amb tot plegat, estem convertint Barcelona en un autèntic *living lab*.

Atreure empreses multinacionals importants perquè s'estableixin en aquest entorn no és una tasca fàcil. Per aquest motiu, desenvoluparem un Smart City Campus, una nova àrea que sigui la seu d'empreses, universitats, emprenedors i centres de recerca en noves tecnologies, ecologia i urbanisme per promoure aquesta nova economia de la innovació urbana. A més a més, a través de la Fundació BITH hem creat les bases per innovar conjuntament amb els centres mundials d'innovació tecnològica de les grans multinacionals aprofitant el seu coneixement tecnològic i el nostre model de ciutat.

No podem obviar que Barcelona és una ciutat de forta tradició emprenedora. La taxa d'activitat emprenedora (TEA) de la població resident (18-64 anys) a la província de Barcelona se situa en el 6,5% el 2012, de manera que supera les taxes de França (5,2%), Finlàndia (6%) o Alemanya (5,3%), així com la mitjana espanyola (5,7%) i –juntament amb la de Catalunya– la de la resta de comunitats autònomes de l'Estat.

Davant aquesta realitat, la ciutat aspira a generar un entorn de confiança que faciliti el desenvolupament de l'activitat econòmica i empresarial (*business friendly*) mitjançant el projecte Barcelona Growth, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona juntament amb agents del sector privat.

Barcelona Growth es proposa afavorir el creixement econòmic de la ciutat a partir de l'orientació internacional i afavorint l'atracció de noves inversions i la captació de talent mitjançant el desenvolupament de cinc mesures: l'impuls de la marca Barcelona, l'Oficina d'Atenció a l'Empresa, la creació del Barcelona Data Resource Center, la conversió de la capitalitat del mòbil en motor econòmic dels diferents sectors i la implantació d'un espai d'emprenedoria en l'àmbit de l'ecosistema *mobile*.

L'Ajuntament de Barcelona també impulsa altres programes com l'Open Data, que permet la reutilització de la informació que obre l'Administració per fomentar la creació de nous serveis i productes o bé la millora dels existents. Es tracta de promocionar el teixit econòmic i industrial de la ciutat generant valor social per als ciutadans.

Barcelona també és una marca que atreu. La celebració d'esdeveniments i fires importants consolida la ciutat com a motor econòmic, una de les millors plataformes per fer negocis. Congressos com ara el Mobile World Congress o l'Smart City Expo afavoreixen la promoció comercial, el *networking* i l'intercanvi de coneixement entre ciutats i empreses, alhora que generen llocs de treball i reactivació econòmica de l'àrea metropolitana.

Més enllà dels reconeixements obtinguts, de la projecció internacional o del posicionaments als rànquings d'arreu... tenim un clar objectiu: millorar la qualitat de vida de les persones. Barcelona vol ser el paradigma de la ciutat intel·ligent del futur, productiva, autosuficient i innovadora però, sobretot, una ciutat que respongui a les necessitats dels ciutadans. Barcelona, la ciutat de les persones.

El Pacte +Indústria i el futur industrial de la metròpoli de Barcelona

Joan Trullén, president del Pacte +Indústria i regidor de l'Ajuntament de Barcelona

El dia 3 de desembre de 2012 es va signar al paranimf de la Universitat de Barcelona el manifest *Més indústria: la resposta catalana a la crisi*. El màxims dirigents de tres universitats (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat Oberta de Catalunya), tres col·legis professionals (Enginyers Industrials, Enginyers Tècnics i Economistes), dos sindicats (Comissions Obreres i UGT de Catalunya) i dues organitzacions empresarials (Foment del Treball Nacional i Pimec) es van comprometre a impulsar la indústria a Catalunya i van instar el conjunt de la societat catalana i les seves institucions de govern a promoure unes polítiques industrials actives per a la recuperació de l'economia. Calia impulsar la indústria i l'economia productiva.

A partir d'aquell moment es van constituir vuit grups de treball en què van participar un centenar d'experts per tal d'elaborar propostes concretes per donar un nou impuls a la indústria a Catalunya. Durant els mesos següents aquestes comissions van treballar per establir un conjunt de mesures de política econòmica que caldria impulsar per afavorir una sortida industrial a la crisi econòmica.

La tesi central que inspira aquest procés és que la indústria ha de protagonitzar el paper central en la sortida de la crisi de les economies catalana i espanyola. No era possible sortir de la crisi, s'argumentava, sense corregir el gran dèficit per compte exterior de l'economia espanyola. I la correcció del dèficit exterior només era possible si canviava el dèficit de la balança per compte corrent i, d'una manera central, el dèficit comercial. En la mesura que el gruix de la balança comercial és de béns manufacturats, la indústria manufacturera estava destinada a ser la gran protagonista d'un nou model de creixement econòmic que es caracteritzi per assentar-se en un elevat nivell de competitivitat.

I en aquesta perspectiva la indústria, i especialment la indústria exportadora, s'ha de considerar una activitat sistèmica. Si falla la indústria no hi ha possibilitat de sostenir establement el procés productiu. Per tant, en les polítiques econòmiques calia prioritzar la cerca de competitivitat en els sectors industrials.

L'economia catalana en general, i de manera estratègica l'economia de la metròpoli de Barcelona, constitueix la punta de llança de la indústria d'Espanya. I això ha estat així des dels inicis de la irrupció de la primera revolució industrial fins avui mateix. El gran canvi experimentat arran del Pla d'estabilització de 1959 i el gran impuls derivat de l'ingrés a les Comunitats Europees l'any 1986 van significar una profunda revisió del vell model de creixement definit al voltant de la idea proteccionista basada en la reserva del mercat interior espanyol per al conjunt del sistema industrial de Catalunya. Barcelona, que havia esdevingut l'avançada en la industrialització d'Espanya, canviava de rumb i orientava la seva activitat cap als nous grans mercats de la Comunitat Europea, sense abandonar el lideratge dins els mercats espanyols tradicionals. La crisi econòmica iniciada l'any 2008 va significar un gran trasbals per al producció industrial a Catalunya i al conjunt d'Espanya. I ara calia afrontar els reptes derivats de la crisi tor-

nant a situar la indústria al lloc capdavanter dins el conjunt d'activitats productives exposades al comerç internacional.

En la diagnosi de la crisi dels experts que han participat en el Pacte per a la indústria a Catalunya hi predomina una idea fonamental: les prioritats de la política econòmica haurien de ser les industrials. En aquest, sentit podríem considerar que la indústria és sistèmica. Si falla la competitivitat industrial no és possible mantenir el model econòmic i social que hem anat construint durant les darreres dècades.

El treball portat a terme per les vuit comissions es va orientar a una idea fonamental: per donar suport a un nou model productiu basat en la indústria no n'hi havia prou amb dissenyar polítiques microeconòmiques de naturalesa industrial. Calia adoptar una visió macroeconòmica per fer possible un canvi significatiu en el desenvolupament de la indústria. I què vol dir adoptar una estratègia macroeconòmica? Vol dir integrar en l'anàlisi dels reptes variables que sovint no són incorporades a la política industrial convencional, com ara les variables financeres, laborals o energètiques.

Calia partir d'una diagnosi sobre l'abast dels problemes de l'economia que incorporava una noció d'indústria que anava molt més enllà del perímetre definit per les activitats manufactureres *stricto sensu*. Amb el procés d'externalització iniciat amb força a mitjan anys setanta, i amb la incorporació de tècniques de producció flexible, els sistemes de còmput de les activitats tradicionals s'havien tornat obsolets. Calia definir la indústria i el seu perímetre de manera adaptada a la nova realitat productiva. A més a més, calia adoptar un enfocament que anés més enllà de les competències pròpies del Govern de la Generalitat per incorporar-hi tant qüestions relacionades amb la política econòmica del govern central com de la Unió Europea.

El centenar d'experts que han participat en la redacció del document *Propostes per a un nou impuls a la indústria* ho han fet agrupats en vuit comissions de treball.

La primera, presidida per **Ezequiel Baró**, s'ha dedicat a definir la indústria sobre nous paràmetres i a identificar-ne el perímetre. També ha subratllat la necessitat d'endegar una nova arquitectura politicoadministrativa per potenciar una nova política industrial.

La segona, presidida per **Oriol Amat**, s'ha centrat en les qüestions relacionades amb el finançament. La necessitat d'abordar aquest gran repte que té plantejada la indústria a Catalunya s'ha abordat en una triple dimensió: la que pertoca a l'Administració, la que apunta a la fiscalitat i la que va dirigida específicament al sistema financer.

La tercera, que ha presidit **Manuel Rosillo**, aborda diferents qüestions relacionades amb el capital humà i la formació, tant des d'una òptica universitària com de la FP.

La quarta, que ha presidit **Maria Teresa Costa**, es planteja diferents propostes sobre l'energia. Es proposen un seguit de mesures relacionades amb la promoció de la competència en els mercats majorista i minorista, la reducció de l'impacte dels costos regulats en les tarifes d'accés, així com la millora del funcionament dels mercats elèctrics.

La cinquena, que ha presidit **Salvador Curcoll**, aborda les infraestructures però des d'una perspectiva de les necessitats de la indústria. També inclou qüestions relacionades amb l'aigua, les telecomunicacions, la gestió dels residus i el sòl industrial i logístic.

La sisena, sota la presidència de **Mateo Valero**, tracta les propostes relacionades amb la recerca, el desenvolupament i la innovació, amb un seguit de mesures que se situen tant en el molt curt termini com en el curt termini.

La setena, que ha dirigit **Josep Miquel Piqué**, cobreix tres camps d'una gran importància estratègica: la cooperació, els clústers i la internacionalització, amb lligams important entre ells.

La vuitena comissió, presidida per **Joan Majó**, situa la iniciativa del Pacte +Indústria en el marc europeu. La desindustrialització té una dimensió europea i les polítiques industrials s'han d'emmarcar en el seu entorn europeu, especialment rellevant en el camp de la recerca i la innovació.

En conjunt, les vuit comissions han treballat cadascuna sobre uns instruments específics però totes s'han fonamentat en una diagnosi industrialista compartida i buscant sempre el màxim consens possible.

El Pacte +Indústria adopta en conjunt un concepte de competitivitat que va més enllà d'identificar una determinada quota dins del comerç internacional. Es tracta de millorar de manera estable el nivell de vida, de preservar quotes àmplies de cohesió social i, sobretot, d'aconseguir incrementar el nivell d'ocupació.

Pel fet d'adoptar una visió macroeconòmica i incorporar alhora una visió social de l'estratègia, el Pacte +Indústria subratlla la importància d'actuar d'una manera sistemàtica tant sobre tots els factors de producció com sobre les condicions territorials i socials en les quals operen treballadors i empreses.

El Pacte +Indústria és, però, conscient que la recuperació de la indústria és condició necessària però no suficient per activar la recuperació del conjunt de l'economia i sobretot la recuperació de l'ocupació. La indústria concentra el gruix de les activitats de recerca i desenvolupament i lidera la capacitat innovadora. Però també és líder en creixement de la productivitat i, per tant, difícilment podrà absorbir per si mateixa el gruix de la desocupació. Però la reactivació de l'economia s'ha de basar precisament en la capacitat de competir de la indústria en una economia creixentment globalitzada.

Sobre la base d'aquesta diagnosi, el Pacte +Indústria ha redactat el document *138 propostes per a un nou impuls a la indústria*, que ha estat presentat tant en seu parlamentària com a l'executiu català.

En la compareixença a la Comissió d'Empresa i Ocupació, els grups parlamentaris van mostrar la voluntat de sumar-se al pacte per fer efectives les mesures previstes en el document que pertoquen a la Generalitat. Posteriorment va tenir lloc la visita al president de la Generalitat de Catalunya dels màxims representants de les institucions signants del Pacte. En aquesta visita, el president de la Generalitat va mostrar el seu interès pel conjunt de les mesures considerades en el Pacte per a la Indústria a Catalunya i la voluntat que en un termini situat a la fi de setembre d'enguany es procedís a identificar les mesures de política econòmica que caldria adoptar per fer realitat aquest compromís.

Barcelona i el conjunt de l'àrea metropolitana constitueixen el nucli central on radica el gruix de l'activitat productiva de naturalesa industrial. Una nova estratègia econòmica

com la proposada des del Pacte +Indústria també ha de tenir un component territorial. L'economia de la metròpoli de Barcelona constitueix l'avançada de la competitivitat entre les economies del sud d'Europa. El Pacte per a la Indústria a Catalunya també necessita l'impuls d'aquesta metròpoli. Ens hi juguem el futur econòmic i social.

El joves empresaris com a factor de creixement

Marc Bonavia, president de l'Associació Independent de Joves Empresaris de Catalunya (AIJEC)

Us heu plantejat mai com se sent un emprenedor al nostre país?

Feu l'exercici d'imaginar-vos que sou a l'escola. Teniu uns 12 anys. Fa un dia fantàstic, molt assolellat. Sou al pati i una persona del grup s'adona que la pista de futbol està lliure. Veu l'oportunitat i té una idea: i si fem un partit de futbol?

Aquesta persona és la que té empenta, l'emprenedora que en diríem avui. I arrossega la resta de companys al seu projecte.

De manera que aneu tots cap a la pista... I aleshores, s'acosta l'administració (del col·legi), i diu: "Un moment, un moment! Podeu jugar, sí, però abans us heu de constituir com a equip i heu de pagar 3.000 euros".

També caldrà una fitxa de cada jugador, d'autònom, i pagar 250 euros al mes.

Després, haureu de fer uns 10 tràmits administratius perquè el vostre equip sigui legal. I si després de fer tot això, tot és correcte, ja sereu legals i podreu començar el partit.

Bé...no, no podreu començar encara. Podreu jugar d'aquí a 28 dies que, com ja sabem, és la mitjana de dies que tenim en aquest país per crear una empresa.

Què passa amb el partit?

El partit no es juga, o bé, si es juga, es juga en una altra pista.

A quina? Els que volem jugar anirem a qualsevol lloc on se'ns doni pista.

Segons el Banc Mundial, som per darrere de Zàmbia, l'Afganistan o Albània pel que fa a facilitat per crear una empresa avui.

Aquí muntar una empresa és com agafar l'avió a l'aeroport. Et fan passar per un arc, miren si portes líquids, et fan descalçar, despullar-te i hi has d'arribar una hora abans d'agafar l'avió. I sents tota l'estona aquella sensació de "presumpció de culpabilitat".

I com hauria de ser? Com quan agafes l'AVE. Hi arribes cinc minuts abans... i viatges.

Cal que l'Administració no sols no posi pedres al camí, sinó que les tregui. Si hem de començar a pagar abans de generar, ningú no es posarà a crear.

Els impostos ara, no tenen edat. Els tràmits administratius ara, no tenen edat... I nosaltres, els joves empresaris, hem de pagar i complir els tràmits igual que les empreses de l'Ibex.

El mateix podem dir del sistema financer i el crèdit: per engegar el motor de l'economia necessitem donar gas a les persones, espurna als emprenedors. Què passa si no omplim el dipòsit? El cotxe es queda als boxs...

I tenim un problema: sis milions d'aturats. I què podem fer?

Doncs la resposta la tenim en una escena que hem vist en moltes pel·lícules: hi ha una sala ben plena de gent on tot va molt bé, la gent somriu... i, de cop i volta, una persona, es desploma i cau a terra. Té una crisi.

Aleshores es genera un moment de confusió, desconcert, nervis... I algú crida: "Hi ha cap metge a la sala?"

Senyores i senyors, sí que hi ha un metge a la sala: els empresaris.

Els són els que poden reanimar l'economia del país quan es desploma.

I aquest metge ens podria diagnosticar que durant anys hem tingut mals hàbits, que hem tingut la falsa creença que la seguretat ens vindria a cadascun de nosaltres d'un contracte amb una multinacional o d'un contracte amb l'Estat. I això no era seguretat, això era una assegurança... que com hem vist ara, ha fallat. Perquè l'autèntica seguretat de cadascú vindrà de treballar en allò que ha vingut a fer, de desplegar el seu talent i des d'allí orientar-se al mercat. És l'única manera de no quedar mai fora de joc de forma saludable.

Hem de cultivar una actitud emprenedora.

Però en moltes escoles continuen fabricant treballadors, no emprenedors. Se'ls continua educant per buscar una bona feina, no per crear un bon negoci. S'ha educat els fills perquè esperin la setmanada... tota la vida: de joves l'esperen dels pares, d'adults l'esperen en forma de nòmina del papà Estat i la mamà multinacional.

Quan el que haurien de fer és crear feina, i no buscar-la. I atrevir-se a creuar el bosc...

I quan escoltis que és impossible, entendre que en realitat només volen dir que és molt difícil.

Perquè sense els que prenem els riscos, el futur és més incert. Els empresaris som necessaris.

I assumim-ho, ara ens toca a tots que cada dia sigui dilluns.

Ens toca a tots ser emprenedors.

Que no hi ha feina? Tenim molta feina per fer! Ens hem d'actualitzar i omplir el país de nous serveis per a un món que canvia.

No hi ha feina? Hi ha molta feina per fer! Focalitzem l'energia allà on cal. En la creació de valor.

No hi ha feina? Hi ha molta feina a fer!

Hem d'aconseguir multiplicar els *job creators*. Perquè la nostra feina crea llocs de treball.

Volem dir, alt i clar, que els joves empresaris sumem oportunitats a la societat, des de valors que fan que es generi riquesa, més enllà de diners. Creem valor des dels valors!

I encara que costi, intentem fer *jogo bonito* sobre el fang. Només demanem que no ens deixin fora de joc.

Els joves empresaris formem part de la solució.

Perquè som el factor de creixement.

2 Polítiques socials front a la crisi

L'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva i l'Estratègia Compartida, un nou model d'intervenció social a la ciutat

Maite Fandos, quarta tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona. Presidenta de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

1. Barcelona sap fer front els reptes socials

Barcelona, de la mateixa manera que totes les ciutats de l'Europa mediterrània, està patint una important crisi social des de l'any 2008. Les dades són prou conegudes.

Però el que és realment significatiu i singular no és que a Barcelona hi hagi una crisi, sinó la manera com la ciutat es fa forta fent front a la crisi social. El que cal ressaltar és que, en el context europeu, Barcelona resisteix millor la crisi que moltes altres ciutats. Podem afirmar clarament que mentre que moltes ciutats corren el risc de trencar-se i desorganitzar-se socialment –tal com hem vist en nombrosos episodis de revolta urbana–, la ciutat de Barcelona està incrementant el seu capital social, és a dir, la seva capacitat de cooperar amb finalitats relacionades amb el bé comú i, en el nostre cas, amb la lluita per la inclusió social.

Aquesta resposta de la ciutat s'observa en el bon funcionament de la política social. En aquest sentit, cal dir que les transferències socials redueixen significativament els indicadors de pobresa i exclusió després de ser aplicats al territori. A Barcelona, la taxa de risc de pobresa es redueix 29 punts percentuals si es tenen en compte totes les prestacions socials.

Aquesta realitat té una de les seves explicacions en el canvi de polítiques socials (del nostre equip de govern municipal encapçalat per l'alcalde Xavier Trias), que ha situat les persones al centre de l'acció del govern municipal i que ho ha fet d'una manera innovadora: ha incrementat la inversió social de l'Ajuntament a la ciutat multiplicant la cooperació amb les entitats i els actors socials i el compromís social de la ciutadania. És a dir, l'acció municipal ha servit per potenciar i fer més forta la societat civil barcelonina i ha fet palès que no hi ha contradicció, sinó sinergies, entre el protagonisme democràtic del govern municipal i l'enfortiment de la societat civil.

Així, l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports ha incrementat el seu pressupost més d'un 30% globalment, xifra que arriba al 80% en algunes partides com ara l'atenció a les persones sense llar. L'aportació municipal de l'IMSS, per exemple, ha passat de 78 milions d'euros l'any 2011 a 97,5 milions d'euros l'any 2013.

Els serveis socials municipals han millorat la seva eficiència atenent adequadament l'increment de sol·licituds a què s'han vist sotmesos des de l'inici de la crisi i han gestionat ajuts i afavorit itineraris d'inserció en estreta relació amb les altres administracions, d'acord amb les seves competències i generant capital social. Entre molts indicadors d'aquesta gestió en destacaria dos: la reducció molt significativa de les llistes d'espera en la primera visita als centres de serveis socials i la reducció a zero en els serveis de Teleassistència i d'Atenció Domiciliària.

També resulten rellevants la resposta de la societat civil organitzada i el desplegament del compromís social de la ciutadania. El tercer sector social ha emergit de manera renovada i potent. Actualment comptabilitza més de 2.400 entitats a la ciutat que atenen 760.000 persones i disposa de 40.000 persones contractades. El compromís social de la ciutadania s'ha concretat en l'increment del voluntariat social, actualment estimat en 100.000 persones .

S'ha establert una molt forta col·laboració de l'Ajuntament amb entitats del tercer sector social en què l'aportació de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports ha estat de 3.719.177,46 d'euros l'any 2013.

A aquestes dades s'ha d'afegir el fet que, cada vegada més, la ciutadania practica la solidaritat: a través de l'ajuda mútua, del voluntariat i d'accions individuals solidàries arreu del territori. També cal citar el compromís de les famílies amb les persones en situacions de vulnerabilitat atès que tres de cada quatre persones en situació de precarietat han rebut ajut de les seves famílies. La xarxa de suport familiar és, doncs, fonamental en l'articulació social.

Però el que també voldria destacar és que hem enfortit i desplegat un nou model d'intervenció social entre l'Ajuntament i la societat civil en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, espai des del qual estem augmentant la capacitat de cooperar amb la societat civil i la ciutadania per aconseguir, d'una banda, una millor resposta a la situació social i, de l'altra, preparar-nos per guanyar el futur social per a les persones de la nostra ciutat.

2. L'Acord Ciutadà: una prioritat política

L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva té una història que arrenca des de la creació, a l'inici del nou segle, de l'Associació Barcelona per l'Acció Social, que l'Ajuntament va constituir amb 12 grans actors de la ciutat en l'àmbit del benestar social. El que diferencia l'Acord en l'actual mandat municipal és que ha passat d'una experiència pilot a guanyar centralitat i convertir-se en una de les gran prioritats de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports i del conjunt de l'Ajuntament de Barcelona, una expressió concreta de la nova política social de la ciutat.

Avui, l'Acord, presidit per l'Ajuntament de Barcelona, consta de 531 membres, la gran majoria entitats del tercer sector social que treballen a la nostra ciutat, com també els més importants actors socials que tenen incidència en l'àmbit de la inclusió social: col·legis professionals, empreses amb responsabilitat social, federació d'associacions de veïns, federacions del tercer sector, sindicats, Taula del Tercer Sector i universitats. És a dir, el conjunt de la Barcelona social que s'organitza al voltant d'un espai ciutadà per unir els recursos humans professionals, de voluntariat i econòmics per fer front als desafiaments socials que conjuntament i com a ciutat tenim plantejats. L'Acord no és només un espai de participació, és fonamentalment un espai d'acció. D'una acció basada en la cooperació i el treball en xarxa entre les entitats socials i l'Ajuntament. Entenc que el principal avantatge competitiu d'una ciutat és la seva capacitat de col·laborar, tant per ser resilient en temps de crisi, com per avançar en progrés social i guanyar el futur.

L'Acord, que ha estat considerat com una experiència innovadora en nova governança, que ha de ser difosa entre les ciutats europees per diferents programes i instàncies de la UE, s'organitza a través d'una Assemblea General i dos organismes de coordinació i impuls de les activitats: el Consell de Govern i la Comissió Permanent o Executiva, que són les instàncies de les quals depèn el bon funcionament de l'Acord. La columna vertebral són les nou xarxes de cooperació pública i privada en projectes i programes d'acció, que ben aviat seran 12. Però l'Acord també disposa d'espais per a la deliberació de temes clau per a la inclusió i de formació per progressar en el treball en xarxa.

L'Acord es considera la principal "infraestructura" per millorar i desplegar la capacitat d'organització i acció de tota la ciutat a fi d'afrontar amb èxit els reptes socials. Mitjançant l'Acord, les entitats socials coneixen millor el que fan, augmenta la confiança mútua i s'estableixen compromisos d'acció per desenvolupar projectes concrets. A més, es disposa d'un espai, denominat Àgora Ciutadana, a partir del qual es fomenta i canalitza, cap a les entitats socials, el compromís social: el voluntariat i l'ajuda mútua.

L'Acord Ciutadà va participar de manera molt activa en el Pla d'inclusió social elaborat per l'Ajuntament indicant quina era la inversió municipal més necessària i que més ajudava i complementava les accions socials de les entitats i dels actors de la ciutat. Però, justament i com a proposta del Pla d'inclusió, l'Acord va decidir anar molt més enllà i elaborar una estratègia compartida amb totes les entitats i els actors socials.

3. L'Estratègia Compartida: per guanyar el futur per a les persones

L'Estratègia Compartida és una experiència innovadora i una de les més altes expressions de l'anomenada nova governança o governança democràtica. L'Estratègia Compartida articula, a través d'objectius comuns, l'acció de l'Ajuntament i les accions i els projectes que desenvolupen a Barcelona les entitats i els actors socials amb recursos propis (econòmics i de voluntariat) o d'altres administracions diferents de l'Ajuntament o patrocini privats. Aplega sota objectius prioritaris per a la inclusió social 936 projectes o accions. En total hi participen 379 entitats, 111 de les quals s'han compromès directament amb projectes propis i 268 a través de les accions de les nou xarxes de l'Acord. Aproximadament 13.000 persones voluntàries i 7.000 professionals entre el tercer sector i l'Ajuntament poden veure potenciada la seva acció social amb l'Estratègia Compartida. Els recursos econòmics públics i d'iniciativa social que orienta i als quals es disposa a donar un més alt impacte se situen de manera aproximada entre els 400 i els 450 milions d'euros.

Cal remarcar que amb l'aprovació de l'Estratègia se signa un document de compromís entre totes les entitats participants en el Consell de Govern, no sols d'impulsar i avaluar el desplegament dels projectes i el seu impacte a la ciutat, sinó també d'orientar tots els plans d'actuació generals de les entitats a Barcelona en funció dels objectius estratègics compartits. És a dir, la gestió de l'estratègia farà un salt qualitatiu molt important en el treball en xarxa entre tots els actors de la Barcelona social.

El creixent impacte social que comporta l'articulació dels recursos de l'Ajuntament i la societat civil, a través de l'Acord, i que es multiplicarà amb l'Estratègia Compartida,

fa que la nostra ciutat comenci a ser capdavantera d'un nou model de benestar social per a Europa. Un model que ha de ser de proximitat, local, per poder donar resposta a l'amplitud i la complexitat de les necessitats i els reptes socials de l'actual canvi d'època. Només des de la proximitat dels governs locals es poden detectar amb claredat les necessitats socials i articular-hi la resposta adequada. Una resposta que, per ser eficient, necessita la cooperació entre els recursos públics i la iniciativa social, però també la promoció del sentiment de pertinença i el compromís social de la ciutadania. L'Acord, i en especial els seus instruments de gestió de l'estratègia compartida i el treball en xarxa, i la promoció de la col·laboració ciutadana, seran un dels principals motors d'un nou progrés social que ja ara comença.

Davant el pessimisme del nostre entorn europeu amb relació als drets socials, des de Barcelona reforcem la nostra tasca per a la inclusió social de totes les persones i llançem el missatge d'esperança que guanyar més drets socials no sols és necessari, sinó que és possible. Per això, l'Acord i l'Estratègia Compartida són una prioritat política del govern de Xavier Trias.

Desigualtats socials a la ciutat de Barcelona vistes des de la perspectiva de Càritas **Carme Trilla, cap d'Acció Social de Càritas Diocesana de Barcelona**

Segons el Pla d'inclusió social de Barcelona 2012-2015, la taxa de risc de la pobresa de la ciutat¹ era, l'any 2010, del 16%, mentre que a Catalunya era del 19,9%. Aquesta comparació situaria la ciutat de Barcelona en una posició més favorable que la mitjana de Catalunya. Però cal veure si darrere d'aquest millor indicador relatiu s'amaguen diferències d'intensitat entre grups socials o zones, ja que no és el mateix que tota la població es trobi en una situació semblant, encara que aquesta sigui de feblesa, que no que es presentin situacions polaritzades que assenyalen desigualtats entre grups, classes, o zones i, per tant, riscos per a la cohesió social i la convivència.

En aquest sentit, el coeficient de Gini,² S80/20, un dels indicadors de desigualtats entre estrats de població segons nivells d'ingressos, apunta desigualtats superiors a Barcelona que al conjunt de Catalunya: el 20% de la població amb el nivell econòmic més alt obté 6,22 vegades més ingressos que el 20% amb el nivell econòmic més baix, quan a Catalunya, la diferència és de 5,75 vegades; i si considerem l'índex S90/10, veiem que el 10% amb més ingressos n'obté 15,9 vegades més que el 10% més baix, mentre que a Catalunya la diferència és de 13,4 vegades. Aquestes desigualtats s'han anat accentuant des de l'entrada en la crisi econòmica i, molt especialment, l'any 2010.

Aquestes diferències es materialitzen en zones –districtes o barris– de la ciutat, correlacionades precisament amb els nivells de renda de cadascuna d'elles. Així, si la mitjana de la renda familiar disponible per càpita de la ciutat es fixa en 100, d'un total de 73 barris, sis tenen una renda per sobre de 159 (molt alta) i quatre entre 126 i 159 (alta), mentre que n'hi ha 13 amb renda per sota de 63 (molt baixa) i 23 amb renda entre 63 i 79 (baixa). “Entre el 2008 i el 2011, les desigualtats de renda entre els barris de la ciutat han augmentat i s'allunyen 10 punts per sobre o per sota del llindar 100 de Barcelona.”³

Aquesta evolució ens situa en prop de 260.000 persones en risc de pobresa a Barcelona, 58.000 de les quals són menors de 18 anys. Són realitats que preocupen els responsables i els professionals dels serveis socials de la ciutat i que també preocupen les entitats socials que tenim com a missió atendre les persones i famílies amb més dificultats perquè puguin dur a terme una vida digna, amb benestar i amb tots els drets garantits.

Des de Càritas Diocesana de Barcelona observem, en efecte, com les persones que se'ns adrecen demanant suport i ajuda han crescut de forma alarmant els darrers set anys. Hem passat de 4.082 persones ateses el 2007, a 9.053 el 2013; és a dir que les persones que ateses a la ciutat de Barcelona s'han més que doblat.

I aquest creixement resulta especialment greu perquè es tracta, normalment, de persones que pel fet de trobar-se en situació d'irregularitat o disposar d'uns ingressos excessivament baixos no poden optar a serveis municipals especialitzats.⁴ És a dir, persones o famílies situades en l'extrem més baix de la desigualtat social. Tal com es va exposar en la darrera roda de premsa de Càritas de desembre del 2013, la mitjana d'ingressos de les persones ateses per l'organització és de 3.500 euros/any, cosa que suposa estar gairebé per sota de la meitat dels ingressos considerats llindar de pobresa severa.

L'arrel de la gran majoria de problemes d'exclusió social a què avui hem de fer front és la manca de feina i l'atur, amb la consegüent caiguda d'ingressos regulars de les llars. De fet, la taxa d'atur és del 70% per al conjunt de persones ateses per Càritas i del 79% per a les que s'hi van acostar per primera vegada l'any 2013, mentre que la de la ciutat de Barcelona és del 16%. I, el 28% de llars ateses no tenen cap classe d'ingrés regular.

La duresa d'aquesta realitat s'acompanya de les conseqüències de tota mena que se'n deriven. Tant els serveis socials municipals, com les entitats com Càritas hem de donar resposta a una multiplicitat de demandes i mancances que no són només de caràcter econòmic, però que normalment han estat provocades per aquests importants dèficits. Mancances que ens aboquen a dotar-nos de programes i professionals específics que estan esdevenint imprescindibles per complementar la tasca dels treballadors socials.

La distribució de les activitats que desenvolupa Càritas Diocesana de Barcelona, segons tipus de programes, és la següent: **acollida i acompanyament**, amb el 32% dels serveis prestats, és de molt la tasca més important des del punt de vista numèric de persones que en són usuàries. Podríem dir que és la porta d'entrada i el denominador comú de totes les atencions, després de la qual s'obren diverses línies d'atenció específica prescrites, segons els casos, per les mateixes professionals que han fet l'acollida. En aquest concepte, en efecte, s'apleguen totes les atencions primàries que fan els treballadors i treballadores socials que es troben als diversos punts d'atenció.⁵

En segon lloc, les **ajudes a les necessitats bàsiques**, amb el 28% dels serveis, són fonamentalment de caràcter econòmic, molt concentrades darrerament en habitatge (el 70%) per fer front al pagament de lloguers o de quotes hipotecàries, o als consums d'aigua, llum i gas, i en necessitats alimentàries. En tercer lloc, els programes de **formació i inserció laboral**, amb el 16% dels serveis, tenen com a objectiu mantenir les persones en un nivell adequat de preparació per fer-les susceptibles d'optar a eventuals ofertes de feina.

Les accions en matèria de **sense llar i habitatge** de Càritas, que representen el 8% dels serveis, a part de les ajudes econòmiques directes, s'estenen a l'atenció a les persones sense llar, a la mediació amb bancs i propietaris, en els casos de problemes de pagament, i a l'oferiment d'habitatges de lloguer social propis de Càritas a les llars que no poden accedir a cap habitatge dels parcs privats o públics de la ciutat.⁶ El programa de **família i infància** (7% dels serveis prestats) aborda les problemàtiques específiques de dificultats de desenvolupament i relació familiar, amb un interès especial per les situacions dels infants i de les famílies monoparentals. I en el grup d'altres (9%) convé assenyalar els serveis **d'acompanyament a la llar**, els d'atenció a problemes de salut mental, els d'atenció a les **persones grans**, els d'assessorament i acompanyament a la **immigració**, o els d'atenció a **persones sortides de la presó**.

Aquest ampli ventall d'activitats no és altra cosa que la confirmació de la complexitat que avui presenta l'exclusió social a casa nostra, que va més enllà de la manca de feina i de la manca d'ingressos mínims.

I aquest ampli ventall d'activitats és el que dóna a Càritas la capacitat de diagnosticar amb rigor els problemes i els sofriments d'una part important de la població, com ho ha fet en el darrer estudi *Llar, habitatge i salut*, en el qual demostra com la incidència de

problemes mentals en la població atesa per Càritas arriba al 70% de les dones, al 68% dels homes i el 40% dels infants, davant d'unes incidències mitjanes a la ciutat del 15%, l'11,5% i el 4,5%, respectivament.⁷

I és també aquest ampli ventall d'activitats i experiències el que permet a Càritas denunciar amb legitimitat les insuficiències de cobertura dels serveis públics d'atenció que van ser concebuts, justament, per donar resposta a aquestes problemàtiques. És així com ha anat reclamant en successives rodes de premsa o comunicats específics canvis legislatius i canvis en les estratègies públiques que permetin atacar amb contundència l'arrel dels problemes i pal·liar-ne les conseqüències. Càritas considera que només es podrà aconseguir la reducció de les desigualtats a la ciutat i una plena integració social quan:

Es portin a terme **polítiques efectives d'ocupació**.

S'estableixi un **sistema de garantia d'ingressos mínims**.

Es revisin els **criteris d'admissió de persones i llars en els serveis i prestacions públics** per evitar la segregació en l'atenció i en la garantia dels drets socials.

Es posin en marxa mecanismes per **garantir el dret a un habitatge digne** i adequat per a tothom: ajudes per fer front als pagaments d'hipoteca i lloguer i per reduir els desnonaments, així com de promoció de l'habitatge social.

S'eradiquin les situacions de **sense sostre**.

Es reforcin al màxim els mecanismes de **suport mèdic i psicològic** a les famílies i persones sotmeses a les conseqüències de la crisi: suport psicològic directe; acció proactiva per evitar que els problemes aflorin i s'enquistin; acció de sensibilització per desculpabilitzar les persones afectades per la crisi; reforçament dels circuits de coordinació entre serveis d'atenció primària, serveis socials, serveis d'habitatge i centres de salut mental.

Es reforci el **paper de les organitzacions** que treballen de forma subsidiària amb l'Administració pública per dotar-les de capacitat i estabilitat en el temps en tot els programes i projectes compartits o en els empresos unilateralment però que cobreixen manifestament llacunes de les xarxes públiques.

1 Taxa calculada després de totes les transferències: pensions i altres transferències.

2 Coeficient de Gini: mesura les desigualtats del nivell de renda d'una zona. S80/20: coeficient de Gini que expressa la desigualtat del nivell de renda entre el 20% de la població amb un nivell de renda més alt i el 20% de la població amb un nivell de renda més baix

3 Coeficient de Gini: mesura les desigualtats del nivell de renda d'una zona. S80/20: coeficient de Gini que expressa la desigualtat del nivell de renda entre el 20% de la població amb un nivell de renda més alt i el 20% de la població amb un nivell de renda més baix

4 Les persones amb ingressos extremadament baixos, paradoxalment, no poden ser incloses en els programes públics especialitzats d'ajuts d'habitatge o d'habitatge social.

5 Barcelona I, que cobreix els barris de Ciutat Vella i el Poble Sec. Barcelonès Sud, que comprèn el barri de Sants. I Barcelona II, que cobreix la resta de barris.

6 El Servei de Mediació en l'Habitatge ha atès 713 llars de Barcelona entre els anys 2011 i 2013. I la Fundació Foment de l'Habitatge Social, per encàrrec de Càritas, té 200 llars allotjades en pisos a la ciutat.

7 "Llar, habitatge i salut", informe elaborat per Càritas Diocesana de Barcelona i per l'Agència de la Salut Pública de Barcelona, presentat el mes de desembre de 2013. http://www.caritasbcn.org/sites/default/files/INFORME_IIar%20habitatge%20salut%20web.pdf

6

VALORACIONES Y PROPUESTAS

Sobre l'activitat econòmica

Les darreres dades conegudes de creixement del PIB l'any 2013 confirmen que tant l'economia espanyola com la del conjunt de la UE han iniciat un procés de recuperació de l'activitat. Els dubtes apareixen a l'hora de valorar la solidesa d'aquesta recuperació. De l'espanyola, perquè la variació interanual encara era negativa al final de l'any 2013 i de l'europea, i més concretament la zona euro, perquè es basa en excés en l'economia alemanya. Les primeres previsions de l'any 2014 apunten, en principi, a una consolidació del creixement de l'economia espanyola i d'altres economies del sud d'Europa, mentre que s'observa, en canvi, un estancament de l'activitat econòmica d'Alemanya i França.

El primer avanç de variació del PIB als diferents països de la UE durant el darrer trimestre de 2013 presentava uns resultats ajustats a les previsions. Entre les grans economies, la britànica i l'alemanya es revelen com els motors de la recuperació. La francesa sorprèn positivament intentant no despenjar-se d'aquest grup capdavanter. Espanya, i sobretot Itàlia, van un pas enrere i malgrat la millora del darrer trimestre han acabat l'any en negatiu. El PIB espanyol manté una tendència de decreixement al llarg de l'any 2013 que va començar el primer trimestre de l'any 2012. Cal assenyalar, però, que el ritme de contracció del PIB espanyol s'ha anant moderant els darrers trimestres i que, si el quart trimestre de l'any 2012 el PIB d'Espanya va baixar un 2,1%, el darrer trimestre de l'any 2013 la caiguda és de només del 0,2%. A Catalunya, l'evolució és molt semblant i fins i tot s'observa un mínim creixement del PIB del 0,1% el darrer trimestre de l'any 2013.

El quart trimestre de l'any 2013 els Estats Units sumen disset trimestres seguits de creixement del PIB, mentre que el PIB de la UE ha crescut els dos darrers trimestres de l'any, després de cinc trimestres de caigudes. El ritme de creixement de l'economia europea està, ara per ara, lluny d'equiparar-se al dels Estats Units que, gràcies a una política monetària molt expansiva i a una disminució de les importacions –bàsicament energètiques– ha tancat l'any amb un creixement del PIB del 2,5%, creant ocupació –tot i que menys de l'esperada– i reduint la taxa d'atur fins a prop del 7%. Malgrat que la reactivació és aparentment prou sòlida, la Reserva Federal no sembla disposada a accelerar els canvis cap a una política monetària menys expansiva. Una posició revisable si s'observen tensions inflacionistes creïbles.

Al conjunt de la UE els punts d'atenció són ben diferents. El creixement és encara precari com a conseqüència de la feblesa de la demanda interna. La producció industrial millora igual que l'indicador de clima econòmic gràcies al dinamisme exportador que, al seu torn, comença a plantejar dubtes.

La incidència sobre el mercat laboral d'aquesta lleu reactivació de l'activitat econòmica és inapreciable. L'aspecte que es podria destacar és que a nivell agregat tendeix a l'estabilització. S'ha reduït notablement la destrucció de llocs de treball alhora que la taxa d'atur es manté relativament estancada. Augmenta la preocupació per l'evolució baixista dels preus de consum, estretament lligada a l'elevada cotització de l'euro. Creixement econòmic feble i taxes d'inflació baixes no són pas el còctel desitjable per a una economia que ha de gestionar un volum de deute públic que creix dia a dia i que equival al volum del PIB.

La taxa d'atur ha baixat al llarg de l'any 2013 quasi un punt als EUA, fins al 7%, i s'ha mantingut estable a la UE i a Espanya. A Catalunya, en canvi, es redueix 1,6 punts. Les taxes de Catalunya i Espanya es mantenen per sobre del 22%, més del doble que la taxa mitjana de la UE.

La inflació sembla controlada en tots els àmbits territorials, especialment a Europa. L'atonía del consum i la lenta recuperació de l'activitat econòmica, a més de les mesures monetàries de les autoritats europees, expliquen que l'índex de preus només s'incrementi un 1% a la UE, quan al quart trimestre de l'any 2012 havia pujat un 2,3%. Aquesta situació de baixa inflació també se sustenta en les baixades del preu de les primeres matèries i el petroli. A Espanya i Catalunya el descens de la inflació és encara més intens, ja que si l'any 2013 l'IPC no ha variat pràcticament, amb increments del 0,3 i el 0,2% respectivament, el quart trimestre de 2012 els índexs es movien entre el 2,9% i el 3,6%.

Pel que fa a les economies espanyola i catalana, les dades i avanços del darrer trimestre de 2013 confirmen que la conjuntura està millorant. Si més no pel que fa a les grans magnituds. El sector exterior ha començat a perdre protagonisme en la tasca de consolidar, en solitari, el repunt que ha mostrat el creixement del PIB durant el darrer quart de l'any. Sembla que la demanda interna comença a prendre el relleu arrossegada pel consum privat i la inversió empresarial en béns d'equipament.

Un punt d'inflexió que a curt termini es pot veure condicionat per la necessitat d'aprofundir –més del que s'ha fet al llarg de 2013– en la reducció del dèficit públic. La realitat és que les expectatives han millorat considerablement però la immensa majoria de la població encara no se'n beneficia.

Pel que fa a Catalunya, després de la contracció de l'activitat de l'any anterior, el 2013 aconsegueix sortir de la recessió i experimenta un creixement positiu els tres darrers trimestres de l'any. Tot i així, tanca el conjunt de l'exercici amb una feble reducció interanual del producte interior brut del -0,5%, una dada més favorable que la de 2012 (-1,3%). Cal emmarcar aquests resultats en un context d'inici de recuperació als àmbits espanyol i europeu, tot i que el PIB espanyol tanca el 2013 amb una reducció interanual del -1,2% i l'escenari macroeconòmic segueix presentant riscos significatius.

L'evolució de l'economia catalana el 2013 és el resultat de dues forces contraposades: l'impuls provinent del sector exterior i la debilitat de la demanda interna. Tot i que el comportament d'aquesta darrera millora, la seva aportació a l'evolució del PIB català continua sent negativa. En canvi, el sector exterior segueix pal·liant el deteriorament de l'activitat i –per sisè any consecutiu– fa una aportació positiva rellevant al creixement del PIB, tot i que les exportacions perden dinamisme respecte als anys anteriors.

Un dels factors explicatius de la contracció de la demanda interna és la intensificació del descens del consum públic, com a conseqüència de l'intens procés d'ajust fiscal i pressupostari en curs. Una evolució a la qual cal sumar la nova disminució del consum privat, tot i que el seu comportament millora sensiblement al llarg de l'any –fins a assolir un creixement positiu el darrer trimestre– en paral·lel a l'augment de la confiança dels consumidors. D'aquesta manera, la reducció global de la demanda interna a Catalunya assoleix el valor més moderat del darrer trienni.

Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que el 2013 la indústria és l'únic gran sector que experimenta un creixement positiu del PIB. Els serveis segueixen la tònica d'estancament que ja s'observava l'any anterior, mentre la construcció continua particularment castigada per la crisi i experimenta una nova caiguda de l'activitat, tot i que més moderada que en exercicis precedents. En el cas del comerç minorista, el comportament de les vendes millora sensiblement la segona part de l'any –com ho fan també la confiança dels agents i l'ocupació– fins a assolir un increment interanual el quart trimestre. De tota manera, el 2013 es tanca amb un descens global d'aquest indicador a Catalunya, el quart que experimenta durant els darrers cinc anys i que suposa una evolució molt similar a la del conjunt d'Espanya.

En aquest context conjuntural de millora, l'activitat turística es confirma novament com un dels motors de l'economia catalana i, tot i que el nombre de visitants en hotels s'estabilitza, tanca el 2013 amb màxims històrics de pernoctacions hoteleres.

Aquesta evolució quantitativa va acompanyada d'una creixent diversificació dels mercats emissors que contrasta amb l'afebliment del turisme domèstic provinent de Catalunya i –especialment– la resta d'Espanya.

Segons les perspectives econòmiques de 2014 i 2015, s'espera que Catalunya obtingui un creixement proper a l'1,4% i el 2,1%, respectivament, nivells superiors als previstos per a l'Estat espanyol. Una evolució global favorable que impulsaran la recuperació del consum privat, l'augment de la formació bruta de capital –després d'anys de descens durant la crisi– i l'increment de les exportacions per l'empenta de la demanda interna, mentre que continuaria la contracció del consum públic.

La ciutat de Barcelona manté, l'any 2013, un clima de confiança per als inversors, tal com apunten l'increment significatiu de la inversió estrangera, amb 106 projectes Greenfield captats durant l'any, i la dinàmica favorable en la creació de societats mercantils. Altres indicadors d'internacionalització de l'economia mostren un bon comportament el 2013: el turisme assoleix xifres rècord de visitants, pernoctacions i despesa amb targeta de crèdit, i l'aeroport del Prat continua creixent en nombre de passatgers, mentre que les exportacions s'estabilitzen.

En aquest context, l'Enquesta de clima empresarial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona reflecteix una millora gradual de la marxa del negoci durant el 2013, tot i que encara és globalment desfavorable, i una moderació de la caiguda de l'ocupació, la inversió i el descens dels preus de venda.

Cal destacar, d'altra banda, que es detecta una inflexió positiva en el mercat laboral en acabar l'any 2013, ja que el nombre de treballadors s'estabilitza i el d'empreses augmenta a Barcelona per primera vegada des de 2007, mentre que ambdós indicadors es mostren estables a la Regió Metropolitana i experimenten una evolució més desfavorable a Catalunya i Espanya. Malgrat aquesta millora, però, el mercat laboral continua plantejant grans reptes, com ara l'alt nivell d'atur registrat (que supera les 100.000 persones a la ciutat), l'augment del pes de l'atur de llarga durada o la disminució de la població activa. Tot i que les taxes d'ocupació i d'atur de Barcelona segueixen sent més favorables que les de Catalunya i Espanya, la rellevància socioeconòmica d'aquests indicadors fa que millorar-los es converteixi en objectiu prioritari de les polítiques públiques.

El 2013, es fluxos d'activitat comercial al port de Barcelona reflecteixen la suau millora de la conjuntura econòmica a Catalunya, Espanya i Europa, la contenció del consum energètic i l'alentiment del comerç mundial, de manera que el tràfic total de mercaderies s'estabilitza en termes interanuals després d'haver-se reduït el 2012. El 2013, Barcelona ha intensificat l'intercanvi comercial amb els ports europeus i africans, però redueix el tràfic comercial amb els ports asiàtics i amb l'Atlàntic. Pel que fa al trànsit de passatgers al port, el 2013 han augmentat un 6%, en paral·lel a l'increment del segment dels creueristes –centrat en els creuers en trànsit–, que després de l'evolució negativa de 2012 recupera la tendència alcista dels anys anteriors. L'aeroport de Barcelona registra més de 35 milions de passatgers el 2013, xifra que suposa un màxim històric i un increment interanual del 0,2%. Aquesta evolució contrasta favorablement amb la reducció del tràfic al conjunt d'aeroports de la xarxa d'AENA i amb la caiguda interanual de l'Adolfo Suárez Madrid-Barajas, que continua al capdavant del rànquing estatal.

El 2013, l'aeroport del Prat se situa en la desena posició al rànquing de principals aeroports europeus per volum de passatgers. Paral·lelament, l'any 2013, per dotzè any consecutiu, Barcelona es manté com el primer port base per a creuers d'Europa i de la Mediterrània i assoleix la quarta posició com a port base del món.

Després dels excel·lents resultats de 2012, els principals indicadors turístics han seguit evolucionant de forma positiva a Barcelona l'any 2013 i confirmen el paper clau del sector dins l'estructura productiva de la ciutat. Segons Turisme de Barcelona, la ciutat ha acollit 7,6 milions de turistes en hotels que hi han fet 16,5 milions de pernотacions, xifres que suposen nous màxims històrics i gairebé dupliquen les de fa una dècada. El bon comportament del turisme a la Ciutat Comtal està impulsat per l'evolució favorable del turisme estranger, mentre que la demanda interior segueix en contracció.

El 2013 la província de Barcelona continua encapçalant el rànquing exportador de l'Estat espanyol amb gairebé una cinquena part del total de les vendes a l'exterior i la seva contribució supera la suma de les de Madrid i València, les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing.

Barcelona se situa entre les 10 primeres ciutats europees i/o del món en aspectes clau per al desenvolupament de negocis, com ara les perspectives de futur, el nombre de projectes d'inversió estrangera rebuts, l'organització de reunions internacionals o l'atractiu per als *retailers* internacionals, i en la majoria d'aquests aspectes millora el seu posicionament respecte a l'any precedent.

Considerem que potenciar el desenvolupament de les capacitats emprenedores i científiques de Barcelona hauria de ser una prioritat per aconseguir una sortida de la crisi que la situï entre les ciutats que lideraran el procés de reactivació econòmica. També hem d'advertir que, juntament amb les seves potencialitats i capacitats, té febleses que cal esmenar com ara les dificultats que travessen el comerç de proximitat i les empreses industrials que havien constituït el motor de desenvolupament de Barcelona.

Al sector públic li correspon dissenyar polítiques d'impuls de l'activitat i la qualitat de l'ocupació per crear un entorn de confiança que mantingui i millori les activitats econòmiques tradicionals i que, alhora, faciliti la creació i atracció de noves empreses així com

el desenvolupament de polítiques actives d'ocupació dotades de recursos suficients per aconseguir que l'orientació i la formació siguin un instrument adequat tant per a les empreses com per als treballadors i serveixin eficaçment per a la inserció laboral. D'altra banda, hem d'assenyalar que entre els problemes més greus a què s'enfronten les empreses es compten la manca de finançament i les restriccions creditícies que fan que el saldo viu del crèdit al sector privat es redueixi any rere any.

Sobre el mercat laboral

La reducció de l'activitat econòmica té un reflex automàtic en la quantitat i qualitat del treball i en el model de relacions laborals. La recuperació de l'activitat econòmica i la creació d'ocupació són els principals reptes als quals ens hem d'enfrontar, aprofitant els avantatges de la ciutat, on pràcticament la meitat de l'afiliació a la Seguretat Social és en serveis intensius en coneixement. Aquesta és una característica que caldria reforçar com a base per aconseguir un mercat de treball i un teixit productiu inclusius que donin una sortida professional adequada al nivell formatiu de la població de Barcelona.

En aquest sentit, animem els poders públics a crear les condicions necessàries per aconseguir una ràpida reactivació econòmica i la creació de llocs de treball.

Aquesta responsabilitat hauria de ser compartida amb els agents econòmics i socials aprofitant el seu coneixement de la realitat econòmica, així com la seva experiència i capacitat d'aconseguir acords per consens. En aquest context, cal reforçar els serveis públics d'ocupació i millorar la coordinació amb la resta d'actors del sector privat que intervenen en les polítiques actives d'ocupació i amb les administracions amb competències específiques en aquest àmbit.

Població activa i inactiva

L'any 2013, a la ciutat hi ha quasi mig milió d'inactius, gairebé un 40% de la població major de 15 anys. El 60% de la població inactiva de la ciutat són dones. En el període 2008-2013, la ciutat ha perdut més de 30.000 inactius, quasi un 6% del total.

La majoria de la població activa de Barcelona continua sent masculina però amb una tendència contínua a la baixa. Les persones més joves són les més afectades per la crisi econòmica. El nombre d'actius amb menys de 20 anys ha caigut un 40% des de l'any 2008 i el grup de 20-24 anys un 8%. La població activa amb estudis superiors es consolida com el grup majoritari a la ciutat i representa el 54% del total d'actius. A Catalunya i Espanya aquest percentatge és de prop del 36%, però també s'incrementa des de l'any 2008.

L'any 2013, els ocupats suposen menys de la meitat de la població major de 15 anys, mentre que els aturats són casi l'11%.

Els serveis representen el 77% de la població activa, un pes que s'ha mantingut estable al llarg dels darrers cinc anys. La indústria i la construcció han vist com la seva rellevància a la ciutat han minvat els darrers anys.

L'any 2013, el nombre d'actius de la ciutat baixa un 3%, més que a Catalunya, on es redueix un 1,6%, i a Espanya, on cau un 1,3%. Al llarg de la crisi, la població activa de Barcelona ha caigut més que a la resta d'àmbits analitzats. Barcelona continua sent l'àmbit on les dones tenen un pes més gran sobre el total d'actius: el 49,5%.

A Barcelona, la taxa d'activitat era del 78% el quart trimestre de 2013, amb un decrement d'1,3 punts respecte al quart trimestre de l'any anterior. Les taxes d'activitat a Barcelona són més altes que les mitjanes de la UE-15: el desembre de 2013 la taxa de Barcelona superava en 4,7 punts l'europea.

Població ocupada

EPA

L'any 2013, la població ocupada mitjana a Barcelona va ser de 624.800 persones, un 3% menys que l'any anterior. La reducció acumulada des de l'any 2008 és del 17,4%, amb una caiguda del 23% entre els homes i del 10,7% entre les dones.

Malgrat que tots els col·lectius d'edat perden ocupació, els descensos més importants s'observen entre els més joves. De 2008 a 2013, la ciutat ha perdut més de la tercera part dels seus ocupats menors de 25 anys. Dels 131.000 ocupats que perd la ciutat els darrers cinc anys, més de 44.000 són estrangers, la tercera part del total.

El percentatge de persones ocupades de la ciutat que han cursat educació superior arriba al nivell més alt dels darrers sis anys i és l'únic grup que guanya ocupació al llarg del període.

La construcció i la indústria són els sectors que perden més ocupació els darrers cinc anys. Quasi el 51% dels ocupats que perd la ciutat en el període 2008-2013 treballaven en aquestes activitats.

El 68% dels ocupats de Barcelona són assalariats del sector privat. Els assalariats del sector públic i els empresaris representen un 15,5% i un 16,1%, respectivament.

L'ocupació baixa l'any 2013 en tots els àmbits territorials i en tots els sectors productius, amb especial intensitat a la construcció. El sector amb més pes en els tres àmbits és el dels serveis, però la seva importància varia força si analitzem la població ocupada mitjana de l'any 2013: a Espanya els serveis ocupen el 76% del total, a Catalunya el 73,6% i a Barcelona aquest percentatge puja al 85,5%. En els tres casos, el pes dels serveis s'ha incrementant respecte als anys anteriors.

El desembre de 2013, Barcelona encara manté una taxa d'ocupació superior a la catalana i l'espanyola. Aquesta diferència es deu a l'ocupació masculina, ja que la taxa europea supera la de Barcelona en 4,4 punts, mentre que en el cas de les dones Barcelona, l'àmbit amb la taxa d'ocupació femenina més elevada, està 2,4 punts per sobre de la taxa de la UE-15.

Afiliació a la Seguretat Social

Segons les dades d'afiliació de la Seguretat Social, el nombre de treballadors assalariats (règim general i règims especials) i dels ocupats per compte propi (règim d'autònoms) a Barcelona era de 970.825 persones el quart trimestre de 2013.

Després de 23 trimestres consecutius amb reduccions interanuals de l'afiliació, el quart trimestre de 2013 s'observa un increment del 0,2%, que suposa l'estabilització del nombre de llocs de treball respecte al mateix període de 2012 després de cinc anys de destrucció neta d'ocupació i que, segons els experts, podria ser l'inici de la fase de recuperació del mercat laboral. A la resta d'àmbits territorials es manté la reducció del nombre d'afiliats, però amb taxes més moderades que les de l'any anterior. Això no obstant, des de desembre de 2007 la ciutat ha perdut quasi 130.000 afiliats. L'afiliació al règim general i al d'autònoms només creix el darrer any al sector serveis, que guanya gairebé 4.900 assalariats (un 0,7%) respecte al quart trimestre de 2012, amb un increment especialment rellevant (més de 6.300 treballadors i 1,6%) dels serveis intensius en co-neixement. Aquest sector passa del 77,9% dels afiliats l'any 1998 al 89% l'any 2013. La indústria ha perdut 8,5 punts en aquest període, amb reduccions en tots els exercicis.

Al llarg del període 2008-2013, l'afiliació es redueix en tots els sectors productius, però amb menys intensitat als serveis. El seu pes sobre l'afiliació ha crescut a Barcelona, Catalunya i Espanya al voltant de sis punts des de l'any 2008. L'economia, per tant, s'ha anat terciaritzant en aquest període, mentre que la indústria i, especialment, la construcció han perdut pes sobre l'afiliació. L'afiliació ha caigut des de l'any 2008 amb més intensitat entre els estrangers.

El desembre de 2013 es comptabilitzen 70.317 centres de cotització a Barcelona, un 0,4% més que el desembre de 2012, la qual cosa suposa la primera variació interanual positiva des de 2007. De desembre de 2008 a desembre de 2013, la ciutat ha perdut el 8% dels seus centres de cotització, especialment els de grandària mitjana. A la ciutat, el 23% dels treballadors afiliats treballa en centres de més de 1.000 treballadors. A Catalunya només el 14% dels treballadors treballa en aquests grans centres.

Si analitzem la tipologia de centres de cotització de la ciutat per sectors d'activitat, observem que el darrer any s'incrementa el nombre de centres de cotització als serveis, es manté al comerç i baixa a la indústria i, especialment, a la construcció.

Contractació

El nombre de contractes formalitzats l'any 2013 a la ciutat va ser de 785.624, xifra que suposa un increment del 0,8% respecte a 2012 i el nivell de contractació més alt des de 2008. És el segon any consecutiu amb augments anuals de la contractació, si bé és cert que molt reduïts. No es compensa, per tant, la caiguda del període 2008-2011, amb una reducció de la contractació anual propera al 12% des del començament de la crisi.

Els augments del darrer any es concentren en la contractació temporal, que puja quasi un 5%. El nombre de contractes indefinits ha caigut un 22,6% el darrer any.

El 53,1% dels contractes formalitzats l'any 2013 a Barcelona corresponen a dones. La contractació masculina ha baixat un 10,6% des de l'any 2008 i la femenina s'ha reduït un 12,5%.

Per edats, l'any 2013 la contractació puja en el col·lectiu de 20 a 44 anys i baixa en els dels més joves de 20 anys i dels majors de 44 anys. Entre el 2008 i el 2013 la contractació dels menors de 30 anys s'ha reduït un 27%. La crisi, per tant, afecta més la contractació de les dones i dels joves.

Els contractes formalitzats per estrangers han baixat un 13,8% el darrer any. Des de l'any 2008, la contractació estrangera ha caigut quasi un 34% i la d'espanyols s'ha reduït un 2,7%.

El sector serveis representa el 94,4% del total de contractes formalitzats a la ciutat al llarg de l'any 2013, un percentatge similar al de l'any anterior. El nombre de contractes formalitzats a Barcelona l'any 2013 al sector serveis només va ser un 8,4% inferior que el dels que es van signar l'any 2008. Al mateix període la contractació s'ha reduït més d'un 50% a la construcció i un 30% a la indústria. En tots els sectors, la contractació indefinida ha baixat més que la temporal. Segons nivell de formació, el 54% de les persones que han formalitzat contractes al llarg de 2013 a Barcelona tenen estudis de secundària general (batxillerat). Els universitaris són el segon grup en importància.

La contractació anual s'incrementa a Barcelona l'any 2013, però amb menys intensitat que a Catalunya i Espanya. En tots els àmbits, aquest creixement se centra en la contractació temporal.

Població aturada

EPA

Segons l'EPA, Barcelona va tenir una mitjana de 137.700 aturats l'any 2013. Aquesta xifra suposa un descens del 3,5% respecte a l'any 2012, any que va marcar el màxim històric d'atur a la ciutat. L'any 2013 suposa el primer descens interanual d'aquest indicador des de l'inici de la crisi, durant la qual l'atur s'ha incrementat en 75.600 persones, un 121%.

A l'any 2013, el perfil de la persona aturada a la ciutat és el d'un home d'entre 25 i 54 anys que fa més d'un any que és a l'atur. Els aturats de llarga durada són el grup que més creix des de l'any 2008, fins al punt que el seu nombre s'ha triplicat aquests cinc anys i l'any 2013 representaven quasi la meitat de les persones desocupades.

El quart trimestre de 2013, Barcelona té una taxa d'atur del 17,7%. Les taxes d'atur de dones i homes estan força igualades: 17,3 en el cas dels homes i 17,6 en el de les dones.

Les taxes d'atur de la població jove superaven la mitjana de la ciutat al llarg del període 2007-2013 i el quart trimestre de 2013 arribaven al 81,7 en els menors de 20 anys i al 35,9 en el col·lectiu de 20-24 anys.

Podem observar que a mesura que l'edat de les persones creix la taxa d'atur es redueix. Les taxes d'atur dels joves són molt més volàtils, amb increments i reduccions molts més

elevades que les de la resta de grups. La mostra de l'EPA per a aquests grups pot explicar aquesta situació, també pesa que la demanda de feina dels joves és molt més elàstica al cicle econòmic dels altres grups de població.

El quart trimestre de 2013, Barcelona es manté, un any més, com l'àmbit territorial estatal amb la taxa d'atur més baixa, malgrat que les taxes a Barcelona, Catalunya i Espanya són molt superiors a les mitjanes de la UE-15. En canvi, la comparació amb les taxes del quart trimestre de l'any 2007 mostra els increments espectaculars de l'atur que ha provocat la crisi: en sis anys la taxa d'atur s'ha triplicat als tres àmbits.

Atur registrat

L'atur registrat a Barcelona es va situar, el desembre de 2013, en 107.677 persones, amb un descens del 4% respecte al desembre de 2012, reducció que constitueix el millor resultat des de 2006. La reducció de l'atur a la ciutat respecte al desembre de 2012 és més intensa que les que experimenten la província de Barcelona, Catalunya i el conjunt d'Espanya (-3,7, -3,4 i -3%, respectivament).

L'any 2013, l'atur masculí baixa un 5% i el femení un 3%. Per edats, va baixar en tots els col·lectius, excepte el de majors de 54 anys.

L'atur es redueix l'any 2013 independentment del nivell formatiu de les persones, encara que és cert que els descensos més importants s'observen en els nivells educatius extrems, les persones que no arriben ni a estudis primaris i les que tenen estudis superiors. Per la seva banda, els aturats amb menys estudis són els que han mantingut el seu nivell d'atur estable des del començament de la crisi. La resta de grups han incrementat el nombre d'aturats, amb especial intensitat entre els titulats superiors, que creixen un 64%, i el grup d'aturats amb estudis professionals, que han vist com el seu nombre creixia per sobre del 68% des de l'any 2008.

De cada cinc persones aturades a Barcelona el desembre de 2013, una era estrangera, però aquestes persones desocupades no tenen una distribució homogènia a la ciutat: mentre que a Ciutat Vella un de cada quatre aturats és estranger, a Sarrià aquest percentatge baixa a l'11%. Ciutat Vella, Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc concentren quasi el 60% dels estrangers sense ocupació. El pes dels aturats estrangers sobre el total ha caigut de forma ininterrompuda des de desembre de 2010.

Entre desembre de 2012 i desembre de 2013 l'atur va baixar a tots els districtes. Els districtes que el desembre de l'any 2013 concentren el nombre més gran d'aturats de la ciutat són els de Sant Martí, Eixample i Nou Barris i acumulen el 43% del total d'aturats.

Si a Barcelona, el desembre de 2013, el total d'aturats representa el 10,2% de la població d'entre 16 i 64 anys, aquest percentatge varia força segons els districtes. A Sarrià, l'atur només afecta el 5,8% de la població de 16 a 64 anys, mentre que a Nou Barris el percentatge arriba a quasi el 14%.

Des del començament de la crisi, l'atur ha crescut especialment a la construcció i als serveis, amb increments superiors al 53%.

Si bé l'any 2013 baixa el nombre total d'aturats a la ciutat de Barcelona, les persones que fa més d'un any que cerquen feina creix un 6,3% i ja són el grup més nombrós de la ciutat. El desembre de 2013 hi ha 24.211 persones aturades de molt llarga durada, és a dir, que fa més de dos anys que cerquen feina, quantitat que puja a més de 45.000 si hi afegim les que hi en fa entre un i dos anys. En el període 2008-2013, el total d'aturats de llarga durada de la ciutat ha crescut un 145%, mentre que l'atur total s'ha incrementat un 45%. L'any 2008 només el 23% dels aturats es podria considerar de llarga durada, percentatge que el 2013 arriba al 42%.

L'atur de llarga durada incideix de forma més intensa en els majors de 54 anys, grup on el 43,3% del total fa més de dos anys que és a l'atur. I també afecta més les dones, ja que una de cada quatre dones desocupades de la ciutat es troba a l'atur des de fa més de dos anys i més del 45% fa més d'un any.

Un altra variable que condiciona la durada de l'atur és el nivell formatiu de les persones desocupades. El 28% dels aturats amb estudis primaris incomplets i el 30% dels que tenen fins a primària completa fa més de dos anys que són a l'atur, davant el 13% dels que tenen estudis universitaris.

Per sectors, la indústria és el sector on més es nota més la presència d'aturats de llarga durada. El 55% dels aturats industrials ho estan des de fa més d'un any, i en el cas dels serveis, aquest percentatge baixa al 40%. L'atur tendeix a fer-se crònic amb més intensitat a la indústria que a la resta de sectors.

No podem oblidar que aquest col·lectiu, que cada vegada és més nombrós, és el que, a més, ha esgotat el dret a rebre prestacions per desocupació. Aquesta situació posa en relleu la necessitat de prioritzar la cerca de solucions per a les persones incloses en aquesta situació, ja que és la primera font de pobresa i exclusió social.

La taxa d'atur registrat va arribar al 14,2 el desembre de 2013, a Catalunya va arribar al 17 i a Espanya al 20,8. Des del començament de la crisi, l'any 2008, les taxes d'atur registrat s'han duplicat als tres àmbits.

El descens de l'atur registrat a Barcelona durant el 2013, -4% i 4.515 persones, és el més intens dels àmbits territorials comparats, ja que la província de Barcelona, Catalunya i el conjunt d'Espanya experimenten reduccions més moderades (-3,7, -3,4 i -3%, respectivament).

El desembre de 2013, Catalunya torna a formar part del grup de comunitats autònomes que presenten un comportament de l'atur millor que la mitjana estatal, igual que la província de Barcelona.

A l'RMB, l'atur va baixar un 3,6% el desembre de l'any 2013, una mica menys que a Barcelona, on es va reduir en un 4%. L'atur evoluciona millor entre els homes, tal com passa a Barcelona. Les diferències es troben quan analitzem el nivell formatiu dels aturats. A l'RMB, quasi el 75% dels aturats han cursat estudis fins a secundària, mentre que a Barcelona aquest percentatge baixa al 66,4%, però la gran diferència es troba entre les aturats que tenen estudis superiors: a la ciutat suposen quasi el 17% del total, mentre que a l'RMB no arriben al 10%.

Demandes d'ocupació

El desembre de 2013, les oficines del SOC de Barcelona tenien registrades 137.108 demandes d'ocupació, un 4,7% menys que el mateix mes de l'any anterior. El total de demandes d'ocupació el desembre de 2013 és quasi un 85% més gran que l'existent el desembre de 2008.

El desembre de 2013 a Barcelona hi ha 29.431 sol·licitants d'ocupació no aturats, és a dir, persones ocupades que cerquen un nou lloc de treball. Les dones eren el grup majoritari entre els sol·licitants d'ocupació no aturats amb estudis superiors i secundària general. A la resta de categories predominen els homes.

Expedients de regulació d'ocupació

El nombre d'expedients de regulació d'ocupació presentats l'any 2013 a Barcelona és de 782, un 49% inferior al total de l'any 2012. A Catalunya, la reducció ha estat del 40%. També s'observen reduccions del nombre de treballadors afectats en tots els sectors, tant a Barcelona com a Catalunya. L'any 2013, el 20,3% del total d'ERO de Catalunya s'han formalitzat a Barcelona.

Si comparem les dades de l'any 2013 amb les de l'any 2008, observem que la tipologia dels expedients de regulació ha canviat. Al llarg del període han perdut pes els expedients de rescissió de contracte, que suposen l'extinció de la relació laboral, i han augmentat considerablement les categories de suspensió i de reducció d'ocupació, que suposen l'adaptació temporal de la relació laboral a la situació de l'empresa. A Barcelona, des de l'any 2008, els expedients de suspensió d'ocupació s'han multiplicat per deu i els de reducció per 31.

El fet que els ERO afectin cada vegada més el sector serveis ha implicat que el nombre de dones afectades, molt més presents als serveis que a la indústria, s'hagi incrementat més que el d'homes.

Prestacions per desocupació (SEPE)

L'import total de les prestacions per desocupació a la província de Barcelona l'any 2013 va ser de 2.732,5 milions d'euros, un 7,5% menys que l'any anterior. Des de l'any 2007, el darrer abans de la crisi, aquest import quasi s'ha duplicat, com passa al nombre de rebuts tramitats.

L'augment de les prestacions públiques afecta bàsicament les prestacions no contributives. Mentre que el total de beneficiaris de prestacions contributives ha crescut un 19% des de desembre de 2007, les persones que s'han beneficiat de prestacions no contributives s'ha incrementat un 240% i l'import d'aquestes prestacions quasi s'ha quadruplicat en aquest període.

El nombre de beneficiaris de prestacions a la ciutat de Barcelona va baixar un 7,1% l'any 2013. El desembre de 2013, el 42% d'aquests beneficiaris eren per prestacions

no contributives. Aproximadament un de cada quatre perceptors de la província de Barcelona estan domiciliats a la ciutat de Barcelona, percentatge que s'ha mantingut força estable al llarg del període.

La cobertura de l'atur a la ciutat de Barcelona entre desembre de 2012 i desembre de 2013 va baixar 3,1 punts. El desembre de 2013 les ajudes públiques arribaven al 55% del total d'aturats, el mínim dels darrers cinc anys.

L'evolució de les prestacions públiques no es correspon amb el creixement del nombre de persones a l'atur. De desembre de 2007 a desembre de 2013, el total de beneficiaris per prestacions públiques s'ha incrementat un 74% i l'import pagat un 89%. En el mateix període, l'atur registrat a la província va augmentar un 230%.

Salari brut. Any 2011

En primer lloc, cal destacar una constant que es reflecteix en totes les variables: el salari dels homes és superior al rebut per les dones. Al mateix temps es constata que el salari brut augmenta amb l'edat i que aquesta diferència ha augmentat entre 2008 i 2011.

Quan s'analitza la bretxa salarial entre homes i dones de l'any 2008 i de 2011, segons edat, s'observa que el salari de les dones se situa entre el 76 i el 84% del percebut pels homes.

Si es comparen els salaris bruts anuals de les persones espanyoles amb les nascudes en altres països també s'aprecia una doble bretxa salarial: d'una banda es repeteix l'esmentada entre homes i dones i, de l'altra, entre les persones nascudes al país i els estrangers que el 2011 és de gairebé 33 punts entre els homes i de 29 entre les dones.

Amb relació a la qüestió dels salaris, el CESB considera necessari impulsar, per la via del diàleg i la concertació social, la modernització de les relacions laborals i el reconeixement de la negociació col·lectiva com l'element fonamental que garanteix l'augment, estabilitat i qualitat de l'ocupació, així com avançar en nous models productius que augmentin la productivitat i la competitivitat de les nostres empreses. En aquest sentit, un dels elements rellevants que cal tractar en la negociació col·lectiva és la regulació de les retribucions des d'una perspectiva àmplia i tenint en compte la importància del poder adquisitiu salarial per a la recuperació econòmica i l'estímul del consum privat, però alhora valorant la importància dels costos laborals en termes d'eficiència, més encara tenint en compte la delicada situació de determinades empreses i sectors.

Sinistralitat a Barcelona

L'any 2013 es van produir 27.993 lesions per accident de treball amb baixa, un 4,2% més que l'any anterior. La taxa d'incidència també va ser lleugerament superior a la de 2012. Ambdós augments han estat a expenses de les LAT lleus, atès que tant les greus com les mortals van disminuir.

La majoria de les lesions es van produir en el sector dels serveis seguit de la indústria. La construcció va tenir la taxa d'incidència més alta en els tres nivells de gravetat, men-

tre que les de la indústria i els serveis van ser similars, excepte en les LAT mortals, que va ser gairebé el doble en la indústria.

L'any 2013 es van declarar 780 malalties professionals, amb una incidència de 94,9 per 100.000 persones afiliades. Les malalties van ser més freqüents en dones i en persones amb ocupacions manuals. La patologia més freqüent va ser la musculoesquelètica i es van notificar als centres d'atenció primària 457 malalties relacionades amb el treball (MRT), un 13,9% més que l'any 2012. A diferència dels dos darrers anys, el 2013 la seva incidència va augmentar. Com en anys anteriors es van notificar més casos en dones i els trastorns ansiosos i depressius van ser els més freqüents.

Sobre les polítiques actives d'ocupació

El 2013 observem que es manté la reducció generalitzada dels recursos destinats a les polítiques actives d'ocupació com a conseqüència dels ajustos pressupostaris de les administracions públiques. La disminució dels recursos adreçats a l'orientació professional, la formació i l'ocupació no sembla la mesura més adequada per fer front a les necessitats de les empreses i de les persones que cerquen una feina o millorar el seu perfil professional. Tot i així, en aquest escenari de reducció dels pressupostos per part de les administracions estatal i autonòmica, les que tenen competències en la matèria, l'Ajuntament de Barcelona ha fet una aposta molt important, a través de Barcelona Activa, per potenciar les polítiques actives d'ocupació i garantir amb recursos propis una àmplia oferta de serveis permanents i universals de suport a l'ocupació, la formació, l'emprenedoria i l'empresa.

Cal destacar aquesta aposta municipal, feta en col·laboració amb els agents socials, per tal d'oferir un servei d'atenció a les persones que cerquen feina de qualitat, fomentar la contractació estable de persones aturades menors de 30 anys i/o de llarga durada, ampliar l'atenció a les persones en risc d'exclusió amb nous dispositius distribuïts al territori i garantir serveis a les persones emprenedores que volen crear noves empreses.

És indiscutible que la formació és un element clau per al progrés econòmic i social, ja que en depenen el model econòmic i social i el grau de competitivitat del teixit econòmic. A més, determina la capacitat de les empreses i de les persones per innovar i aconseguir un model econòmic més eficient i sostenible. Per aquestes raons considerem que cal un esforç del conjunt d'administracions per dotar de recursos tant la formació de les persones que treballen com la de les que cerquen feina.

Considerem que les polítiques actives de formació han de considerar les diverses necessitats de les empreses i de les persones amb programes específics que donin resposta a les diferents situacions. La planificació i el desenvolupament d'aquestes polítiques ha de partir d'un coneixement acurat de la realitat, i, en aquest context, el paper dels agents econòmics i socials hauria de ser rellevant atès que són els que es troben en primera línia. En aquest sentit destaquem la feina feta per l'Ajuntament de Barcelona a través de la Taula Empresa-Treball en què participen els agents socials i econòmics i altres representants del món de l'empresa i la formació.

La tradicional separació de la formació reglada, l'ocupacional i la contínua és ineficient i, malgrat els passos que s'han fet per tal d'acostar els diferents subsistemes, calen nous esforços per part de les administracions amb competències en la matèria (Estat i Generalitat) i el consens dels agents socials i institucionals per tal d'aconseguir una integració efectiva.

També s'han de continuar impulsant els programes adreçats a afavorir i potenciar les iniciatives emprenedores que ajudin a la creació de noves empreses. En aquest apartat considerem que, d'una banda, s'ha d'actuar per aconseguir crear una autèntica cultura emprenedora i, de l'altra, s'han de simplificar i agilitar els tràmits i procediments de creació d'empreses.

Així, cal reforçar les iniciatives i els mòduls formatius de creació d'empreses que es desenvolupen en la formació professional reglada i estendre'ls a altres àmbits formatius com l'universitari.

Com a complement dels serveis d'ocupació, formació i emprenedoria hem inclòs els programes de promoció de l'activitat econòmica que engloben des de les mesures d'internacionalització del teixit econòmic de Barcelona fins a les incubadores d'empreses, les xarxes col·laboratives o el finançament dels projectes. En aquest sentit valorem positivament mesures com l'Oficina d'Atenció a l'Empresa que l'Ajuntament de Barcelona ha creat dins del marc de Barcelona Activa per tal d'alinear totes les actuacions de promoció econòmica del conjunt d'àrees municipals a fi de facilitar l'activitat econòmica i empresarial. Considerem que aquest és un camí de llarg recorregut i positiu en el qual s'ha avançat i que cal continuar potenciant.

L'actual dinàmica econòmica, inscrita en un procés de globalització, fa imprescindible apostar per la innovació per tal de millorar la competitivitat i productivitat del nostre teixit productiu. En aquest apartat considerem rellevant el paper dels parcs científics i tecnològics.

Considerem que la intermediació laboral és fonamental per vincular d'una manera àgil i eficient les ofertes i demandes laborals. En aquest apartat considerem que els minsos resultats aconseguits pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya són producte d'una inèrcia burocràtica i administrativa i de la manca de recursos. Fer front a aquests dèficits hauria de ser una prioritat per aconseguir canviar aquesta dinàmica i generar un entorn de confiança entre ocupadors i sol·licitants d'ocupació.

Sobre qualitat de vida

Demografia

Les dades evolutives mostren una tendència a l'estabilització de la població de Barcelona durant els últims anys.

El creixement demogràfic dels darrers anys, juntament amb l'evolució del fenomen migratori, ha suposat un rejuveniment de la població de la ciutat. Fruit d'aquest rejuveniment, l'índex d'envelliment s'ha reduït en tots els districtes, tret de les Corts i Horta-Guinardó.

L'esperança de vida en néixer creix més de quatre anys des de l'any 2000. L'esperança de vida dels homes en néixer ha passat de 75,3 l'any 2000 a 80 anys el 2011, la de les dones, augmenta més de tres anys, de 82,6 a 86,2, de manera que les diferències entre ambdós tendeixen a reduir-se.

L'índex de solitud de la gent gran indica que el 2013 més de la quarta part de la població de 65 anys i més viu sola a la ciutat. En el període 2000-2013, l'índex de solitud ha crescut a tots els districtes. A Ciutat Vella és on l'índex es manté més elevat (32,5).

Renda familiar disponible

L'estimació de la renda familiar disponible (RFD) per càpita a Barcelona l'any 2012 reflecteix el to contractiu generalitzat que han patit les rendes familiars a causa de la feblesa de la situació econòmica general. En conjunt, s'estima que la renda per càpita ha disminuït un 1,1% interanual en termes nominals, una taxa semblant a la del conjunt del país. La distribució de la renda per districtes a Barcelona mostra que l'any 2012 s'ha frenat el procés d'augment de les desigualtats dels darrers anys, amb una fotografia similar a la d'anys anteriors, malgrat que en comparació amb 2007 la distribució de la renda és menys equitativa. Sarrià-Sant Gervasi i les Corts es mantenen com els districtes amb una RFD més alta, mentre que Nou Barris i Sant Andreu són els que la tenen més baixa.

La dinàmica econòmica dels darrers anys ha portat a un desplaçament en cadena d'una part de la població des de les rendes mitjanes-altes fins als estrats immediatament inferiors de renda. D'aquest procés de desplaçament a la baixa n'ha quedat exclòs el segment de renda més alt.

Educació i formació

Amb relació a l'educació i la formació cal destacar l'increment de places a les escoles bressol i als programes de qualificació professional inicial adreçats a reduir el fracàs escolar de les persones de 16 a 19 anys. Aquestes són línies de treball que convé mantenir i reforçar.

Segons el rànquing QS WUR 2013, la Universitat Autònoma de Barcelona se situa com la millor universitat d'Espanya, en el lloc 79 a escala europea i en la posició 177 del rànquing mundial. La Universitat de Barcelona ocupa el segon lloc al rànquing espanyol i se situa en el número 80 d'Europa i el 178 a escala mundial, amb una millora de 8 punts respecte a 2012.

L'estratègia d'impuls a la recerca ha permès que Barcelona continuï avançant en aquest àmbit i se situï en cinquena posició europea i onzena mundial en producció científica l'any 2013, segons l'informe anual elaborat per la Universitat Politècnica de Catalunya. A més s'ha d'afegir que Barcelona ocupa l'onzè lloc del món i el cinquè d'Europa en producció científica.

Cultura

La cultura és un dels punts forts de la ciutat i un dels que estan ajudant més a la consolidació de la marca Barcelona. La ciutat continua destacant com a espai urbà de forta

capacitat creativa i es posiciona com la quarta gran ciutat més creativa del món després de San Francisco, Londres i Nova York.

Però, malgrat aquesta situació i en concordança amb la conjuntura, les xifres de consum cultural continuen sense ser gaire bones l'any 2013, sobretot les relatives a arts escèniques i auditoris musicals, i dibuixen un marc preocupant.

Considerem que les indústries culturals no només formen part de l'oferta d'oci i lleure sinó que s'han de llegir en clau de progrés cultural i valorant-ne la contribució al desenvolupament de la creativitat.

Habitatge

Les dades de 2013 permeten constatar algun canvi positiu en el llarg procés de caiguda de la construcció residencial, almenys quant a nombre d'habitatges iniciats. A diferència de la resta de l'àmbit metropolità i de Catalunya, on la trajectòria el 2013 continua sent contractiva, el nombre d'habitatges iniciats a la ciutat experimenta un augment del 41% amb relació als minsos registres de 2012. Això no obstant, l'oferta nova disponible resulta escassa i fins i tot inexistent en molts dels barris de la ciutat.

El volum d'operacions de compravenda va experimentar una recuperació important amb relació a l'any 2012 a causa del creixement de les transmissions en el segment de segona mà. La caiguda dels preus i l'augment de les compres al comptat, així com de les operacions portades a terme per part d'inversors estrangers, podrien estar apuntant aquesta millora ja que, d'altra banda, les dificultats per accedir al finançament de l'habitatge han persistit i el nombre d'hipoteques constituïdes ha tocat fons el 2013, amb menys de 6.000, un 23% menys que un any enrere.

Salut

La distribució de la salut percebuda per districtes mostra que no hi ha diferències territorials i que la immigració tampoc no afecta aquesta distribució. Els homes presenten millor salut percebuda que les dones. Aquesta percepció de la pròpia salut sí que varia en funció de la classe social de les persones.

Serveis socials

Les repercussions de la crisi han fet que s'incrementin les persones ateses als serveis d'atenció primària. La tendència dels darrers anys, i també de l'any 2013, ha estat d'augment progressiu de les persones ateses. De les 50.018 que van utilitzar aquests serveis el 2008 s'ha passat a 70.872 persones l'any 2013, amb un increment del 3,26% respecte a 2012. Els problemes més freqüents que presenten les persones ateses continuen sent econòmics i suposen quasi el 31% de les problemàtiques plantejades.

L'any 2011, l'enquesta de condicions de vida i hàbits de la població feia palesa la vulnerabilitat de la població més jove de la ciutat, superior a la de la resta de població. La taxa de risc a la pobresa monetària se situava en el 20,4% per als menors de 16 anys. Aquesta taxa i les conseqüències de la crisi en les famílies fan que calgui que les administracions destinin més recursos per atendre les necessitats dels infants.

Sembla contraproduent que la renda mínima d'inserció, una prestació per a persones que no disposen de mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats essencials de la vida quotidiana, hagi disminuït durant el darrer trienni per passar de 7.525 persones beneficiàries l'any 2010 a 5.184 el 2013.

D'altra banda, el Consell Econòmic i Social de Barcelona vol posar en relleu la important tasca social portada a terme per diverses entitats de la ciutat per fer front a la pobresa de les persones i famílies sense recursos, una situació que està lluny de millorar. En aquest sentit, les dades del darrer trimestre de 2013 de l'Enquesta de població activa són molt preocupants ja que xifren en 57.500 les llars sense ingressos a la província de Barcelona.